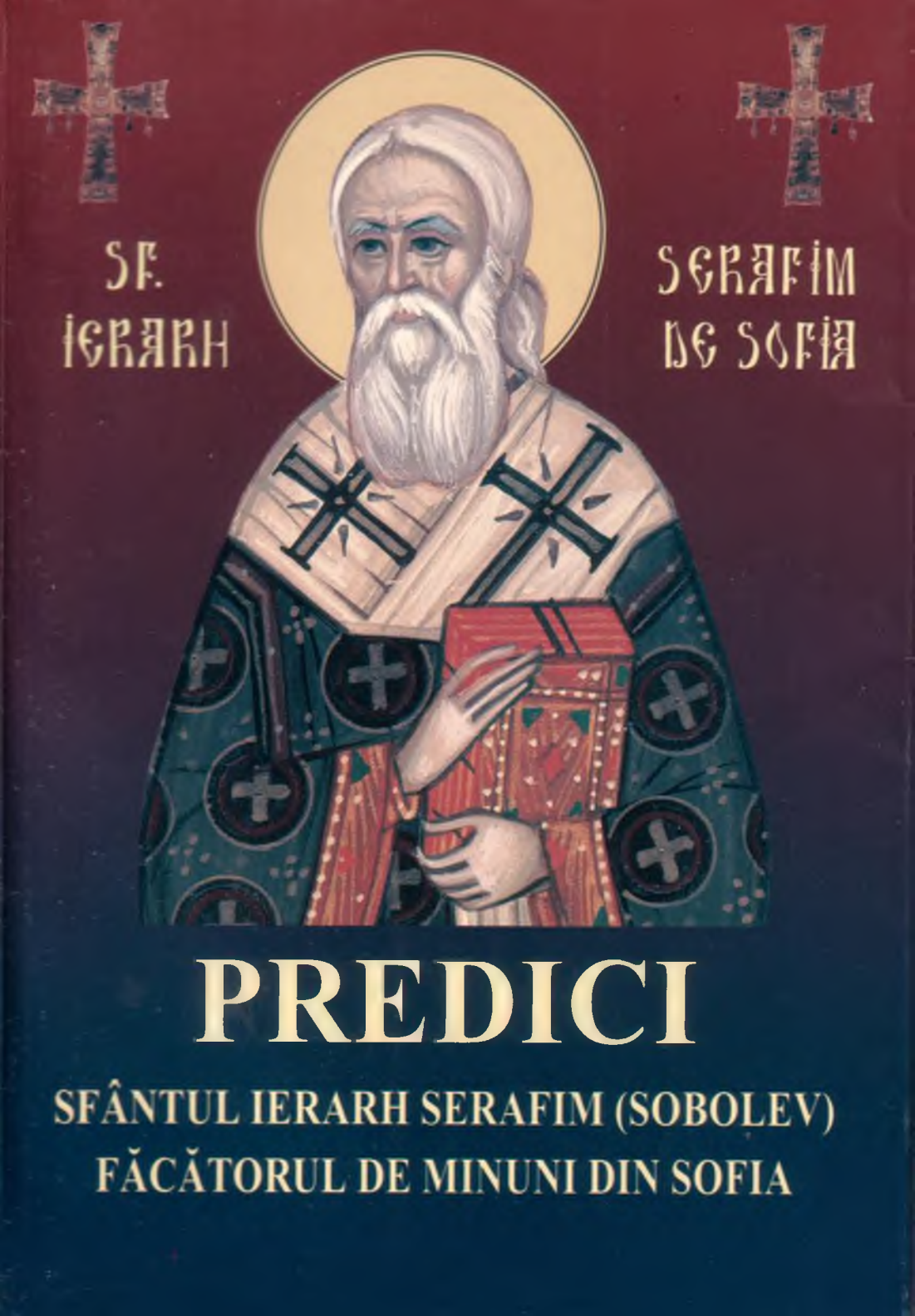

PREDICI

SFÂNTUL IERARH SERAFIM (SOBOLEV)
FĂCĂTORUL DE MINUNI DIN SOFIA

SFÂNTUL IERARH SERAFIM
(SOBOLEV)

PREDICI

(1945-1949)

Tipărită cu binecuvântarea
P.S. FLAVIAN ILFOVEANU
Episcop Vicar al Bisericii Ortodoxe
de Stil Vechi din România

Editura Adormirea Maicii Domnului
București – 2007

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
PREDICI - Sfântul Ierarh Serafim (Sobolev) -
Bucureşti: Adormirea Maicii Domnului, 2007
ISBN 973-87301-3-9

264-13:281.95

Ediţia orginală a fost pregătită în Mănăstirea de maici, „Acoperământul Maicii Domnului" din oraşul Sofia, cartierul Kneajevo, înfiinţată de pururea pomenitul Arhiepiscop Serafim (Sobolev)

Toate drepturile rezervate Editurii „Adormirea Maicii Domnului".
Nici o parte din acest volum nu poate fi copiată fără permisiunea scrisă a Editurii „Adormirea Maicii Domnului"
Drepturile de distribuţie în străinătate aparţin în excluvitate editurii.

Tradusă din limba rusă, tehnoredactată şi tipărită în Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului",
Str. Televiziunii, Nr. 13, Sector 6, Bucureşti
C.D. nr. 25

© ET „Snejana Ivanova"

Pentru ediţia românească:
© Editura „Adormirea Maicii Domnului"

PREFAȚĂ

După „Viața, minunile și invățăturile Sf. Ierarh Serafim (Sobolev), făcătorul de minuni din Sofia", apărută în urmă cu cațiva ani, avem acum bucuria de a putea citi în limba română, predicile acestui neprețuit stâlp al Bisericii, călăuzitor cu viată înaltă al dreptei credințe, care a trăit atât de aproape de timpurile noastre.

Fiecare carte de învățătură ortodoxă, izvorâtă din viața și nevoința unui sfânt, este un dar al lui Dumnezeu, o lumină lăsată urmașilor, pentru care nu suntem vrednici să mulțumim. Creștinul trăitor în zilele noastre de apostazie și înșelăciune duhovnicească, călătorind prin ceața densă a atâtor scrieri părut ortodoxe și înconjurat de atâția lupi îmbrăcați în piei de oaie, care, prin cuvinte frumoase si meșteșugite, amețesc mințile si otrăvesc sufletele spre pierzare, mai găsește încă, prin dumnezeiască purtare de grijă, astfel de faruri care luminează drumul drept spre Adevăr.

Citind Predicile Sf. Ierarh Serafim, bem cu bucurie din același șuvoi de apă vie al Duhului Sfânt, din care s-au adăpat toți sfinții Ortodoxiei, în toate timpurile, pentru a-l revărsa în inimile celor doritori de a găsi drumul nerătăcit și sigur, care duce la patria cerească. Sf. Ierarh Serafim este o altă verigă din marele lanț al sfinților ortodocși, legată strâns de sfinții înaintași, vorbindu-ne nouă într-o deplină conglăsuire cu ei. Cuvintele lui simple și pe înțelesul tuturor sunt, în același timp, pline de adâncimea abisala a Scripturilor de unde își extrag esenta. Ele se revarsă , pe masură ce le citim , ca niște mărgăritare scumpe, strălucind în întunericul și în confuzia necredinței.

Toate predicile lui sunt o chemare continuă spre adevărata viață creștină. Împotriva tuturor înnoirilor eretice și pierzătoare care sufocă Ortodoxia, el ne spune clar, răspicat și fără dubii că

prima condiție pentru a dobândi raiul pierdut este viețuirea în dreapta credință, în Biserica Ortodoxă care a păstrat-o neschimbată și care respectă cu sfințenie , neabătut și nemodificat Sf. Tradiție, Sf. canoane și învățăturile Sf. Parinți.

După ce delimitează din toate direcțiile această unică și singura corabie în care putem călători spre mântuire, ne atrage mereu atenția asupra îndeplinirii altei condiții fără de care nu vom putea vedea raiul. Făptuirea neștirbită și numai într-un duh de adâncă smerenie a poruncilor Evangheliei, este singura nevoință care atrage asupra noastră revarsarea Harului Duhului Sfant. Prezența în noi a acestui Har pe care îl primim prin Tainele Bisericii și mai ales prin Sf. Euharistie, este Talantul pe care trebuie să-l înmulțim prin fapte bune, îmbrăcate în haina adevăratei smerenii. Această prezență, la rândul ei, este iarași singurul izvor ce ne poate da puterea de a împlini poruncile de căpetenie care sunt iubirea de Dumnezeu și de aproapele. Fără de acestea, toate ostenelile sunt zădarnice.

Deși calea este îngustă și plină de dureri, chemarea Sf. Ierarh Serafim este atât de convingătoare și înflăcărată! El ne amintește neîncetat prin atâtea exemple din Sf. Scripturi și din viețile și învățăturile sfinților că oricine a străbătut-o ori o străbate nu a fost și nici nu va fi lipsit de revărsarea bucuriilor cerești aici pe pământ și, mai ales în veșnicie, bucurii pe care nici un cuvânt omenesc nu le poate exprima.

Fie ca, pentru rugăciunile Sf. Ierarh Serafim, să mergem neabătut pe calea arătată, și noi, cei de azi, ologiți de patimi și slăbănogiți de trândăvie, spre dobândirea veșnicei bucurii.

Editura

Sfinți Ierarhi mărturisitori ai dreptei credințe:

SFÂNTUL IOAN MAXIMOVICI, SFÂNTUL GLICHERIE MĂRTURISITORUL ȘI SFÂNTUL SERAFIM SOBOLEV

CUVÂNT DE RĂSPUNS

LA SCRISOAREA DE FELICITARE CITITĂ DUPĂ LITURGHIE DE PAROHUL BISERICII RUSE „SFÂNTA PARASCHEVA“ DIN SOFIA, PROTOIEREUL GHEORGHE GOLUBȚOV, CU OCAZIA ANIVERSĂRII A 25 DE ANI DE SLUJIRE EPISCOPALĂ A ARHIEPISCOPULUI SERAFIM (SOBOLEV)

Ținut în biserica rusă "Sf. Parascheva“ din Sofia, la 1/14 octombrie 1945

Vă mulțumesc din suflet, iubitule întru Hristos părinte protoiereu, pentru cuvintele minunate pe care mi le-ați adresat cu ocazia aniversării a 25 de ani de când slujesc ca episcop al Bisericii ordodoxe. Vă mulțumesc din suflet tuturor celor care mi-ați adresat această felicitare. Din adâncul inimii mele vă aduc mulțumiri dumneavoastră, dragii mei copii, fiii Bisericilor Rusă și Bulgară, pentru darul vostru prețios.

Îmi vine greu, dragă părinte protoiereu, să răspund la cuvintele dumneavoastră sensibile despre slujirea mea arhipăstorală. Îmi vine greu să vorbesc despre mine. Sfinții părinți ai Bisericii ne învață în asemenea cazuri următoarele: *"Când ești vorbit de rău, taci, când ești lăudat - la fel, taci“*. Cred că nu mă voi abate nici eu de la această învățătură a sfinților părinți, dacă voi spune, împreună cu apostolul Pavel: *M-am ostenit... Dar nu eu, ci harul lui Dumnezeu care este cu mine* (I Corinteni 15, 10). Sigur, așa a spus sfântul apostol, având în vedere cuvintele Mântuitorului nostru: *Fără Mine nu puteți face nimic* (Ioan 15, 5). De aceea, tot ce e rău în noi este al nostru, iar tot ce este bun în noi și tot binele făcut prin noi sunt ale lui Dumnezeu, și nu ale noastre.

Mai mult decât atât, este important și esențial nu cantitatea anilor de slujire Bisericii, ci dacă a fost această slujire spre slava numelui lui Dumnezeu sau a fost spre slava propriului

nostru nume. Cunoscutul episcop Inochentie de Penza a slujit ca episcop un singur an, dar înainte de moarte s-a învrednicit de o minunată descoperire dumnezeiască. I s-au arătat doi îngeri şi l-au ridicat în înaltul cerului unde a auzit nemaipomenite şi minunate cântări îngereşti.

Desigur, aprecierea adevărată şi desăvârşită a tuturor faptelor noastre o vom primi de pe buzele Domnului nostru, la Înfricoşata Lui Judecată. Şi, să dea Dumnezeu, ca atunci ochiul dumnezeiesc să privească nevoinţele mele arhipăstorale, ca un rod al năzuinţei spre slava lui Dumnezeu, şi ca Mântuitorul nostru, Dreptul Judecător , să-mi atribuie în toată plinătatea cuvintele marelui Său apostol: *Toate spre slava lui Dumnezeu să le faceţi* (I Corinteni 10, 31).

Dar pe cât de greu îmi vine să vorbesc despre mine, pe atât de uşor şi bucuros aş vorbi despre voi, dragii mei copii, despre darul dumneavoastră preţios. În acest dar s-a văzut marea însuşire a poporului nostru rus, dragostea lui pentru Hristos, care include şi dragostea pentru Biserică şi slujitorii ei. Majoritatea ortodocşilor ruşi trăiau în izbe pe pământul gol şi acoperite cu paie, dar bisericile lui Dumnezeu le înălţau ca pe nişte palate. Majoritate ruşilor foloseau, pentru uzul casnic, cele mai ieftine lucruri; serveau masa din vase de lut cu linguri de lemn, dar bisericile le acopereau cu cupole aurite; sfintele vase le făceau din argint şi aur; catapetesmele bisericilor le lucrau din cele mai scumpe esenţe şi le acopereau cu aur; icoanele le împodobeau cu argint, aur şi pietre scumpe, iar veşmintele slujitorilor le confecţionau din mătase şi ţesături scumpe. Nu rareori, enoriaşii ofereau clerului întreţinere deplină.

Aşa, ortodocşii ruşi, mişcaţi de dragostea pentru Hristos, nu cruţau nici un ban, pentru a-l dărui Bisericii. De aceea ei pot fi comparaţi cu femeia din Evanghelie care a spart alabastrul cu mir de mult preţ şi l-a vărsat pe capul lui Hristos

Mântuitorul, spre mirarea și surprinderea necredincioșilor care nu-L iubeau. Adesea oamenii evlavioși dăruiesc tot ce au pentru întreținerea Bisericii. De aceea ei pot fi comparați cu altă femeie din Evanghelie, cu acea văduvă care a aruncat în cutia darurilor doi bănuți. După mărturia lui Hristos, ea a dat tot ce avea.

Voi, dragii mei copii, vă asemănați acestor ortodocși ruși despre care vorbesc. Astăzi, într-un moment destul de greu pentru existență, ați găsit posibilitatea să-mi oferiți un minunat engolpion de aur. Să vă răsplătească Domnul de o sută de ori pentru dragostea voastră! Iar eu voi considera ca datorie sfântă pentru mine să mă rog pentru voi, în toate zilele vieții mele. Pentru aceasta vă rog să-mi dați lista cu numele celor care, cu economiile lor, au contribuit la acest dar.

În acest moment, eu vă încredințez pe voi Acoperământului Maicii Domnului care se prăznuiește astăzi de Biserică. Atunci când, părăsind Voronejul, unde am fost rectorul seminarului, mă despărțeam de mama mea, ea a luat în mâini icoana Maicii Domnului - Chezășuitoarea, și binecuvântându-mă cu ea mi-a zis: „Te încredințez Acoperământului Maicii Domnului". Iar peste un an, la aceeași sărbătoare, a avut loc hirotonia mea, lucru pe care l-a amintit în acea zi la cuvânt arhiepiscopul Dimitrie Tavriceski, cunoscut nouă prin mărturisirea sa, care a primit schima cu numele Antonie și a murit doi-trei ani în urmă, în Kiev.

La fel și eu, ca pe niște copii dragi, vă încredințez Acoperământului Preacuratei Născătoare de Dumnezeu. Fie ca acest Acoperământ întotdeauna să fie întins deasupra dumneavoastră, fie ca întotdeauna să vă ferească de tot răul, de toate necazurile și nevoile, să vă întoarcă toată mâhnirea în bucurie și pentru totdeauna să vă unească cu Hristos, pentru o nesfârșită fericire în Împărăția cea Cerească a lui Hristos! Amin.

CUVÂNT LA PRĂZNUIREA ICOANEI MAICII DOMNULUI „KAZANSKAIA“

SMERENIA ESTE TEMELIA ŞI ESENŢA CREŞTINISMULUI. MAICA DOMNULUI ÎI IUBEŞTE PE CEI SMERIŢI

Ţinut în biserica rusă "Sf. Nicolae"din Sofia, la 22 octombrie/4 noiembrie 1945

Gândul acesta să fie în voi care era şi în Hristos Iisus, Care, Dumnezeu fiind în chip... S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-se până la moarte, şi încă moarte pe Cruce. Pentru aceea, şi Dumnezeu L-a preaînălţat şi I-a dăruit Lui nume, care este mai presus de orice nume... (Filipeni 2, 5-9)

Este mântuitor pentru noi să ştim, iubiţilor întru Hristos fii, de ce Sfânta Biserică, în zilele praznicilor Născătoarei de Dumnezeu, ne atrage atenţia în timpul liturghiei asupra acestor cuvinte apostoleşti, în care se vorbeşte despre preaînălţarea de către Dumnezeu Tatăl a Fiului Său dumnezeiesc, pentru nespusa Lui smerenie. De aceea şi pe Preacurata Maică a lui Dumnezeu Domnul a preaînălţat-o şi i-a dăruit nume, adică o aşa de mare slavă, pe care n-a dăruit-o nimănui dintre fiinţele gânditoare create de El. Nu în zadar Biserica Ortodoxă o fericeşte ca „mai cinstită decât Heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decât Serafimii“. Dar această slavă Maica Domnului a primit-o pentru aceea că, întru marea Sa smerenie, Ea s-a asemănat Mântuitorului Însuşi. Acest adevăr este mărturisit de Ea prin cuvintele pe care Preacurata Maică a Domnului le-a spus dreptei Elisabeta: *Că a căutat spre smerenia roabei Sale* (Luca 1, 48).

Ne întrebăm, iubiţilor, ce concluzie mântuitoare trebuie să tragem de aici?

Noi la fel suntem chemați la o mare slavă cerească a Împărăției lui Hristos, la veșnica fericire a Raiului: *Părinte, voiesc ca, unde sunt Eu, să fie împreună cu Mine și aceia... ca să vadă slava Mea pe care Mi-ai dat-o... mai înainte de întemeierea lumii* (Ioan 17, 24), a spus Domnul în rugăciunea Lui arhierească. Dar calea spre această preaînălțare a noastră către viitoarea noastră slavă cerească este aceeași pe care a mers Domnul la cer, a mers Mama Lui și toți sfinții. Această cale este îngustă, dureroasă și spinoasă, calea smereniei lui Hristos.

De aceea, dacă vrem să urmăm menirii noastre dumnezeiești, atunci trebuie să împlinim cuvintele apostolului Pavel, care a spus: *lăsați-vă duși spre cele smerite* (Romani 12, 16), adica noi trebuie să-i imităm pe cei smeriți, trebuie să avem această smerenie. În ea constă temelia și toată esența creștinismului, după învățătura Sf. Macarie Egipteanul. Ea este renașterea noastră, înnoirea și mântuirea. Numai pentru ea Domnul ne dăruiește Harul Său Mântuitor, căci a fost voia Lui să vestească prin Descoperirea Sa: *Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har* (Iacov 4, 6; comp. I Petru 5, 5; Pilde 3, 34).

De altfel, avem nevoie de smerenie nu doar pentru slava noastră viitoare. Avem nevoie de ea și în viața vremelnică, pentru a scăpa de toate necazurile noastre. De aici se înțelege pentru ce Sf. Părinți ai Bisericii mărturisesc că Domnul ne trimite toate necazurile, să ne smerească și prin smerenie să ne unească cu Sine, fiindcă mândria ne îndepărtează de Dumnezeu și ne lipsește nu numai de fericirea viitoare, ci și de cea vremelnică.

Iată spre ce trebuie să ne concentrăm toată atenția, și așa cum Preacurata Maică a Domnului este prima noastră Apărătoare și Izbăvitoare de toate nevoile, este evident că toate rugăciunile adresate Ei, pentru a scăpa de toate nevoile

CUVÂNT LA NAȘTEREA DOMNULUI

DOMNUL S-A NĂSCUT, CA ÎN LOCUL BLESTEMULUI, SĂ NE ÎNTOARCĂ DARUL SFÂNTULUI DUH PIERDUT. SĂ NU NE MÂHNIM CÂND SUNTEM NEDREPTĂȚIȚI

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia,
la 25 decembrie 1945/7 ianuarie 1946

Vă felicit, iubiții întru Hristos fii, cu ocazia marelui praznic al NașteriiDomnului!

Câtă bucurie și emoție sufletească ne cuprinde întotdeauna în timpul praznicului Nașterii Domnului, când ascultăm cântarea bisericească: Fecioara astăzi pe Cel mai pre sus de ființă naște! Ce minunate gânduri mântuitoare sunt cuprinse în această cântare bisericească!

Aici se spune că Fecioara naște *pe Cel mai presus de ființă,* adică pe Dumnezeu Însuși, Care este mai presus de orice ființă a lumii create; iar Pământul aduce acestui Dumnezeu neapropiat peștera, unde păstorii își închideau turmele pe timp rău.

Oștile cerești - miliarde de îngeri, în fața păstorilor de oi- Îl preaslăvesc prin cântarea lor îngerească, neasemănată pe Dumnezeul născut din Fecioara Maria, iar în timpul minunatei preaslăviri îngerești, acest Prunc dumnezeiesc stă culcat pe paie, în iesle.

Magii, învățații de neam împărătesc, au venit de departe, să se închine Împăratului împăraților născut, aducându-și daru-

rile multînsemnate. Iar regele Irod caută să ucidă dumnezeiescul Prunc și trimite în acest scop ucigași în Betleem. Ca urmare, Pruncul Hristos, Preacurata Lui Maică și dreptul Iosif au fost nevoiți să fugă, ascunzându-se în Egipt, cu purtarea de grijă și ocrotirea Providenței dumnezeiești, după arătarea îngerului lui Iosif.

Astfel, ce venea de la Dumnezeu era spre preaslăvirea lui Hristos Cel născut și slujea ocrotirii lui minunate și mântuitoare, iar ce venea de la oameni, era neatenție, groaznică nedreptate și cruzime la adresa Pruncului dumnezeiesc Hristos.

La toate acestea ne face atenți Sfânta Biserică prin cuvintele condacului praznical, pentru ca noi amintindu-ne aceste cuvinte să nu cădem cu duhul, când și cu noi, oamenii se vor purta cu nedreptate sau chiar cu cruzime: „Alta este judecata lui Dumnezeu, și alta este judecata oamenilor" (Episcopul Ignatie Brianceaninov. „Otecinik" (Patericul), ed. a 4-a, SPb., 1903, pag. 61). Să ne amintim întotdeauna că această nedreptate a suferit-o Domnul Însuși, născut în trup fără de păcat fiind! Atunci să nu răbdăm noi, păcătoșii, această nedreptate?!

Să năzuim numai așa să trăim, încât să ne învrednicim, nu de slavă de la oameni, ci de cea de la Dumnezeu; ca și noi întotdeauna să fim sub ocrotirea deosebită a lui Dumnezeu și întotdeauna să ne simțim sub minunata apărare a Providenței dumnezeiești. Atunci oamenii nu ne vor face nici un rău: *Dacă Dumnezeu e pentru noi, cine este împotriva noastră?* (Romani 8, 31)

Dar îndeosebi să ținem minte ultimele cuvinte ale acestei cântări bisericești: *Că pentru noi s-a născut prunc tânăr, Dumnezeu cel mai înainte de veci.* Ce ne spun aceste cuvinte ale condacului praznical?

Ele ne vorbesc despre marea dragoste dumnezeiască pentru noi. Această dragoste L-a făcut pe Domnul să se pogoare la

noi din ceruri, să se întrupeze și să se nască din Fecioara Maria și să ia asupra-Și nemăsuratul jug al smereniei, până și suferințele Crucii, și moartea, pentru mântuirea noastră.

În ce a constat această mântuire?

După învățătura sfinților părinți, Domnul nu putea să rabde ca noi întotdeauna să ne aflăm în înșelări păgubitoare, păcate și nevoi, și de aceea Fiul lui Dumnezeu s-a născut pe pământ, ca să ne ridice blestemul acesta, ca urmare a păcatului primordial al lui Adam, care ne-a îndepărtat de Dumnezeu și a dus întreg neamul omenesc în marea tuturor nevoilor. Domnul s-a născut ca, în locul blestemului, să ne trimită binecuvântarea Sa, adică Darul Sfântului Duh pierdut, ca mijloc al unirii noastre cu Dumnezeu, ca izvor dumnezeiesc de bucurie pentru noi, încă aici pe pământ, și fericire veșnică în Raiul cel ceresc.

Această învățătură a sfinților părinți reiese din slujbele acestui praznic. Așa, în una din stihirile laudelor am auzit ieri aceste cuvinte: *De Dumnezeu Născătoare Fecioară, ceea ce ai născut pe Mântuitorul, șters-ai blestemul cel dintâi al Evei* (Stihira a 3-a a laudelor).

Iar în canonul praznicului Nașterii se spune: ... *pe cei păgâni, Fiul aducându-i Tatălui moștenire a împărtășit har tainic* (Cântarea a 5-a, canonul al 2-lea)...

În același canon se aud și aceste cuvinte: ...*Cuvântul s-a întrupat, ca să cheme la Sine din stricăciune pe omul întâi zidit* (Cântare a 3-a, canonul al 2-lea).

Iar în una din stihirile litiei, Sfânta Biserică ne-a făcut atenți la această cugetare: *Astăzi Dumnezeu pe pământ a venit și omul la ceruri s-a suit* (Stihira a 2-a).

Iată despre ce dragoste dumnezeiască și despre ce bunuri, dăruite nouă prin Nașterea lui Hristos, ne vorbesc cuvintele condacului praznical: Că pentru noi s-a născut prunc tânăr,

Dumnezeu cel mai înainte de veci.

Fie ca, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, aceste bunuri să fie moștenirea noastră! Fie ca blestemul aruncat de Dumnezeu asupra lui Adam și a Evei, și prin ei, asupra întreg neamului omenesc, să nu aibă în noi nici o părtășie! Fie ca Darul Sfântului Duh, pe care l-am primit și pe care-l primim prin Tainele sfintei Biserici, să strălucească în noi și prin lumina Lui dumnezeiască să nimicească orice întuneric al păcatelor, patimilor și viciilor noastre și să ne ajute să împlinim cu râvnă poruncile dumnezeiești, mai ales temelia lor - porunca smereniei- fără de care nu există credință adevărată, nici viață creștinească adevărată și nici mântuire! Ne dorim ca acest Dar al Sfântului Duh să fie mijlocul nostru de unire neîntreruptă cu Hristos și izvor de veșnică bucurie dumnezeiască, aici și în veacul ce va să fie, în Împărăția cerească a lui Hristos, Adevăratul Dumnezeul nostru, născut din Preacurata Fecioară Maria pentru mântuirea noastră! Amin.

CUVÂNT LA ANUL NOU

PENTRU CREDINȚA ÎN PĂSTRAREA DOGMELOR BISERICII ORTODOXE, DONMNUL REVARSĂ PESTE NOI MILELE SALE

Ținut în catedrala "Alexandru Nevski" din Sofia, la 1/14 ianuarie 1946

Vă felicit, iubiților întru Hristos fii, cu ocazia Anului Nou! Se obișnuiește ca de Anul Nou să se facă urări de bine. Socot și eu, iubiților întru Hristos frați și surori, fiii Bisericilor Rusă și Bulgară, că e datoria mea arhipăstorească să-mi exprim buna urare de Anul Nou. Ea constă din cuvintele apostolului Pavel, pe care le-ați auzit citindu-se la Apostolul liturghiei de astăzi.

Luați aminte, - spune apostolul, - *să nu vă fure mințile cineva cu filosofia și cu deșarta înșelăciune din predania omenească, după înțelesurile cele slabe ale lumii și nu după Hristos* (Coloseni 2, 8).

Aici marele apostol formulează nu numai o urare, ci și o povață, ca noi să mărturisim cu tărie și neabătut credința ortodoxă și să nu ne abatem spre nici un eres. Apostolul Pavel ne apără de cel mai mare rău, de cel mai greu păcat, precum este erezia. Este păcatul lui satana însuși, care este primul eretic, fiindcă a gândit neortodox , că el poate fi asemenea lui Dumnezeu. Cu acest gând, Lucifer s-a ridicat împotriva Creatorului său și pentru aceasta a fost lipsit de acea mare slavă cu care a fost dăruit de Dumnezeu. El și-a pierdut legătura fericită cu Dumnezeu, a fost aruncat din cer pe pământ și condamnat la muncile veșnice ale iadului, în focul gheenei.

La fel, toți ereticii săvârșesc același păcat satanic, denaturând și distrugând oricare dintre învățăturile Mântuitorului

Hristos, lăsate de El Bisericii Ortodoxe, prin apostoli și sfinții părinți. Astfel, ei se răscoală împotriva lui Dumnezeu. Pentru aceasta și moștenesc soarta diavolului - veșnicile munci ale iadului. Acest adevăr amar reiese și din viața pustnicului Chiriac. Aici se spune că unui monah, Teofan, Domnul i-a descoperit prin înger soarta lui Arie, Dioscor, Sever, Nestorie, Eutihie și a altor eretici. Monahul Teofan i-a văzut în muncile iadului, înconjurați de flăcările focului gheenei.

De altfel, ereticii sunt greu pedepsiți nu numai în viața viitoare, ci și în cea pământească. Același mare apostol spune: *Dar chiar dacă noi sau un înger din cer v-ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care v-am vestit-o - să fie anatema!* (Galateni 1, 8) Dar ce înseamnă anatema? Înseamnă îndepărtarea de la noi a Harului interior al botezului. Iar în el sunt izvorul Adevărului și puterea nebiruită în lupta împotriva răului. El este mijlocul dobândirii adevăratei fericiri și a veșnicei bucurii dumnezeiești a unirii cu Hristos. Prin urmare, creștinii ortodocși, primind altă vestire, adică una dintre erezii, se despart de comuniunea cu Dumnezeu, Izvorul mântuirii noastre, al oricărui bine adevărat, și se fac unelte ale răului în mâinile diavolului, adică cei mai nefericiți oameni din lume.

Ce concluzie trebuie să deducem din cele spuse? Dacă eresul este atât de dezastruos, să ținem atunci, iubiților întru Hristos frați și surori, tare și neabătut credința dreaptă, pe care o mărturisește Biserica noastră Ortodoxă.

Aceasta credință nu este doar a apostolilor, ci și a Părinților. Ea se numește astfel, fiindcă Sfinții Părinți au așezat-o definitiv la cele șapte Sinoade ecumenice, expunând-o și predându-ne-o nouă prin învățături morale și reguli, adică prin sfintele canoane și dogme ale Bisericii Ortodoxe.

Credința noastră se numește a Părinților, și pentru că ei, la sinoadele ecumenice, înainte de a face publice hotărârile

lor sobornicești, le confruntau cu învățăturile sfinților părinți de mai înainte. Astfel, chiar pentru Sfinții Părinți de la sinoadele ecumenice, credința sfinților de mai înainte era criteriu de referință, precum mărturisesc datele despre lucrările acestor sinoade. Dacă pentru stâlpii Bisericii învățătura Părinților era criteriu de referință, cu atât mai mult pentru noi, păcătoșii și pururea rătăciții, trebuie să fie așa.

Iată de ce marele sfânt părinte al Bisericii Ortodoxe Ruse, Sf. Serafim de Sarov, spunea: „Tot ce a statornicit și a primit Sfânta Biserică la cele șapte sinoade ecumenice, trebuie păstrat și împlinit cu sfințenie și neabătut. Jale omului aceluia care va scoate sau va adăuga măcar un singur cuvânt la hotărârile sinoadelor ecumenice!" Aici, Sf. Serafim de Sarov, prin cuvântul „totul", desigur, înțelegea toate canoanele referitoare la viața noastră morală și toate dogmele credinței noastre.

Este semnificativ că aceste cuvinte ale Sfinților Părinți coincid desăvârșit cu vorbele apostolului Pavel, care, în a doua Epistolă către Tesaloniceni, spune: *Stați neclintiți și țineți predaniile pe care le-ați învățat, fie prin cuvânt, fie prin epistola noastră!* (II Tesaloniceni 2, 15). Ce înțelege apostolul prin cuvântul „predanii"? Fără dubii, și învățătura morală, și învățătura de credință, și dogmele credinței noastre, prin care el, ca și toți ceilalți apostoli, îi învăța pe creștini și oral, și în scris. Mai mult, apostolul, cum explică episcopul Teofan Zăvorâtul, ne poruncește stați, adică să fim neclintiți în această învățătură, să nu permitem nici o schimbare în sfintele canoane și dogme ale credinței ortodoxe.

Această schimbare, cu părere de rău, o acceptă modernistii contemporani, spre pierzarea lor și spre pierzarea altora. Nu urmați acestor moderniști, iubiților întru Hristos fii ai Bisericilor Rusă și Bulgară! Pornind de la deplângerea aparentei neputințe a ființei umane, ei vor să reducă și chiar să elimine

unele canoane ale sinoadelor ecumenice, care ne cer strictețe în viață morală. Moderniștii nu vor să știe că aceste canoane sunt așezate nu numai de Sfinții Părinți de la sinoadele ecumenice, ci și de Duhul Sfânt Însuși. Căci hotărârile sinoadelor ecumenice aveau ca temelie cuvintele sinodului apostolic: *Părutu-s-a Duhului Sfânt și nouă* (Fapte 15, 28).

Asemenea moderniști au existat și la noi în Rusia, și nu chiar așa de demult. Ei s-au organizat într-o adunare samovolnică, sub denumirea „Biserica vie", care permitea căsătoria episcopilor, a doua căsătorie a clerului și producea alte eliminări din sfintele noastre canoane. Dar poporul rus, prin credința ortodoxă curată , a respins „Biserica vie", și ea a dispărut de pe fața pământului rus.

Mai departe, pornind de la ideea înșelătoare a aplicării gândirii științifice în dogmele Bisericii, moderniștii încearcă să introducă schimbări și chiar să elimine canoanele înseși. Asemenea moderniști au fost nu demult și la noi în Rusia, cu numele de „înnoitori", dar ei au fost respinși de poporul rus prin credință. Și acum nu avem nici „Biserică vie" , nici una „înnoitoare".

Așadar, iată, iubiților întru Hristos fii, urarea mea de Anul Nou: păstrați cu sfințenie și neclintit credința noastră ortodoxă, canoanele și dogmele ei! Nu adaptați credința la viața voastră, ci îndreptați-vă viața după credință! Sorbiți-vă fericirea din adevărata credință ortodoxă! Atunci veți fi adevărați fii ai Bisericii Ortodoxe și Domnul va revărsa asupra voastră, încă în această viață, milele Sale nespuse. Iar în viața ce va să fie, El vă va dărui nesfârșita fericire în Împărăția cea cerească, de care să ne învrednicească Domnul pe toți să o dobândim, pentru rugăciunile Preacuratei lui Maici și pentru rugăciunile marelui luptător împotriva ereziilor, stâlpul Ortodoxiei - prăznuit astăzi de Biserică- Sf. Vasile cel Mare. Amin.

CUVÂNT ÎN DUMINICA IERTĂRII

(Duminica lăsatului sec de brânză)

DESPRE POCĂINȚĂ CA SCOP AL VIEȚII NOASTRE

Ținut în biserica rusă "Sf. Parascheva" din Sofia, la 18 februarie /3 martie 1946

Altădată, cărturarii și fariseii Îl judecau și Îl învinuiau pe Domnul, pentru că el mănâncă și bea cu vameșii și păcătoșii. La aceasta Mântuitorul a spus: *N-am venit să chem pe cei drepți, ci pe cei păcătoși la pocăință (Matei 9, 13).* Din aceste cuvinte ale lui Hristos se vede că scopul venirii Lui în lume a fost pocăința noastră. Dar, dacă această pocăință a fost scopul venirii lui Iisus în lume, atunci este clar că și noi trebuie să socotim că scopul întregii noastre vieți, al tuturor nevoințelor noastre , este pocăința.

Aceasta este de înțeles, căci numai prin pocăință, Domnul ne dăruiește cea mai mare comoară cerească: darul renăscător al Sfântului Duh, pe care îl primim prin Taina Mirungerii, după Sfântul Botez. Iar acest Dar este în noi izvorul revelației dumnezeiești. El ne ajută să deosebim binele de rău. El ne arată calea adevărată către mântuire, spre a ne uni cu Hristos. El ne comunică toate cunoștințele trebuincioase pentru viața trecătoare fericită și pentru viața viitoare. Iată de ce Sfântul Ioan Teologul, având în vedere Taina Mirungerii, pe care o primim după Sfântul Botez, a spus: *Iar voi, ungere aveți de la Cel Sfânt și știți toate... și n-aveți trebuință ca să vă învețe cineva, ci precum ungerea Lui vă învață despre toate* (I Ioan 2, 20 și 27). Acest dar nu este altceva decât puterea dumnezeiască, care ne ajută cu adevărat să ne lepădăm de satana și de toate lucrurile lui - păcatul și patimile- să trăim

după poruncile lui Dumnezeu și prin aceasta să gustăm încă de aici fericirea viitoare a cereștii Împărății a lui Hristos. Iată de ce alt mare apostol, Pavel, a numit acest dar *arvună (logodnă)* sau parte a moștenirii viitoare - nespusa și veșnica fericire a Raiului (II Corinteni 1, 22; 5, 5).

Este clar că și pocăința, și darul sunt miezul a două bunuri trebuincioase nouă pentru mântuire, căci fără pocăință nu se poate primi darul renăscător la Sfântul Botez, pentru care apostolul Pavel, răspunzând la întrebarea ascultătorilor săi, - Ce să facem? - în prima predică misionară în lume, a spus: *Pocăiți-vă și să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre, și veți primi darul Sfântului Duh* (Fapte 2, 38). Și pe cât de mare este în noi pocăința, pe atât de mare este în noi darul Sfântului Duh în manifestările sale minunate.

Noi știm, iubiților, cât de mare a fost pocăința Sf. Maria Egipteanca. Dar, iată, și ce Har avea de la Dumnezeu! Când Sf. Zosima o aștepta pe Maria la Iordan, cu sfintele Daruri, să o împărtășească și nu știa cum se va apropia ea de pe celălalt mal al râului, a văzut că ea, asemenea lui Iisus Hristos, a pășit pe apă ca pe uscat și așa a trecut Iordanul. Când Sf. Zosima i-a cerut Mariei să se roage pentru toată lumea, atunci ea s-a ridicat în văzduh, înălțând rugăciuni fierbinți către Dumnezeu. Prin această minune uimitoare Domnul i-a arătat Sf. Zosima că rugăciunea acestei femei drepte pentru apărarea și mântuirea lumii este primită de Dumnezeu. N-a știut, și până astăzi nu știe lumea, că ea este păzită de pierzare prin darul câtorva mari drepți. Așa, altădată, Dumnezeu păzea lumea pentru rugăciunile unui nevoitor - Sf. Marcu, pustnicul din Mt. Fracesc. Așa păzea Domnul lumea de pierzare, pentru rugăciunile altor doi preacuvioși, Macarie cel Mare și Macarie Alexandrinul, căci mult prea mare fiind lucrarea

pocăinței lor, mare era și darul lor.

Minunatul bineplăcut al Lui Dumnezeu Sf. Serafim de Sarov nu avea păcate mari. El suferea de la duhurile rele doar lupta inevitabilă a gândurilor. Și când odată i s-au propus ocuparea locului de stareț al unei mari mănăstiri de la noi din Rusia și ridicarea lui la vrednicia de arhimandrit, Sf. Serafim a renunțat la această numire de cinste. Atunci în el a început o luptă aprigă cu gândul slavei deșarte. Și ce i s-a întâmplat marelui ales al Domnului? Doar pentru aceste gânduri de slavă deșartă el a început să se mustre ca pentru păcate mari și grele. El a urcat pe o piatră și cu mâinile ridicate la cer a rămas pe ea trei ani, rugându-se cu rugăciunea vameșului: *Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului.* În tot acest timp, el s-a hrănit numai cu ierburi și a băut doar apă. Pe cât de uimitoare i-a fost pocăința, la fel de uimitor i-a fost și darul în minunatele lui manifestări. Asemenea Mântuitorului, el tămăduia orice neputințe omenești doar cu cuvântul. La fel el s-a rugat odată în văzduh, pentru tămăduirea unui tânăr bolnav deznădăjduit, iar surorile mănăstirii Diveevo l-au văzut cum el, îndreptându-se spre mica lui pustie, mergea în urma lor prin aer, mai sus decât înălțimea unui arșin. Fața lui se lumina după Sf. Împărtășanie cu o lumină dumnezeiască și mai ales atunci când Sf. Serafim vorbea despre Harul Sfântului Duh cu Motovilov. În această lumină sufletul Sf. Serafim a ieșit din trup și îngerii l-au dus la scaunul Sfintei Treimi.

Totuși, dacă nu vom avea dragoste adevărată către cei de aproape, pocăința noastră nu va fi primită de Dumnezeu și darul renăscător al Sfântului Duh nu se va aprinde în noi, și nu numai că nu se va manifesta niciodată, precum s-a *manifestat* în viețile Mariei Egipteanca și a Sf. Serafim de Sarov, dar nu se va manifesta deloc în noi. Lumina lui se va stinge și noi nu vom intra în cămara cerească a lui Hristos, Mântuitorul

nostru. Acest adevăr ni l-a descoperit Domnul în pilda celor zece fecioare. Fecioarele nebune nu aveau în candelele lor ulei, adică ele nu aveau dragoste, iar lumina Harului, dat lor la Botez, s-a stins, pentru care ele au rămas în afara cămării cerești a Mirelui lor. Acest adevăr ni l-a arătat Domnul și în pilda despre împăratul milostiv și sluga nemilostivă.

Sfânta Biserică, ca o maică iubitoare de fii, ne poartă întotdeauna de grijă. Ea se teme ca nu cumva Dumnezeu să ne respingă pocăința. De aceea chiar înaintea începutului Postului Mare ni se adresează la liturghie, prin cuvintele lui Iisus Hristos: *Că de veți ierta oamenilor greșalele lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru Cel ceresc; iar de nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru nu va ierta greșalele voastre* (Matei 6, 14 -15).

De aceea să năzuim ca nevoința pocăinței noastre, postul și rugăciunea, să nu rămână lipsite de roade binefăcătoare în ochii Domnului, ca vrednici să ne împărtășim cu sfintele lui Hristos Taine și să ne unim pentru totdeauna cu Hristos, în Împărăția lui cea cerească. Pentru aceasta, însoțitor credincios al pocăinței noastre să ne fie dragostea sinceră pentru semeni.

Este adevărat, și noi știm, că tâlharul binecredincios pentru o oră de pocăință a intrat în Rai, cu toate că întreaga lui viață pământească s-a caracterizat prin cruzime, chiar până la ucideri. Tradiția bisericească mărturisește că în timpul fugii în Egipt Sfânta Familie a fost atacată de o ceată de tâlhari. Tâlharii voiau să ucidă Sfânta Familie, dar atamanul, uimit de frumusețea nepământească a dumnezeiescului Prunc, i-a oprit de la această crimă groaznică. Pentru aceasta, Preacurata Maică i-a zis: *"Acest Prunc, la timpul lui, te va răsplăti pentru mila și dragostea ta pentru El"*. Acel ataman s-a dovedit a fi tâlharul credincios. Chiar și pe cruce el și-a arătat mila și dragostea pentru Hristos, căci îl oprea pe celălalt tâlhar de la

clevetirea Pătimitorului Dumnezeiesc, pentru care a și spus: *Pomenește-mă, Doamne, când vei veni întru Împărăția Ta.* Pentru aceasta el a auzit de la Hristos asemenea cuvinte: *Astăzi vei fi cu Mine în Rai* (Luca 23, 39-43).

Din viața cuvioasei Taisia știm, de asemenea, că ea a intrat în Rai printr-o clipă de pocăință. Aceeași tradiție bisericească ne spune că până la viața sa desfrânată ea și-a împărțit săracilor multele sale avuții și a zidit o casă de oaspeți pentru monahii călători. Ea se deosebea printr-o frumusețe uimitoare și făcându-se cerșetoare de bunăvoie, din cauza condițiilor grele de viață a ajuns desfrânată. Dar Milostivul Dumnezeu, pentru dragostea arătată mai înainte de ea către semeni, n-a îngăduit pierzarea Taisiei. El l-a insuflat pe unul din marii Săi bineplăcuți, Ioan Colov, să meargă la Taisia și s-o cheme la pocăință. Supunându-se Sfântului Duh, cuviosul Ioan Colov, venind la Taisia, a aprins în sufletul ei o asemenea hotărâre înflăcărată pentru a se îndrepta, încât ea de îndată a lăsat toate bogățiile adunate prin desfrânare și toate ale lumii și l-a rugat pe cuviosul Ioan s-o ducă imediat într-o mănăstire unde ar putea să-și răscumpere prin pocăință pacatele ei cele grele. Sf. Ioan i-a împlinit rugămintea și s-a îndreptat cu ea din oraș spre pustie. În drumul lor, i-a prins noaptea. El i-a făcut o movilită de nisip pentru cap și i-a poruncit să doarmă puțin, pentru a putea continua călătoria a doua zi dimineața. Îndepărtându-se puțin, a vrut să se odihnească și el, dar deodată a văzut că o strălucire dumnezeiască a luminat tot cerul și în această lumină îngerii ridicau sufletul Taisiei la scaunul lui Dumnezeu. Cuviosul Ioan s-a apropiat de ea și a văzut că tocmai murise. Iată ce mare însemnătate mântuitoare are pocăința! Iată cât de repede primește Domnul uneori sufletele hotărâte să-și schimbe viața și le învrednicește de Împărăția Lui cerească!

La marele nostru poror rus dintotdeauna a fost prezentă dragostea sinceră pentru semeni. El o găsea mereu, mai ales înaintea Postului Mare, în Duminica aceasta a iertării. Atunci ortodocșii ruși năzuiau din toată inima spre împăcarea reciprocă, ei îi iertau pe toți vrăjmașii lor, chiar și pe aceia care i-au supărat; ei își cereau, chiar primii, de la ei iertare, neașteptând aceasta din partea celorlalți.

Voi, dragii mei fii, sunteți trup din trupul, os din osul și sânge din sângele poporului rus. De aceea și inimilor voastre îi este caracteristică dragostea sinceră și mare pentru semeni. Această dragoste vă face să vă adunați cu toții, după obicei, în biserica voastră rusă, în Duminica iertării, pentru a asista la rânduiala iertării, ca aici să vă cereți unul altuia iertare și să iertați pe toți care v-au supărat. Să vă întărească Domnul în această dragoste creștinească și năzuință către împăcarea reciprocă! Faceți și acum ceea ce făceați întotdeauna în această zi, știind că fără dragoste nu este nici pocăință, nu este nici Dar, cereți unul altuia iertare, chiar și celor care v-au supărat!

Dar, înainte ca s-o faceți, trebuie să fac eu aceasta față de voi ca arhipăstor. De aceea vă rog, pentru Hristos, să-mi iertați toate greșelile ce le-am făcut vouă cu gândul sau simțirea, cu voie sau fără de voie, cu cuvântul sau lucrul. Iar din partea mea, vă iert de toate păcatele făcute împotriva mea și chem pentru voi, iubiților întru Hristos fiii mei, binecuvântarea lui Dumnezeu! Amin.

CUVÂNT ÎN SÂMBĂTA DIN PRIMA SĂPTĂMÂNĂ A POSTULUI MARE

DESPRE TREBUINȚA POSTULUI ȘI A ÎNFRÂNĂRII

Ținut în biserica rusă "Sf. Parascheva" din Sofia, la 24 februarie/9 martie 1946

Sfânta Biserică, prin slujbele sale din prima săptămână din Postul Mare, ne arată, iubiților întru Hristos fii, toată însemnătatea lui mântuitoare pentru noi. Așa, într-una din stihirile de la utrenia de vineri, găsim asemenea cuvinte: *Vestirea Postului să o primim cu bucurie, că de l-ar fi păzit strămoșul, n-am fi suferit căderea cea din Eden* (Stihira întâi la stihoavna utreniei (gl. al 8-lea) din vinerea primei săptămâni a Postului Mare). Aceste cuvinte ale stihirii conțin ideea care se află la începutul Bibliei, în cartea Facerii, unde se spune că Dumnezeu, zidind omul, a încheiat cu el un legământ, dându-i porunca postului. Domnul i-a permis să mănânce din toate fructele tuturor pomilor Raiului, cu excepția fructelor din pomul cunoașterii binelui și răului. Primii oameni au călcat această poruncă a postului. Pentru acest păcat primordial, pe ei, împreună cu toți oamenii coborâtori din ei, Dumnezeu i-a lipsit de fericirea Raiului.

Este semnificativ că, după venirea Sa în lume, Domnul, înainte să înceapă lucrarea mântuirii noastre, a făcut începutul ei prin patruzeci de zile de post. Prin acest post El ne-a poruncit ca și noi să-l punem ca început al izbăvirii noastre personale de diavol și de toate uneltirile drăcești, care lucrează în noi prin patimile noastre. Iată de ce Mântuitorul a zis: *Dar acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune și*

cu post (Matei 17, 21). De aici toți Sfinții Părinți ai Bisericii priveau postul ca indice al unei trepte de sporire morală și desăvârșire în viața adevăraților creștini. Este caracteristic că toți marii făcători de minuni erau întotdeauna și mari postitori. Și cea dintâi lucrare a lor, rugăciunea, de aceea era atât de minunată, fiindcă era însoțită de post și înfrânare.

Odată, în 1907, fiind student al Academiei Teologice din Petrograd, am asistat la liturghie, în catedrala Sf. Andrei din Kronștadt, unde slujea părintele Ioan de Kronștadt. Am auzit predica lui în care spunea: „În toate necazurile noastre și întotdeauna trebuie să ne adresăm lui Dumnezeu în rugăciune. Dar rugăciunea noastră trebuie însoțită de înfrânare. Numai atunci ea va fi auzită de Dumnezeu. Aceasta am simțit-o de mii de ori".

Dar iată ce importanță mare acorda postului Sf. Serafim de Sarov: „Bucuria mea, - spunea el, - să nu ai părtășie cu cei ce calcă postul miercuri și vineri". Altă dată, Sf. Serafim a spus: „Văd mari necazuri care vor veni peste Rusia, pentru că ortodocșii ruși au început să încalce posturile".

Așa priveau postul Sf. bineplăcuți ai lui Dumnezeu, având la bază descoperirea dumnezeiască. Așa să privim postul și noi, iubiților întru Hristos fii, iar în măsura puterilor noastre să-l păzim cu sfințenie.

Nu vă luați după părerea că numai dogmele sunt importante în religia noastră, iar postul este un lucru secundar. Încălcarea postului aduce după sine pieirea noastră, la fel ca și încălcarea dogmelor. De aceea în lucrarea mântuirii avem nevoie atât de poruncile dogmatice, cât și de cele morale. Și fără unele, și fără altele nu ne putem mântui. Se poate spune oare că o poruncă este mai importantă, iar alta mai puțin necesară pentru mântuirea noastră? Toate poruncile referitoare la credință și morală ne sunt la fel de prețioase, căci și unele, și

altele au ieșit chiar de pe buzele lui Dumnezeu.

Nu vă smintiți, iubiții mei, și de acea părere că postul ar fi dăunător sănătății noastre. Când despre aceasta a fost întrebat Sf. Serafim de Sarov, el a zis: „Pâinea și apa nu strică nimănui; cum atunci oamenii sfinți mâncau numai pâine și beau doar apă, dar trăiau câte o sută și mai bine de ani?“ Să ne amintim, iubiților fii, în acest caz de Daniel și cei trei tineri, Anania, Azaria și Misail din Babilon. Împăratul Nabucodonosor a poruncit să fie hrăniți cu bunătățile mesei sale împărătești, ca ei să nu slăbească și să fie la fel de sănătoși ca și ceilalți de vârsta lor, dar Daniel, nevrând să se spurce de mâncarea adusă ca jertfă la idoli, l-a rugat pe un apropiat al împăratului să-l lase să postească zece zile și acesta le-a permis lui și celor trei tineri să mănânce numai legume. Slujitorul împărătesc a împlinit rugămintea lui Daniel, cu condiția ca el și cei trei tineri să nu arate la față mai rău decât cei de o vârstă cu ei. După zece zile, Daniel și cei trei tineri, precum și cei de o vârstă cu ei, s-au înfățișat înaintea slujitorului împărătesc. Și iată, că fețele lui Daniel și ale celor trei tineri s-au dovedit a fi mai frumoase, iar cu trupul erau mai arătoși decât toți cei hrăniți cu bunătățile împărătești (vezi Daniel 1, 3-16).

Voi, iubiților întru Hristos fii, ați postit și v-ați înfrânat în prima săptămână a Postului Mare, în condiții de viață destul de grele, când nu se puteau găsi într-o măsură satisfăcătoate nici produse de post, nici legume. Prin asemenea împlinire a poruncii dumnezeiești pentru post ați arătat dragoste pentru Hristos, căci lui I-a plăcut să spună: *Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește* (Ioan 14, 21). Pentru această dragoste către Hristos, El vă va întoarce însutit osteneala, iar Trupul Său și Sângele Său pe Care Le-ați primit acum, se vor face pentru voi izvor de bucurie dumnezeiască. Fie ca nădejdea acestei bucurii să se întărească în inimile

voastre prin cuvintele Lui: *Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne întru iubirea Mea,... ca bucuria Mea să fie cu voi* (Ioan 15, 10-11).

Asemenea sfântă împărtășire și bucurie dumnezeiască vă cer prin rugăciune și vă doresc din toată inima, iubiților întru Hristos fii.

Cu asemenea urări vă felicit, primind Sf. lui Hristos Taine și vă rog ca împreună cu mine să aduceți mulțumire Domnului pentru marea milă ce ne-o arată prin Sf. Euharistie. Împreună cu rugăciunea de mulțumire, să cerem lui Hristos ca și de acum înainte să respectăm neabătut porunca postului, porunca dragostei pentru El, ca întotdeauna să fim întru El și în viața aceasta, și în cea viitoare, în Împărăția lui cea cerească. Amin.

CUVÂNT LA BUNA VESTIRE

BUNA VESTIRE ESTE IZBĂVIREA NEAMULUI OMENESC DE „BLESTEMUL CEL DINTÂI"

Ținut în biserica rusă "Sf. Parascheva" din Sofia, la 25 martie/7 aprilie 1946

Astăzi toată făptura se veselește,... căci legătura blestemului strămoșului s-a dezlegat (Sedelda după a 3-a catismă, gl. al 3-lea).

Sfânta Biserică, la slujba vecerniei praznicului Bunei Vestiri, la una din stihirile stihoavnei ne face atenți la aceste cuvinte: Iată chemarea din nou s-a arătat acum nouă: *Dumnezeu,... se unește cu oamenii; ... Fecioara primește bucuria;...* lumea se dezleagă de blestemul cel dintâi (Stihira a 3-a). Iar la sedelna utreniei din slujba Buneivestiri se spune: *Astăzi toată făptura se veselește,... căci legătura blestemului strămoșului s-a dezlegat* (Sedelda după a 3-a catismă, gl. al 3-lea). În sfârșit, la una din stihirile aceleiași slujbe a utreniei auzim aceste cuvinte: Cuvântul cel mai presus de ființă, chipul robului primește și se face trup ... *și pe Adam îl zidește din nou în pântecele Celeia ce L-a zămislit...* (Stihira a 4-a la laude).

Prin toate aceste cuvinte din slujba Buneivestiri, Sfânta Biserică ne arată, iubiților întru Hristos fiii mei, ce dar nemărginit ni s-a făcut la Bunavestire. Acest dar este izbăvirea noastră de blestemul pentru care i-a aruncat Dumnezeu din Rai pe strămoșii noștri, pentru păcatul originar, și prin ei acest blestem a căzut asupra întregii omeniri.

Groaznică nefericire a fost pentru noi acel blestem. În esența sa, el a fost despărțirea oamenilor de Dumnezeu sau - ceea ce este același lucru- îndepărtarea lor de fericirea Raiului

atât pe pământ, cât și în viața viitoare, căci ușile Raiului erau închise chiar pentru drepții Vechiului Testament.

Pentru prima dată după cădere, Dumnezeu s-a unit cu omul la Bunavestire, când în pântecele Preacuratei Fecioare Maria a avut loc zămislirea lui Dumnezeu Cuvântul, a avut loc Întruparea Lui. Atunci a sosit vremea întoarcerii către oameni a fericirii pierdute a Raiului.

Astfel, Bunavestire a devenit pentru noi începutul izbăvirii de blestem, unirea cu Dumnezeu și întoarcerea fericirii Raiului. În aceasta stă însemnătatea fundamentală și mântuitoare pentru noi a Buneivestiri. Nu în zadar ea este numită de Sfânta Biserică început sau izvor al mântuirii noastre.

Se înțelege că în momentul Buneivestiri a avut loc doar unirea lui Dumnezeu cu omul, iar fericirea Raiului a început să fie simțită când s-a format Biserica lui Hristos pe pământ. Aici, în Biserică, primim această fericire din multele și duhovnicești izvoare: în rugăciunile și slujbele Bisericii, dar mai ales în Tainele ei, în cuvintele Scripturii dumnezeiești, în viețile și sfânta învățătura a Părinților și bineplăcuților lui Dumnezeu. Oamenii sfinți sunt pentru noi ca niște izvoare de mare mângâiere a Raiului. Despre aceasta mărturisește evlavia mare a rușilor către oamenii sfinți. Din ce cauză se întâmpla acest lucru? Fiindcă prin ei Domnul arăta mărturii autentice ale atotputerniciei Sale, ale milostivirii și înțelepciunii; fiindcă prin sfinți Domnul săvârșea minunile Sale, atât de dorite și îmbucurătoare inimii noastre. Prin ei se turna bucuria dumnezeiască în inimile acelor credincioși care aveau comuniune cu sfinții. Nu în zadar mitropolitul Moscovei Filaret spunea: „Atingându-ne de sfinți, ne atingem de Hristos Însuși, Care locuiește și împărățește în ei cu harul Său".

Desigur, această fericire a Raiului este dobândită de cei care singuri năzuiesc spre ea, pe calea împlinirii neabătute a

poruncilor dumnezeiești. Cum prin călcare poruncii dumnezeiești fericirea Raiului a fost pierdută, așa prin împlinirea poruncilor, noi iarăși o dobândim cu ajutorul Darului Sfântului Duh.

De aceea, să împlinim neabătut, iubiților întru Htristos frați și surori, poruncile dumnezeiești. Pentru aceasta să fugim cu desăvârșire de păcate. Iar dacă cel mai pierzător și groaznic este pentru noi păcatul ereziei, să ne abatem cu desăvârșire de la erezii, și mai ales de la cele contemporane... Acestea sunt cu atât mai periculoase și pierzătoare pentru noi, cu cât ele nu neagă credința în Hristos, ca al doilea Ipostas al Dumnezeirii. Totuși, prin falsa învățătură, ele neagă lucrarea lui Hristos pe pământ, distrug toată lucrarea Lui dumnezeiască pentru mântuirea noastră.

Astfel, de exemplu, se răspândește părerea teologică după care Domnul n-ar fi hotărât în Rai blestem asupra primilor oameni și prin ei asupra întregii omeniri, pentru încălcarea poruncii Sale. Ați auzit acum, iubiților, cuvintele din slujbele Bunei- vestiri, prin care Biserica învață clar și subliniază că acest blestem a fost hotărât de către Dumnezeu, de aceea el este numit de Biserică cel dintâi, strămoșesc și vechi.

Blestemul sau anatema este îndepărtarea noastră de Dumnezeu, care este izvorul vieții și fericirii; blestemul este moarte trupească și sufletească. După cuvintele episcopului Teofan Zăvorâtul, acest blestem era prezent în următoarele cuvinte spuse primilor oameni: ... *căci, în ziua în care vei mânca din el (pomul cunoașterii binelui și răului), vei muri negreșit* (Facere 2, 17), desigur pentru cazul neîmplinirii acestei porunci. Protopărinții noștri nu au împlinit această poruncă, au căzut în păcatul strămoșesc și blestemul a devenit realitate.

Astfel, dacă nu era păcatul strămoșesc, nu era nici blestemul. Ultimul este efectul, iar păcatul strămoșesc, cauza. Este clar

că negarea acestui blestem înscris în Biblie duce după sine la negarea păcatului strămoșesc. Una și cealaltă se află într-o relație strânsă. Negând blestemul, negăm păcatul strămoșesc. Dacă vom nega păcatul strămoșesc, prin aceasta vom distruge toată lucrarea dumnezeiască. Într-adevăr, dacă nu era păcatul strămoșesc, atunci nici Mântuitorul nu avea pentru ce veni în lume, pentru a ne răscumpăra din păcatul strămoșesc, pentru a ne izbăvi de blestemul, care lor li se pare că nu exista. În acest caz, în lucrarea lui Hristos n-ar mai fi loc pentru nașterea, patimile, moartea și învierea Lui și trimiterea Duhului Sfânt peste apostoli. În acest caz, nu ar mai avea sens nici chiar Bunavestire, acest izvor sau început al mântuirii noastre, căci toate aceste evenimente au fost provocate de păcatul strămoșesc și blestemul pentru acest păcat. De aici este clar cât de important este să ne păstrăm neatinsă credința și așa neschimbată, desăvârșit s-o mărturisim.

Să împlinim fără greș porunca lui Dumnezeu despre credință și celelalte legi dumnezeiești! Atunci toate roadele Buneivestiri: izbăvirea de blestem, unirea cu Dumnezeu și fericirea Raiului vor fi moștenirea noastră. Atunci chiar aici, aflându-ne în trup, vom simți o mai mare fericire decât cea pe care o simțeau primii oameni în Rai, în starea lor nevinovată. În una din stihirile din slujba vecerniei Buneivestiri, Sfânta Biserică pune pe buzele Preacuratei Fecioare Maria aceste cuvinte: ... *voi naște pe Cel fără de trup,... ca să ridice... pe om la cinstea cea dintâi* - aici se înțelege fericirea Raiului, pe care o simțeau primii oameni. Dar ce va însemna, când noi ne vom ridica la fericirea prin contopire, adică, după rațiunea Sfinților Părinți, unirea cu Trupul și Sângele Domnului nostru, cea mai mare și mai grozavă Taină? Prin ea ne unim cu Hristos, adevăratul nostru Dumnezeu, cu toată ființa noastră, ne facem asemenea Lui în Har și ne îndumnezeim, de aceea

noi ne vom ridica la o fericire mult mai mare decât o aveau primii oameni in Rai. Asemenea unire minunată, apropiată și părintească nu aveau primii oameni în Rai. De aceea drepții Noului Testament, sfinții bineplăcuți ai lui Dumnezeu, pentru împlinirea neabătută a poruncilor, simțeau o asemenea bucurie dumnezeiască, pe care nu o aveau protopărinții noștri până la cădere. Aceasta e adevărat, căci atunci nu era marea Taină a Euharistiei, nu erau Trupul și Sângele lui Hristos, cel mai mare rod al Buneivestiri.

Vă felicit, iubiților întru Hristos fiii mei, cu praznicul Buneivestiri! Din toată inima cer în rugăciune și vă doresc ca toate roadele Buneivestiri să fie moștenirea voastră, și mai ales bucuria dumnezeiască a primirii Sfintelor și Preacuratelor Taine. Dar, pentru că fără împlinirea mântuitoarelor porunci acestea nu pot fi dobândite, să dea Dumnezeu ca noi toți și întotdeauna să împlinim dumnezeiești le porunci și în noi toți să se vădească cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos: *Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne întru iubirea Mea,... ca bucuria Mea să fie cu voi și ca bucuria voastră să fie deplină* (Ioan 15, 10-11), adică să fie deplină și desăvârșită. Amin.

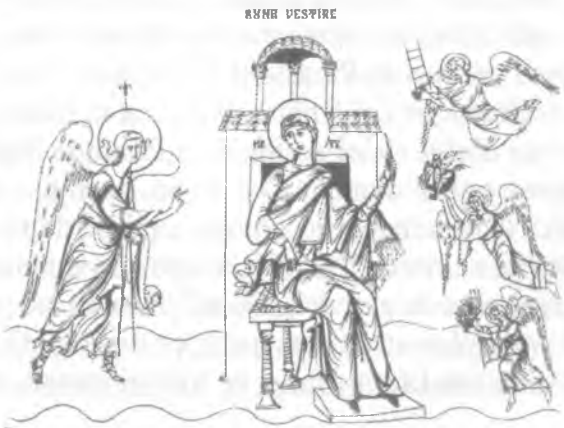

CUVÂNT ÎN JOIA MARE

DESPRE CUM TREBUIE SĂ NE ÎMPĂRTĂȘIM ȘI DESPRE ROADELE ACESTEI MARI TAINE CÂND NE ÎMPĂRTĂȘIM ÎNTRU DRAGOSTEA LUI HRISTOS

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia, la 5/18 aprilie 1946

Astăzi Sfânta Biserică amintește instituirea la Cina cea de Taină a sfintei Taine a Euharistiei. Aici, pentru prima dată, ucenicii lui Hristos s-au făcut părtași Trupului și Sângelui Lui, au primit o asemenea Taină, fără de care nu avem mântuire, fără de care nu putem avea o viață sfântă și fericită. *Dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului,* - a spus Domnul, - *și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi* (Ioan 6, 53).

Această învățătură dumnezeiască despre necesitatea mântuitoare a Tainei euharistice este cuprinsă în cuvintele lui Hristos: *Eu sunt vița, voi sunteți mlădițele. Cel ce rămâne în Mine și Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără de Mine nu puteți face nimic. Dacă cineva nu rămâne în Mine se aruncă afară ca mlădița și se usucă; și le adună și le aruncă în foc și ard* (Ioan 15, 5-6). Să ne unim atât de strâns cu Hristos, precum se unește ramura de trunchiul său, nu putem altfel decât prin Taina euharistică. Este clar că, precum ramura ruptă din pom se usucă și moare, la fel vom muri și noi și nu numai pentru această viață, ci și pentru cea viitoare și veșnică, dacă nu ne vom afla în comuniune cu Hristos prin Taina Dumnezeiștii Euharistii.

Neluând în seamă această învățătură a Lui Hristos despre această Taină, pot fi întâlniți între ortodocși destui oameni, care nu se împărtășesc de-a lungul multor ani. Unde se vor duce sufletele unor asemenea ortodocși după moarte? Cu siguranță, numai în locul chinurilor veșnice ale iadului.

Totuși, vor rămâne în afara Cămării cerești și fericirii veșnice a Raiului și aceia dintre noi, care primesc Taina euharistică nu așa cum ar trebui s-o primească. În fond, aici problema constă nu în împărtășirea cu Sfintele Taine, ci în felul cum trebuie să ne împărtășim.

La această întrebareSfânta Biserică ne răspunde prin povestirea evaghelică despre Cina cea de Taină, prin cuvintele troparului din Joia cea Mare și prin cuvintele slujbelor din acestă zi. Ea ne previne să nu ne împărtășim cu Trupul și Sângele lui Hristos precum s-a împărtășit Iuda-vânzătorul. El s-a împărtășit spre judecată și osândă, fiind cuprins de patima iubirii de arginți. Treptat, această patimă l-a robit, iar la momentul vânzării Domnului, ea a ajuns să împărățească în sufletul lui Iuda. El a uitat cât de multă milă a vărsat asupra lui Domnul. Sf. Ioan Gură de Aur spune că atunci când apostolii au fost trimiși la propovăduire, Iuda, împreună cu alți ucenici ai lui Hristos, a primit darul tămăduirii oricăror neputințe ale oamenilor, darul învierii morților, și în puterea acestor daruri el a săvârșit tămăduiri de diferite boli și a înviat morți. La Cina cea de Taină, Domnul și-a arătat și înaintea lui Iuda smerenia extremă și i-a spălat picioarele. În grădina Ghetsimani, chiar în momentul vânzării, Mântuitorul l-a numit prieten, ca răspuns la sărutul trădător. Toate acestea le-a uitat Iuda, predându-se cu totul patimii iubirii de arginți. De aceea, cum s-a împărtășit cu Trupul și Sângele lui Hristos, satana a intrat definitiv în sufletul lui și l-a dus la vânzarea lui Hristos. Dar patima iubirii de arginți a lui Iuda

nu s-a mărginit cu vânzarea Domnului. Păcatul l-a dus până la deznădejde, iar apoi la sinucidere.

Atunci cum trebuie să ne împărtășim noi cu Tainele lui Hristos, iubiților? Așa precum s-au împărtășit sfinții apostoli. Ei au primit această mare Taină fiind cuprinși de dragostea lui Hristos. Inimile lor se topeau de această dragoste pentru El. Sf. Ioan Teologul s-a culcat pe pieptul Domnului. Toți ceilalți apostoli, se înțelege, fără Iuda- vânzătorul, nu puteau să-și stăpânească această dragoste și o arătau prin a fi gata să moară pentru Hristos. Cu adevărat, ei ar fi murit împreună cu dumnezeiescul Învățător, dacă El n-ar fi spus celor veniți după El în grădina Ghetsimani: *Deci, dacă Mă căutați pe Mine, lăsați pe aceștia să se ducă* (Ioan 18, 8).

Așa să ne împărtășim și noi, iubiții mei fii, în dragostea lui Hristos. Dacă această dragoste va fi în noi, atunci nici o patimă nu ne va robi și nu vom cădea de la El prin nici un păcat, căci după cuvântul apostolului: *Dragostea nu cade nicidată* (I Corinteni 13, 8).

Dacă această dragoste va fi în noi, atunci vom împlini toate poruncile mântuitoare, căci Domnul a spus: *De Mă iubiți, păziți poruncile Mele... Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu... Cel ce nu mă iubește nu păzește cuvintele mele* (Ioan 14, 15; 23-24).

Prin păzirea poruncilor dobândim curăția copilărească, nevinovată, când Sfintele lui Hristos Taine lucrează asupra noastră uimitor. Sf. Ioan Gură de Aur, în lucrarea sa despre educarea copiilor, spune că primirea Trupului și Sângelui lui Hristos de către copiii nevinovați lucrează asupra lor uimitor, mai ales în timpul bolii. Sufletul pruncului simte o mângâiere și bucurie de la această Taină, iar trupul se vindecă de orice boală.

Acest adevăr ni-l descoperă foarte bine în lucrările sale marele nostru episcop teolog Teofan Zăvorâtul. Părintele

Ioan de Kronștadt, în cartea sa „Viața mea în Hristos", mărturiseste că primirea Trupului și Sângelui lui Hristos de către copiii nevinovați este cel mai bun medicament pentru bolile lor : „Și de câte ori, - spune el, - am împărtășit pruncii bolnavi, de fiecare dată se vindecau chiar de cele mai grele neputințe."

Împărtășirea cu dumnezeieștile Taine, dacă avem dragoste pentru Hristos și împlinim poruncile Lui, ne transmite o vioiciune și putere deosebite. Părintele Ioan de Kronștadt însuși este în acest caz o dovadă minunată a acestui adevăr. Nu rareori el dormea doar două ore pe noapte, dar cu toate acestea petrecea toată ziua într-o activitate intensă în slujbe și rugăciuni neîntrerupte pentru tămăduirea bolnavilor și mângâierea pătimitorilor.

Datorită dragostei pentru Hristos și împlinirii poruncilor Lui, noi primim de la Sfânta Împărtășanie o bucurie dumnezeiască, după promisiunea lui Hristos: *Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne întru iubirea Mea..., ca bucuria Mea să fie în voi și ca bucuria voastră să fie deplină* (Ioan 15, 10-11). Iar această bucurie a Sfintei Împărtășanii întotdeauna și neschimbat au simțit-o bineplăcuții lui Dumnezeu, toți adevărații următori ai lui Hristos.

Dacă, în sfârșit, ne vom împărtăși în dragoste pentru Hristos, atunci lumina dumnezeiască a acestei Taine ne va însenina. Această lumină va izgoni de la noi diavolii, care, ca duhuri ale întunericului, nu suportă lumina dumnezeiască; ea va arde și va nimici în noi patimile, și noi ne vom lumina cum s-au luminat de la Sfânta Împărtășanie apostolii la Cina cea de Taină, despre care povestește troparul de azi prin aceste cuvinte: *Când slăviții ucenici la spălarea cinei s-au luminat...* Lumina acestei Taine înfricoșătoare, fiind moștenirea noastră, va merge cu noi în lumea cealaltă. Ea va izgoni pe toți

dracii, când sufletele noastre vor trece prin vămile văzduhului și ni se va face izvor de bucurie veșnică în Împărăția lui Hristos cea cerească.

Vă felicit, iubiților întru Hristos fii, că ați primit trupul și Sângele lui Hristos. Din toată inima vă doresc să nu vă împărtășiți precum s-a împărtășit Iuda-vânzătorul, ci ca sfinții ucenici ai lui Hristos, la Cina cea de Taină. Să dea Dumnezeu ca după această Împărtășire, toate patimile, dacă le-ați avut, să nu se mai întoarcă niciodată. Dragostea pentru Hristos să se sălășluiască în voi împreună cu împlinirea neabătută a tuturor poruncilor dumnezeiești. Atunci Sfânta Împărtășanie va fi izvorul tămăduitor al tuturor neputințelor voastre trupești și sufletești. Atunci vioiciunea, puterea și bucuria dumnezeiască vă vor fi întotdeauna prezente. Atunci lumina harică a Trupului și Sângelui lui Hristos primit de voi vă va lumina totdeauna, iar după moartea voastră, Domnul va împlini în voi cuvintele Sale: *Atunci cei drepți vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui lor* (Matei 13, 43). Amin.

CINA CEA DE TAINĂ

CUVÂNT ÎN SÂMBĂTA MARE

DESPRE BUCURIILE CREȘTINE CE CURG DIN ÎNVIEREA LUI HRISTOS

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia la 7/20 aprilie 1946

Astăzi la liturghie, Sfânta Biserică ne-a vorbit deja în citirea Evangheliei despre Învierea lui Hristos. Mai întâi Îngerul le-a vestit această bucurie sfintelor mironosițe, iar când plecau de la mormânt, li s-a arătat Însuși Domnul Înviat și le-a spus: *Bucurați-vă* (Matei 28, 9).

Putem să ne închipuim ce bucurie mare au simțit mironosițele, și după aceea toți ucenicii lui Hristos, primind vestea Învierii, mai ales după marea rușine de pe Cruce, după suferințele grele și moartea lui Hristos, pe Care ei îl iubeau atât de mult. Această bucurie era atât de nemărginită, încât apostolii nu le-au crezut pe mironosițe, când acestea le-au vestit Învierea lui Hristos. Unii dintre ucenici, de bucurie, nu-și credeau ochilor când Hristos li s-a arătat după Înviere. Dar nu numai sfintele mironosițe și apostolii au simțit acea bucurie a arătării Domnului Înviat. Ea a fost simțită și de mulți mari drepți care au trăit după apostoli, în puterea nemincinoaselor cuvinte ale lui Hristos: *Cel ce Mă iubește pe Mine va fi iubit de Tatăl meu și-l voi iubi și Eu și mă voi arăta lui* (Ioan 14, 21). Această bucurie a simțit-o și marele nostru bineplăcut al lui Dumnezeu, Sfântul Serafim de Sarov, la 26 de ani, când s-a curățit de toate patimile și avea o hotărâre firbinte de a nu-L trăda pe Hristos în viața lui și de a-i aparține

cu toata ființa sa. Fericirea arătării lui Hristos în slavă a fost atât de mare, că Sf. Serafim n-a putut să se miște din loc după această minunată vedenie dumnezeiască, n-a putut să spună nici un cuvânt câteva ore, iar inima lui se topea de fericirea Raiului.

De altfel, cuvântul spus de Domnul mironosițelor: Bucurați-vă! include în el nu doar bucuria minunată din arătarea Domnului Înviat. Acest cuvânt ne vorbește și despre o altă mare bucurie, pe care trebuiau să o aibă mironosițele, apostolii și toți creștinii. Această bucurie izvorăște din Harul interior renăscător al Sfântului Duh, pe care l-au simțit apostolii la cincizeci de zile după Învierea lui Hristos și care a început să fie transmis tuturor credincioșilor ortodocși prin Botez și Taina sfintei Mirungeri. Bucuria acestui Har nu se simte imediat, ci se descoperă trepat în noi, în măsura împlinirii sfintelor porunci ale lui Hristos, cum ne învață Sf. Nichita Stithatul în Filocalie și alți Sfinți Părinți ai Bisericii. Descoperind acest Har printr-o viață virtuoasă, oamenii sfinți se făceau locuitori cerești pe pământ și asemenea acelora simțeau o bucurie neîncetată a Împărăției cerurilor. Iată ce spune Sf. Antonie cel Mare despre această fericire: *"Eu m-am rugat pentru voi, să vă învredniciți și voi să primiți acel Duh mare și arzător, pe Care L-am primit eu. Dacă vreți să-L primiți ... suferiți mai întâi greutățile trupești și smerirea inimii... - și El vi se va da vouă ... în veci, Căci acel Duh trăiește in inimi drepte. Și când El va fi primit, vă va descoperi cele mai înalte taine, va alunga de la voi teama de oameni și animale, și veți avea o bucurie cerească ziua și noaptea, și veți fi în acest trup ca cei care deja se află în Împărăția cerurilor."*
(Filocalia, T. I. M. 1895, pag. 35)

Iată de ce Sf. Apostol Pavel a numit Harul renăscător al Sfântului Duh primit de noi *arvuna moștenirii noastre*

(Efeseni 1, 13-14) viitoare, adică fericirea veșnică în Împărăția lui Hristos. Noi nu putem simți acum în toată plinătatea această mare fericire, această necuprinsă bucurie dumnezeiască, de aceea Domnul ne dăruiește posibilitatea, doar s-o gustăm înainte. Nu primim acum toată fericirea, ci doar o parte - arvuna, care este Harul interior al Sfântului Duh.

Și acestea nu sunt toate bucuriile noastre creștine, care încap în cuvântul lui Hristos Înviat: Bucurați-vă. El ne arată și acea mare bucurie pe care o simțim primind Trupul și Sângele lui Hristos. Desigur, nu fiecare simte asemenea rod binecuvântat în sufletul său de la această Taină minunată. Această bucurie o simte cel care se apropie de potirul cu Trupul și Sângele lui Hristos cu pocăință sinceră, adică cu o zdrobire a inimii pentru păcatele sale și cu o hotărâre nezdruncinată să nu se mai întoarcă la păcatele anterioare. Această bucurie o simt cei care petrec întotdeauna în smerenie și împlinesc neabătut toate poruncile Dumnezeiești, asemănându-se cu Îngerii în curăția lor feciorelnică și blândețe. Având o asemenea viață sfântă, oamenii cu adevărat credincioși se luminează de o lumină Dumnezeiască, primind Sfintele Taine, se unesc cu Dumnezeu în Har, se îndumnezeiesc și simt o fericire a Raiului. Atunci Domnul le dă să guste un asemenea mare bine, pe care proorocul Isaia îl prezicea, iar Apostolul Pavel îl mărturisea: *Cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit, și la inima omului nu s-a suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El* (I Corinteni 2, 9; comp. Isaia 64, 4).

Neîndoit, cuvântul bucurați-vă! include și acea fericire a Raiului, pe care o vom simți în toată plinătatea în viața viitoare, după Învierea de obște și Înfricoșata Judecată a lui Hristos. Acum nici măcar nu ne putem închipui această fericire. *Ce vom fi nu s-a arătat până acum,* - spune Sf. Ioan Teologul, - *știm că dacă El Se va arăta, noi vom fi asemenea*

Lui, fiindcă Îl vom vedea cum este (I Ioan 3, 2). Iată de ce Sf. Serafim de Sarov, gustând, din proprie experiență, această fericire viitoare a Raiului, a spus: „Dacă ni s-ar pregăti cele mai groaznice și destul de lungi suferințe, trebuie să fim de acord să le răbdăm, doar să nu ne lipsim de acea mare și nespusă bucurie și fericire pe care a pregătit-o Domnul celor ce-L iubesc pe El". Cum poate fi altfel, când Sfântul Apostol Pavel, care a simțit fericirea locașurilor Raiului, a răbdat permanent orice durere grea pe pământ și a spus: *Patimile vremii de acum nu sunt vrednice de slava care ni se va descoperi* (Romani 8, 18).

Iată despre ce bucurii creștine, ca pregustări ale fericirilor Raiului, ne vorbește nouă cuvântul dumnezeiesc bucurați-vă. Acest cuvânt ne spune, în același timp, că toate aceste bucurii sunt moștenirea noastră, căci ele ne sunt date în dar de Învierea lui Hristos.

Sfântul apostol Pavel a spus: *Iar dacă Hristos n-a înviat..., suntem mai de plâns decât toți oamenii* (I Corinteni 15, 17-19). Este clar că, în puterea Învierii lui Hristos, noi suntem cei mai fericiți oameni din lume.

Da, noi simțim multe, foarte multe dureri. Dar fie ca nici o durere să nu întunece bucuriile noastre creștine, care izvorăsc din Învierea lui Hristos. Domnul Înviat știa în ce necazuri mari au trăit și vor trăi sfintele mironosițe, sfinții apostoli și toți adevărații Lui următori, dar neluând în seamă acestea a spus tuturor: *Bucurați-vă*. Să nu uităm niciodată că Paștele este *izbăvirea de întristare* (Stihira a 4-a a Paștilor).

În puterea Învierii Sale, Domnul ne-a dat în dar puterea să ne bucurăm chiar în necazuri, chiar în cele mai mari necazuri să credem că este izvorul mângâierii și bucuriei noastre. Iată de ce Sfântul Apostol Pavel a spus: *Că precum prisosesc pătimirile lui Hristos întru noi, așa prisosește prin*

Hristos mângâierea noastră (II Corinteni 1, 5).

Să-L iubim doar pe Hristos precum L-au iubit sfintele mironosițe, ucenicii și toți adevărații următori. Căci pentru dragostea către Hristos, El S-a arătat lor, așa îi bucura și-i mângâia cu arătările Sala. Să-L iubim și noi pe Hristos, adică să împlinim cu sfințenie voia Lui, poruncile Lui Dumnezeiești. Atunci Domnul Înviat, conform promisiunii Lui, ni se va arăta și nouă și ne va mângâia cu milele Sale cele nespuse. Atunci El va fi cu noi cu toate bucuriile Învierii Lui Luminate, căci nemincinoase sunt dumnezeieștile Lui cuvinte: *Iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin.* (Matei 28, 20).

CUVÂNT LA ADORMIREA MAICII DOMNULUI

DESPRE MIJLOCIREA NEADORMITĂ A MAICII DOMNULUI

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia,
la 15/28 august 1946

... și cu rugăciunile Tale izbăvești din moarte sufletele noastre. (Din troparul praznicului)

Domnul a spus: *Cereți și vi se va da; căutați și veți afla... Sau cine este omul acela între voi care, de va cere fiul său pâine, oare el îi va da piatră? Sau de-i va cere pește, oare îi va da șarpe? Deci, dacă voi, răi fiind, știți să dați daruri bune fiilor voștri, cu cât mai mult Tatăl vostru Cel din ceruri va da cele bune celor care cer de la El* (Matei 7, 9-11). Prin asemenea cuvinte Domnul sădește în noi nădejdea și siguranța că rugăciunile noastre către Dumnezeu vor fi împlinite.

Ne întrebăm: Dacă Domnul Iisus împlinește rugăciunile oamenilor păcătoși, atunci poate El să-și întoarcă fața Sa de la Preacurata Maica lui, când Ea aduce rugăciuni pentru noi, păcătoșii, la scaunul Lui?

În plus, aceste rugăciuni ale Ei sunt neadormite, neîncetate, căci în condacul acestui mare praznic se spune despre Ea: *Pe Născătoarea de Dumnezeu, cea întru rugăciuni neadormită.*

La acestea trebuie să adăugăm că în vedenia avută de Sf. Andrei cel nebun pentru Hristos, Maica Domnului s-a arătat rugându-se cu lacrimi către Dumnezeu.

Maica Domnului se roagă așa lui Dumnezeu, pentru că ne iubește foarte mult. *Eu iubesc foarte mult neamul creștinesc,* a spus Ea în vedenie unui bineplăcut al lui Dumnezeu, iar acest neam creștinesc, creștinii ortodocși, petrec mereu în păcate, petrec mereu în tot felul de necazuri și pericole de moarte, având nevoie de mijlocirea neadormită a Maicii

Domnului pentru ei în fața Scaunului lui Dumnezeu. Iată de ce Sfânta Biserică, în cuvintele condacului scris în cinstea acestui praznic, O numește neadormită Rugătoare pentru noi în fața Fiului Ei, Domnul nostru Iisus Hristos.

Ce vrea să ne spună Sfânta Biserică prin cuvintele condacului praznical? Dacă Preacurata Maică a Domnului se roagă pentru noi neadormit, să ne rugăm și noi Ei întotdeauna, dacă vrem să simțim în viața noastră puterea mijlocirii Ei pentru noi în fața lui Dumnezeu. La aceasta ne cheamă Biserica în altă rugăciune către ea, prin aceste cuvinte: *Nici odinioară nu vom tăcea noi, nevrednicii, a vesti puterile Tale, Născătoare de Dumnezeu.*

Și cum să nu alergăm, întotdeauna, la acoperământul rugăciunilor Maicii Domnului, când diavolul cu toate duhurile întunericului ne atacă neîncetat prin patimile noastre. Cea mai caracteristică însușire a dracilor este răutatea. Datorită acestei însușiri ele toate se numesc duhuri rele. Diavolul vrea ca această răutate s-o facă moștenirea noastră, aprinzând în noi patima mâniei, căci el știe că această patimă este cauza multor necazuri din viața omului. Desigur, mânia sau răutatea numai atunci va avea loc, când noi ne vom obișnui cu începutul tuturor patimilor - mândria și slava deșartă. De aceea dracii încearcă cel mai mult să înrădăcineze în noi aceste patimi păgubitoare. Este cunoscut, la fel, că mulți oameni se pierd din cauza altor patimi și mai ales din cauza desfrânării. Toate aceste patimi sunt armele prin care diavolul ne atacă permanent, ne aruncă în adâncul multor necazuri și ne pierde fericirea trecătoare și veșnică.

De aceea, să fim alături de Născătoarea de Dumnezeu, iubiților întru Hristos fiii mei. Rugăciunea către Dânsa să ne fie prima mișcare a minții și a inimii, în toate necazurile noastre interioare și exterioare, pe care le răbdăm de la draci, de la

noi și de la oamenii răi. Nu în zadar Sf. Serafim de Sarov avea întotdeauna pe buze și în inimă numele Maicii Domnului, întotdeauna îl pronunța cu mare dragoste și evlavie, și îi însuflețea pe toți care veneau la el, să se adreseze acestui nume preaiubit ca unei ancore a mântuirii noastre, ca la unul din cele mai puternice și mântuitoare mijloace de luptă împotriva oricărui rău. Și noi știm, iubiților, cum s-a manifestat pentru aceasta Preacurata noastră Mijlocitoare cerească față de Sf. Serafim. Ea îl numea iubitul Ei, Ea niciodată nu-i refuza împlinirea rugăciunii. Și au fost cazuri, când, după rânduiala lui Dumnezeu bolnavul trebuia să moară, dar pentru rugăciunile Sf. Serafim el dobândea tămăduire.

Sfinții Părinți ai Bisericii spun că dracii tremură auzind numele Maicii Domnului, căci Ea L-a născut pe Mântuitorul nostru, Fiul Unul Născut al lui Dumnezeu, Care a stricat și va strica până la sfârșitul veacului lucrurile diavolului, care caută să ne depărteze de Hristos și să ne piardă pentru totdeauna. Chipul Maicii Domnului este de nesuportat pentru draci. Diavolul urăște numele Ei. Prin urmare, acest nume este mântuitor pentru noi. Este clar cât de necesar este mereu să alergăm la acoperământul și mijlocirea rugăciunilor Preacuratei Maici a Domnului. Și cu cât ne vom ruga Ei mai mult, cu atât mai mult vom simți în viața noastră acoperământul Ei și Ea va fi pentru noi Rugătoare neadormită înaintea Domnului nostru Iisus Hristos, precum mărturisesc cuvintele condacului praznical.

Să ținem minte, iubiților, și celelalte cuvinte ale acestui condac: *...și întru folosințe, nădejdea cea neschimbată.* Prin aceste cuvinte Sfânta Biserică vrea să ne spună că cererile noastre sau rugăciunile noastre către Maica Domnului neschimbat, adică neapărat vor fi asculate de Ea. Ea ascultă și rugăciunile celor mai mari păcătoși; așa Preacurata Maică a

Domnului a ascultat rugăciunea fericitului Teofil, care s-a lepădat de Hristos și această lepădare a certificat-o cu sângele său, prin înscrisul dat diavolului. Așa a ascultat rugăciunea Mariei Egipteanca și a făcut-o din mare păcătoasă vas minunat al darului lui Dumnezeu. Așa a ascultat rugăciunea unui conducător de tâlhari, care odată cu tâlhăriile, hoțiile și uciderile, în fiecare zi, neștiind ceilalți tâlhari, citea în fața icoanei Maicii Domnului rugăciunea *Născătoare de Dumnezeu Fecioară, bucură-Te...* Pentru aceasta Ea l-a făcut pe conducător și pe toți tovarășii lui monahi desăvârșiți.

Așa va asculta Maica Domnului și rugăciunile noastre, neluând în seamă păcatele noastre. Doar să ne adresăm mereu mijlocirii Ei cerești. Să zicem cât mai des cu buzele și cu inimile noastre rugăciunea: *Născătoare de Dumnezeu Fecioară, bucură-Te* sau să I ne adresăm prin chemarea scurtă de rugăciune: *Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuiește-ne pe noi.* Și acoperământul Ei atotputernic și iubitor se va întinde deasupra noastră. Preasfânta Maică a Domnului va fi cu noi mereu, în toate necazurile noastre. Ea ne va izbăvi de toate nevoile acestei vieți trecătoare, ne va izbăvi de cea mai mare nefericire - moartea sufletelor noastre- ce este despărțirea veșnică de Hristos, ne va izbăvi de chinurile veșnice ale iadului. Pentru rugăciunea continuă către Maica Domnului, Ea va împlini cuvintele troparului praznical: *și cu rugăciunile Tale izbăvești din moarte sufltele noastre.* Amin.

CUVÂNT LA POMENIREA SFÂNTULUI IOAN FĂCĂTORUL DE MINUNI DE LA RILA

SĂ ȚINEM CU SFINȚENIE ÎNVĂȚĂTURILE SFÂNTULUI IOAN DELA RILA

Ținut în catedrala mitropolitană "Sf. Marea Mucenița Nedelea" din Sofia, la 19 octombrie/1 noiembrie 1946

Astăzi, Sfânta Biserică prăznuiește pomenirea preacuviosului Ioan de la Rila, Făcătorul de minuni. Acest mare bineplăcut al lui Dumnezeu este una din cele mai scumpe comori duhovnicești din Bulgaria. Preacuviosul Ioan este slava și frumusețea Bisericii Bulgare.

Lumina lui harică se revarsă departe peste granițele Bulgariei. El este cinstit, pe lângă Biserica Bulgară, de toate Bisericile Ortodoxe și mai ales de Biserica Rusă. În Rusia există orașul Râlsk întemeiat în cinstea Sf. Ioan de le Rila. La sfârșitul Războiului de eliberare, conducerile bisericească și civilă ale Bulgariei au dăruit Bisericii Ruse mâna dreaptă a marelui făcător de minuni de la Rila, care până acum se află în Rusia.

Dar mai ales a început să fie cinstit preacuviosul Ioan în pământul nostru rus odată cu apariția luminătorului bisericesc părintele Ioan de Kronștadt, care a purtat același nume. Slava duhovnicească a acestui mare păstor în mare măsură se datorează ocrotitorului lui ceresc, preacuviosul Ioan de la Rila. Părintele Ioan de Kronștadt îl iubea foarte mult, se asemăna lui prin viețuirea asemenea îngerilor, și ca semn de adâncă evlavie, ridica în cinstea preacuviosului Ioan biserici și altare.

Nu putem trece cu vederea, iubiților întru Hristos frați și surori, asemănarea izbitoare pe care o vedem în viețile acestor doi mari drepți. Când dracii aduceau lupte precuviosului

Ioan, iar oamenii îl ocărau, el răbda toate acestea cu blândețe și smerenie. Când precuviosul Ioan era deja dăruit de Dumnezeu cu marile daruri ale Sfântului Duh, la el au adus odată un îndrăcit și-l rugau să se roage pentru tămăduirea bolnavului. Dar Sf. Ioan a zis: „Cine sunt eu, ca să îndrăznesc să fac un lucru, care este mai presus de puterile mele? Eu sunt atât de păcătos, că nu sunt vrednic nici măcar să-mi ridic ochii la cer". Totuși, îi cereau în continuare să se roage. Preacuviosul a fost de acord, dar cu condiția ca împreună cu el să se roage și ceilalți. Și cum precuviosul Ioan a ridicat mâinile sale către Dumnezeu, duhul rău a ieșit din cel îndrăcit.

În același fel și părintele Ioan de Kronștadt, asemenându-se Făcătorului de minuni de la Rila și datorită smereniei lui adânci, cerea și altora să se roage împreună cu el pentru cei bolnavi.

Odată, el a fost foarte defăimat prin cuvinte urâte de un cântăreț al catedralei „Sf. Andrei" unde părintele Ioan era paroh. Păstorul din Kronștadt, în loc să-l alunge pe cântărețul obraznic, a început să-l roage să se liniștească, să se așeze și să discute în pace și dragoste. Dar cântărețul îl certa atât de tare, încât minunata smerenie și blândețea îngerească a părintelui Ioan n-a avut nici un efect asupra lui, până când la părintele Ioan n-a intrat alt cântăreț, educat și învățat, care imediat l-a oprit pe conslujitorul grosolan strigând: „Auzi, mujicule, cum îndrăznești să-ți superi parohul?"

Mulți ani, părintele Ioan a răbdat smerit hulele și clevetirile teribile de la ajutorul său, protoiereul și chelarul catedralei "Sfântul Andrei". El putea să ceară Sfântului Sinod, al cărui membru era chiar în acea vreme, să-l mute de la el în alt loc pe părintele chelar, dar părintele Ioan nu se plângea nimănui și tăcea. Când părintele Ioan s-a îmbolnăvit de moarte, în suferința grea în care se afla, și cerea când să-l pună în fotoliu, când să-l așeze pe pat, aflând de suferința lui, părintele chelar s-a căit. Conștiința

l-a mustrat. El a venit la părintele Ioan să-i ceară scuze și să se ierte cu el. În acel moment părintele Ioan stătea semiconștient în fotoliu. Când i s-a spus că a venit părintele chelar, atunci părintele Ioan și-a adunat ultimele puteri, s-a ridicat, s-a apropiat de părintele chelar, i s-a închinat și i-a sărutat mâna. Această mare smerenie a avut un efect atât de mare asupra părintelui chelar, încât ochii i s-au umplut de lacrimi, iar el a căzut la picioarele părintelui Ioan. Din acel moment el a început să spună tuturor că părintele Ioan este un mare bineplăcut al lui Dumnezeu, și că este asemenea cu drepții care au existat în Biserica Ortodoxă din primele veacuri ale creștinismului.

Cu ce învățătură mântuitoare trebuie să rămânem, iubiților, din toate cele spuse? Dacă un asemenea luminător ca părintele Ioan de Kronștadt se asemăna preacuviosului Ioan de la Rila și învăța de la el viața îngerească, atunci cum noi, oameni păcătoși, nu trebuie să ne asemănăm lui, nu trebuie să învățăm de la el virtuțile creștinești? La aceasta ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel, zicând: *Aduceți-vă aminte de mai marii voștri,... și urmați-le credința* (Evrei 13, 7) Cu ce trebuie să ne asemănăm și ce, mai ales, trebuie să învățăm de la preacuviosul Ioan de la Rila? El era întruchiparea smereniei. Nu în zadar în primele cuvinte ale troparului cântat în cinstea preacuviosului Ioan el este numit temelia pocăinței. Iar ce poate fi temelia, dacă nu smerenia? Domnul a binevoit să pună anume smerenia ca temelie întregii noastre vieți creștinești, pentru care a și zis: *Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este Împărăția Cerurilor* (Matei 5, 3). Iată de ce Domnul, pentru a ne uni cu El, ne cere aceeași smerenie, când zice: *Veniți la Mine... și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima* (Matei 11, 28 -29).

Pentru a dobândi această smerenie, și mai ales în fața sfintei Biserici Ortodoxe, ne cheamă preacuviosul Ioan nu doar prin viața lui, ci și prin scrierile sale. În învățăturile sale,

ajunse până în zilele noastre, preacuviosul Ioan ne roagă să păstrăm cu sfințenie învățătura Bisericii și să nu ne îndepărtăm de ea cu nici o iotă. Iar într-o epistolă îl povățuiește pe țarul bulgar Petru și prin el pe noi toți, să cădem cu pocăință la picioarele Maicii noastre Biserica. Iată ce smerenie față de Biserică ne cere preacuviosul Ioan.

Dar, vai, cât de rar se întâlnește între noi asemenea smerenie! Cât de mulți ortodocși, în loc de smerenie, au mândrie în ce privește Maica noastră Biserica și învățătura ei. În ultima vreme, ca niciodată, un indiciu caracteristic al vieții noastre nu este credința ortodoxă, ci cea eretică. Avem în vedere multitudinea ereziilor care tulbură Biserica Ortodoxă din toate părțile.

Sunt, de exemplu, mulți asemenea ortodocși care cred în Hristos, iar existența diavolului o neagă. Dar dacă diavolul și duhurile lui rele nu există, atunci de ce se povestește în Evanghelie atât de mult despre izgonirea dracilor din oameni de către Hristos, despre tămăduirea de către El a îndrăciților? Mai mult, Sfântul Ioan Teologul spune în prima sa epistolă: *Pentru aceasta S-a arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să strice lucrurile diavolului* (I Ioan 3, 8). Astfel, prin negarea existenței diavolului, noi negăm dogma fundamentală a credinței noastre - despre venirea Fiului lui Dumnezeu în lume, pentru răscumpărarea și izbăvirea noastră de diavol, căci altfel apariția lui Hristos în lume devine de prisos.

În simbolul credinței noi mărturisim adevărul dogmatic despre Biserică, spunând: *Cred întru Una Sfântă, Sobornicească și Apostolească Biserică.* Dar mulți dintre creștinii ortodocși răstoarnă această dogmă, spunând că ne mântuim nu numai în Biserica Ortodoxă, dar și în cea catolică, și în cea luterană, și în orice adunare sectară. Acești așa numiți „creștini -ortodocși" nu vor să știe că Harul renăscător al Sfântului Duh, pe care-l primim la Botez prin Taina sfintei Mirungeri, lucrează și ne

mântuiește doar în Biserica Ortodoxă. Precum în arca lui Noe s-au salvat de potop numai cei care se aflau în ea și care preînchipuia sfânta noastră Biserică, așa și acum primim mântuire numai aici, în Biserica Ortodoxă, și niciunde în altă parte.

Din păcate, în Biserica Rusă se întâlnesc asemenea „teologi" care afirmă că dogmele Bisericii Ortodoxe, ca orice știință, sunt supuse dezvoltării, schimbării, distrugerii și înlocuirii cu formulări noi. Dar, în esența lor, dogmele noastre sunt cuvintele lui Hristos, ele, precum mărturisește Epistola patriarhilor răsăriteni, sunt luate din Evanghelie. Prin urmare, dacă spunem că dogmele sunt supuse dezvoltării, atunci înseamnă să afirmăm că și cuvintele lui Hristos, cuvintele Evangheliei, sunt supuse schimbării. Astfel, vedem pe față nu doar tendința spre distrugerea tuturor dogmelor Bisericii Ortodoxe, dar și sacrilegiul privitor la gândul că se pot schimba cuvintele lui Dumnezeu Însuși, ca ceva nedesăvârșit, supus dezvoltării, pe când Domnul a spus: *Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece* (Matei 24, 35).

Noi știm ce rău este modernismul în Biserică cu tendința lui de a convoca al VIII-lea sinod ecumenic. Ne întrebăm, pentru ce caută moderniștii să adune acest sinod? Pentru ca să instituie episcopatul căsătorit, să permită a doua căsătorie a clericilor, să slăbească, dacă nu să distrugă de tot monahismul, să scurteze posturile, sărbătorile și durata slujbelor.

Acești moderniști, sub numele de înnoitori și zicându-și „biserică vie", au tulburat de curând groaznic Biserica Rusă. Și unii, și alții au provocat mari neînțelegeri bisericești și diferite dezastre în Rusia. Ce pierzare pregăteau ei Bisericii Ruse, se vede din aceea că înnoitorii subminau cel mai important fundament al exisetnței Bisericii Ortodoxe - sfintele canoane-căci încuviințau episcopatul căsătorit, a doua căsătorie a preoților și introduceau alte noutăți anticanonice. Este clar că și unii,

și alții voiau să distrugă ceea ce a fost așezat la cele șapte Sinoade ecumenice, nu numai de Sfinții Părinți ai Bisericii, dar de Dumnezeu Însuși prin Duhul Sfânt, căci așezămintele acestor sinoade au derivat din împlinirea cuvintelor apostolicești: *Părutu-s-a Duhului Sfânt și nouă* (Fapte 15, 28).

Păstrarea credinței ortodoxe sau a învățăturii bisericești, străină de orice erezii și modernism, este izvorul tuturor milostivirilor nespuse ale lui Dumnezeu. Dar ce înseamnă să păstrăm această învățătură și credință? Aceasta înseamnă să păzim învățăturile preacuviosului Ioan de la Rila, adică să avem smerenie către Biserica noastră Ortodoxă, care este mijlocul mântuirii noastre și al dobândirii tuturor bunurilor de la Dumnezeu, atât cele trecătoare, cât și veșnice.

De aceea să năzuim din toate puterile, iubiților, să dobândim această smerenie, la care ne cheamă atât de mult marele bineplăcut al lui Dumnezeu și pe care o dorește atât de mult.

De altfel, preacuviosul Ioan ne cheamă nu numai să ne smerim în fața Bisericii. El ne cheamă să ne smerim și în fața semenilor noștri. Prin exemplul vieții personale, preacuviosul Ioan ne arată cu câtă smerenie trebuie să ne purtăm față de neajunsurile și chiar față de răutatea arătată nouă de aproapele nostru. O, dacă am ține minte întotdeauna și am păstra cu sfințenie această smerenie a preacuviosului Ioan! Atunci n-ar fi certuri între noi, n-ar fi nici acele necazuri care adesea apar în viață, din cauza mândriei noastre. Iată de ce Sfinții Părinți ai Bisericii mărturisesc că toate necazurile noastre și tot răul sunt slobozite de Providența lui Dumnezeu, pentru mândria noastră, pentru înălțarea noastră înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor; căci toată purtarea de grijă a lui Dumnezeu este îndreptată spre a ne smeri.

De aceea să respingem cu orice preț mândria, iubiților întru Hristos fii, izvorul principal al tuturor patimilor și

necazurilor noastre. Să năzuim din toate puterile să ne asemănăm totdeauna smereniei preacuviosului Ioan, marelui făcător de minuni de la Rila, de la al cărui sfârșit numărăm astăzi o mie de ani.

Pentru smerenie Domnul ne dăruiește Harul Său, ca putere biruitoare asupra oricărui rău, întru împlinirea cuvintelor Sfintei Scripturi: *Dumnezeu... celor smeriți le dă dar* (I Petru 5, 5; comp. Iacov 4, 6; Pilde 3, 34). Atunci Domnul nu doar ar îndepărta de la noi toate necazurile, dar ne va proslăvi și ne va ridica cu brațul Său cel tare și înalt, ca să se împlinească întru noi cuvintele Apostolului Petru care a spus: *Smeriți-vă sub mâna cea tare a lui Dumnezeu, ca El să vă înalțe la timpul cuvenit* (I Petru 5, 6). Și iarăși, pentru smerenia noastră, Dumnezeu ne dăruiește mântuire și aici, și în viața viitoare și va împlini întru totul asupra noastră cuvintele Psalmistului: Pe cei smeriți cu duhul îi va mântui, (Psalmi 33, 17). Amin

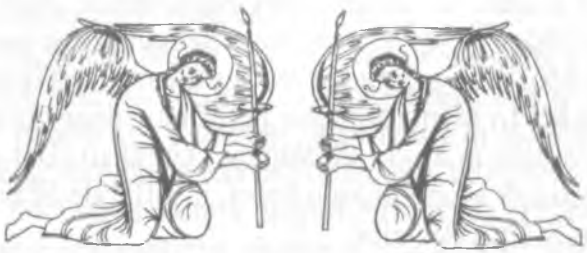

CUVÂNT LA INTRAREA ÎN BISERICĂ A PREACURATEI FECIOARE MARIA

SMERENIA PREACURATEI FECIOARE MARIA A STAT LA BAZA ÎNTREGII LUCRĂRI DUMNEZEIEȘTI. FĂRĂ SMERENIE, VIRTUȚILE NU AU VALOARE MÂNTUITOARE

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia, la 21 noiembrie/4 decembrie 1946

În condacul praznicului de azi al Intrării în templu a Preacuratei Fecioare Maria, găsim aceste cuvinte: *Preacurat templu al Mântuitorului, cămara cea de mult preț și Fecioara... astăzi este adusă în casa Domnului, împreună aducând harul Duhului lui Dumnezeu...* Este mântuitor pentru noi să știm , iubiților întru Hristos fii, ce Har este acesta, care a fost adus în biserica Vechiului Testament împreună cu Preacurata Fecioară Maria.

Acest Har se manifestă în multe feluri. Mai întâi acesta este lucrarea Sfântului Duh, care l-a luminat pe marele preot, proorocul Zaharia, tatăl lui Ioan Botezătorul. Sub lucrarea Sfântului Duh, el a săvârșit un lucru nemaiauzit și neobișnuit. Legea lui Moise nu permitea preoților să intre în Sfânta sfintelor templului. În Sfânta sfintelor putea intra doar marele preot și numai o dată în an, la sărbătoarea Curățirii. Dar pe Preacurata Fecioară Maria marele preot, insuflat de Sfântul Duh, a dus-o în Sfânta sfintelor.

Apoi, prin acest Har trebuie să înțelegem apariția zilnică în fața Fecioarei Maria a îngerilor. După cum mărturisește tradiția bisericască, ei îi luminau mintea cu cunoștintele despre tainele lucrării dumnezeiești în lucrarea mântuirii noastre

și îi umpleau inima de o bucurie dumnezeiască, nepământeană. Iar unul din îngeri aducea în fiecare zi Copilei alese de Dumnezeu hrană cerească, cu care Ea s-a hrănit în tot timpul petrecerii în templu.

Mai departe, prin acest Har se înțelege lucrarea nemijlocită a Sfântului Duh asupra Fecioarei Maria, înzestrând-o încă din anii copilăriei cu darul citirii Sfintei Scripturi, înțelegerii ei corecte și râvna în rugăciune. Tradiția bisericească ne spune că Ea petrecea cel mai mult timp în rugăciune înflăcărată, se ruga chiar noaptea, iar în restul zilei, în încăperea alăturată Sfintei sfintelor, se ocupa cu lucrul de mână.

Prin acest Har trebuie să mai înțelegem și un dar nemaiauzit al fecioriei și al nevinovăției Fecioarei Maria. Când a împlinit doisprezece ani, Ea a spus marelui preot și preoților templului că nu se va căsători niciodată, căci a promis lui Dumnezeu să rămână pururea fecioară. Această promisiune a Copilei binecuvântate i-a mirat foarte mult, căci în Vechiul Testament fecioarele nu făceau asemenea făgăduințe, iar fecioare asemenea monahiilor Noului Testament nu existau deloc. După rugăciunile stăruitoare ale marelui preot și ale preoților, Domnul le-a descoperit prin minune că Fecioara Maria, pentru a-i fi păzită fecioria, trebuie logodită cu dreptul bătrân Iosif, ceea ce s-a și făcut.

Dar Fecioara Maria nu numai ea singură a împlinit această făgăduință făcută lui Dumnezeu. Ea a servit ca exemplu pentru alte fecioare, să petreacă în viață monahală feciorelnică. Iată de ce ieri la priveghere, în timpul stihirilor, Biserica ne-a atras atenția asupra cuvintelor proorocești ale dumnezeiescului psalmist: *Aduce-se-vor Împăratului fecioare în urma Ei* (Psalmi 44, 16). Iar în vedenia unei monahii binecredincioase, Maica Domnului a binevoit să se numească prima monahie.

În sfârșit, prin acest Har urmează să înțelegem darul haric al minunatei smerenii a Preacuratei Fecioare Maria. Când avea doisprezece ani, în timpul ședерii în templu, în Sfânta sfintelor, Ea citea cartea proorocului Isaia. În inima Ei i-au răsunat deosebit cuvintele marelui prooroc: *Iată, Fecioara va avea în pântece și va naște Fiu și vor chema numele Lui Emanuel, care se tâlcuiește: Cu noi este Dumnezeu* (Isaia 7, 14; Matei 1, 23). Citind aceste cuvinte, Fecioara Maria s-a umilit și și-a dorit să fie ultima slujitoare a Acelei Fecioare din care se va naște pe pământ Însuși Dumnezeu. Cum și-a dorit acest lucru, înaintea Ei a apărut Îngerul și i-a zis: *"Tu ești acea Fecioară din Care se va naște Dumnezeu"* și că despre aceasta ea va primi peste doi ani o bunăvestire îngerească deosebită, lucru care s-a împlinit într-adevăr. Din Evanghelie cunoaștem că în timpul Bunei Vestiri făcută de Arhanghelul Gavriil Fecioarei Maria, Ea a arătat aceeași smerenie minunată, deoarece, ca răspuns la această bună vestire despre această întâmplare nemaiauzită și suprafirească - nașterea din Ea, prin umbrirea Sfântului Duh, a Fiului lui Dumnezeu - Ea i-a spus Arhanghelului: *Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău* (Luca 1, 38).

Această smerenie a Preacuratei Fecioare Maria a și fost cauza principală a Întrupării Cuvântului lui Dumnezeu din Ea. Că este așa, ne-a mărturisit Ea Însăși, prin cuvintele de Dumnezeu insuflate, ce le-a spus când s-a întâlnit cu dreapta Elisabeta: *Că a căutat spre smerenia roabei Sale* (Luca 1, 48).

Iată, deci, cum trebuie să înțelegem Harul, care a intrat în biserica Vechiului Testament împreună cu Fecioara Maria, marele rod al acestui Har, Întruparea din Preacurata Fecioară Maria a lui Dumnezeu Însuși, Mântuitorul nostru.

De altfel, nu doar un sigur rod se trage din smerenia Fecioarei Maria. Din Întrupare s-a tras marea lucrare a

răscumpărării noastre din păcat, blestem și moarte, prin moartea de pe Cruce a lui Hristos. În puterea acestei răscumpărări, începând cu apostolii, ni se dă în dar, prin Tainele Bisericii, Harul interior renăscător al Sfântului Duh. Iar acest Har ne dă dreptul să primim cea mai mare Taină a sfintei Euharistii, prin care ne facem trup din trupul și os din osul lui Hristos și ne unim cu El în modul cel mai strâns și apropiat, pentru veșnica fericire a Raiului.

Atunci ce concluzie mântuitoare trebuie să tragem din toate cele spuse despre Har și roadele lui? Biserica Dumnezeiască a Vechiului Testament a dat neamului omenesc pe Maica Domnului. În aceasta constă marea lui însemnătate educativă și mântuitoare pentru noi. Dar, cum a murit pe Cruce Mântuitorul nostru, catapeteasma bisericii s-a rupt în două de sus până jos. Explicând acest eveniment uimitor, SF. Ioan Gură de Aur spune că în momentul în care a avut loc moartea Domnului, atunci Harul s-a depărtat definitiv de biserica Vehiului Testament și a trecut asupra apostolilor, iar apoi și în Biserica dumnezeiască a Noului Testament, și a început să lucreze aici în multe chipuri prin manifestările sale minunate.

De aceea în Biserica lui Dumnezeu a Noului Testament se observă Harul manifestării și prezenței îngerilor lui Dumnezeu, care nevăzut ne îndeamnă spre rugăciune, ne abat de la orice rău, aprind în inimile noastre dragostea către Dumnezeu și semeni, ne luminează mintea cu lumina adevăratei cunoașteri de Dumnezeu, ne predispun către o bună viață creștinească. Nu în zadar la Dumneazeiasca Liturghie în timpul Vohodului mic preotul spune în taină aceste cuvinte: *Stăpâne Doamne, Dumnezeul nostru,... fă împreună cu intrarea noastră să fie și intrarea sfinților îngeri, care slujesc împreună cu noi și împreună slăvesc bunătatea Ta.* Iar în timpul Liturghiei Darurilor mai înaite sfințite, în locul heruvicului, se cântă

cântarea bisericească ce începe cu aceste cuvinte: Acum puterile cerești împreună cu noi, nevăzut slujesc... Iată de ce Sf. Serafim de Sarov nu o dată vedea Îngeri în timpul liturghiei, care slujeau împreună cu clerul și umpleau biserica cu minunata și neasemuita lor cântare.

La fel precum în biserica Testamentului Vechi, în biserica Noului Testament în mod deosebit și minunat este prezent Însuși Domnul, cu deosebirea că aici se săvârșește înfricoșătoarea Jertfă Euharistică. Acest privilegiu măreț nu exista în biserica Testamentului Vechi. La fel, cel din urmă nu transmitea credincioșilor Harul interior renăscător. El ne este dăruit doar în Biserica Testamentului Nou, pentru împlinirea tuturor poruncilor dumnezeiești și pentru unirea cu Dumnezeu.

De aceea să privim biserica lui Dumnezeu ca cel mai prețios loc de pe pământ. Ea este pentru noi Cerul pământesc și Raiul pământesc cu toată fericirea Împărăției cerești a lui Hristos. Dar în același timp să năzuim, iubiții mei, la Harul lui în multe chipuri lucrător. Mai ales să tindem către binecuvântatul dar al smereniei, după modelul smereniei Preacuratei Fecioare Maria. Ea a stat la baza Întrupării Mântuitorului, a întregii lucrări Dumnezeiești a lui Hristos și a întregii noastre vieți creștinești. Precum Eva, dorind să aibă cunoaștere, asemenea lui Dumnezeu Însuși, a căzut în mândrie, iar această mândrie - temelia și cauza tuturor păcatelor, patimilor și necazurilor - a lăsat-o moștenire neamului omenesc, așa Preacurata Fecioară Maria a lăsat omenirii smerenia Sa, drept temelia și cauza curăției, sfințeniei și fericirii noastre.

Este clar că smerenia nu este doar una dintre virtuți, ci este însăși concepția creștină despre lume, începutul vieții creștinești a Noului Testament și chiar această viață. Iată de ce marele învățător al Bisericii, Sf. Macarie Egipteanul, spune în minunatele sale lucrări că smerenia este semnul creștinătății,

sau, ceea ce este același lucru, criteriul prin care se poate determina dacă suntem creștini sau păgâni; este condiția existenței în noi sau nu a Harului; suntem cu Dumnezeu sau fără Dumnezeu; suntem fericiți sau nefericiți. Precum însușirea definitorie a oamenilor trupești și pătimași este mândria, așa însușirea definitorie și esențială a oamenilor duhovnicești și sfinți este smerenia. Și cu cât mai adâncă era smerenia lor cu atât mai multe daruri le trimitea Dumnezeu. Înălțimea înzestrării lor duhovnicești se măsura cu adâncimea smereniei lor.

Nu rareori, Sf. Serafim de Sarov săruta mâinile mirenilor, se închina lor până la pământ, îi numea „bucuria" și „comoara" lui. Iar pe sine nu se numea altfel decât „sărmanul" și "păcătosul" Serafim. Pentru această smerenie Domnul l-a dăruit cu un asemenea mare Har, că el, asemenea Mântuitorului, tămăduia bolnavii cu un singur cuvânt. Datorită acestei smerenii, în timpul sfintei liturghii L-a văzut în biserică pe Iisus Hristos în toată slava; de douăsprezece ori a văzut-o pe Preasfânta Maică a Domnului, o dată, aproape de moartea sa, a văzut-O pe Născătoarea de Dumnezeu în toată slava Ei cerească și, în sfârșit, ca și Apostolul Pavel, a fost răpit încă în viața sa pământească până la al treilea cer și a simțit fericirea Raiului.

Domnul, nu în zadar, atât de mult înrădăcina smerenia în inimile ascultătorilor Săi. *Când vei fi chemat la cineva la nuntă,* - spunea El,- *nu te așeza în locul cel dintâi..., ci, când vei fi chemat, mergând așează-te în cel din urmă loc* (Luca 14, 8 - 10), *căci vor fi cei de pe urmă întâi* (Matei 20, 16). *Și care este mai mare între voi va fi slujitorul vostru* (Matei 23, 11). Iar El Însuși prin exemplul Său îi îndemna pe oameni să tindă spre smerenie. *Fiul Omului,* - a spus El, - *n-a venit să I se slujească, ci ca să slujească El* (altora) *și să-Și dea sufletul răscumpărare pentru mulți* (Matei 20,28; Marcu 10, 14). La Cina cea de taină, Mântuitorul a spălat picioarele ucenicilor Săi (Ioan 13,

5). Nu se poate povesti ce smerenie nespusă a arătat El în timpul Patimilor, când a fost răstignit pe Cruce, cum spune Sf. Apostol Pavel: *S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe Cruce* (Filipeni 2, 8). De aceea, amintindu-ne importanța mântuitoare a smereniei, să-L rugăm pe Domnul și pe Preacurata lui Maică, Feciara Maria, ca Harul în multe chipuri lucrător al Sfântului Duh să se odihnească peste noi, dar mai ales darul smereniei. Dacă vom avea smerenie, toate virtuțile creștinești ni se vor adăuga, căci temelia lor este smerenia. Atunci prima și întâia virtute, și anume credința noastră, fără de care nimeni nu este bineplăcut la Dumnezeu, va fi mare și de minuni făcătoare. Așa mărturisește Evanghelia, când sutașul păgân L-a rugat pe Iisus Hristos să-i vindece slujitorul bolnav. Domnul i-a spus: *Venind îl voi vindeca. Dar sutașul, răspunzând, I-a zis: Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu, ci numai zi cu cuvântul si se va vindeca sluga mea... Auzind, Iisus S-a minunat și a zis celor ce veneau după El: Adevărat grăiesc vouă: la nimeni în Israel, n-am găsit atâta credință... Și s-a însănătoșit sluga lui în ceasul acela* (Matei 8, 5 -13).

La fel s-a întâmplat și când Domnul nostru a vindecat fiica îndrăcită a femeii cananience păgâne. Aceasta Îl ruga insistent pe Domnul să-i vindece fiica. Dar Domnul I-a zis: *Nu este bine să iei pâinea copiilor și s-o arunci câinilor... Da, Doamne,* - a subliniat cananeanca, - *dar și câinii mănâncă din fărâmiturile care cad de la masa stăpânilor lor.* Și i-a spus atunci Domnul: *O, femeie, mare este credința ta; fie ție după cum voiești. Și s-a tămăduit fiica ei din ceasul acela* (Matei 15, 22 - 28).

Iată ce înseamnă credința când există și smerenie. Dar nu numai pentru credință, ci și pentru orice altă virtute smerenia are o astfel de importanță mântuitoare. Precum sarea păstrează

bucatele de stricăciune, cum spune Sf. Ioan Scărarul, așa este smerenia pentru fiecare virtute. Fără smerenie toate virtuțile nu au nici o importanță mântuitoare.

Dar cum poate fi altfel, când chiar însuși Harul, cel mai important mijloc pentru mântuirea noastră, ni se dă în dar de la Dumnezeu doar pentru smerenie. De aceea, dacă vom avea smerenie, atunci Harul, primit de la Dumnezeu, va străluci în noi. El ne va uni pe veci cu Hristos, mai ales prin Sfânta Împărtășanie și, pentru împlinirea tuturor poruncilor Dumnezeiești, ne va face fiii Lui adevărați. Iar de vom fi copiii Domnului nostru, ne vom face după cuvintele Apostolului Pavel și moștenitorii tuturor bogățiilor dumnezeiești, bucuriei Lui dumnezeiești și tuturor bunătăților Lui nespuse, și aici, și în viața viitoare, în Împărăția lui Hristos cea Cerească, de care să ne învrednicească Domnul, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Preacuratei Fecioare Maria. Amin.

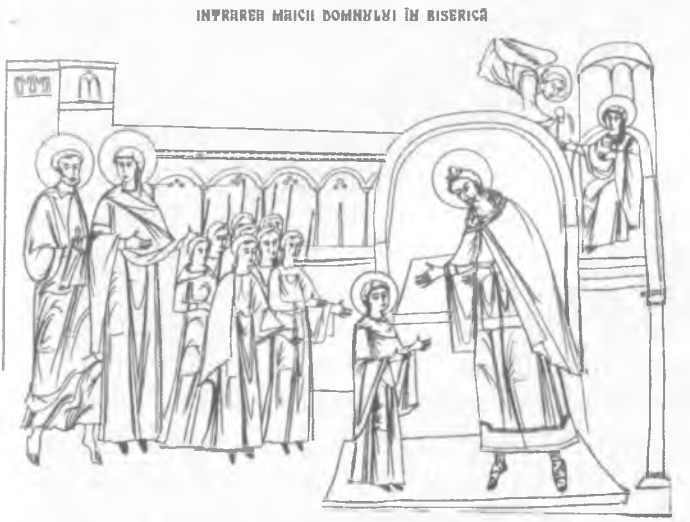

INTRAREA MAICII DOMNULUI ÎN BISERICĂ

CUVÂNT LA PRAZNICUL SFÂNTULUI IERARH NICOLAE, FĂCĂTORUL DE MINUNI

ÎNCREDEREA ÎN ÎNVĂȚĂTURA SFINȚILOR PĂRINȚI ESTE GARANȚIA ADEVĂRATEI CUNOAȘTERI DUHOVNICEȘTI. URMĂRILE DEZASTRUOASE ALE MODERNISMULUI BISERICESC

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia, la 6/19 decembrie 1946

Astăzi, în timpul dumnezeieștii liturghii, prin citirea Apostolului, Sfânta Biserică ne atrage atenția, iubiților întru Hristos fii ai mei, asupra acestor cuvinte ale Apostolului Pavel din Epistola lui către Evrei: *Ascultați de mai-marii voștri și vă supuneți lor* (Evrei 13, 17). Iar puțin mai sus, în aceeași epistolă, Apostolul spune: *Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri,... și urmați-le credința* (Evrei 13, 7).

Aici, prin „mai-marii" se înțeleg apostolii, iar apoi urmașii lor, Sfinții Părinți ai Bisericii. Prin aceste cuvinte apostolești, Sfânta Biserică vrea ca noi întru toate să-i ascultăm pe Sfinții Părinți, și, mai ales în ceea ce privește credința fără de care nu putem fi bineplăcuți lui Dumnezeu și nici nu putem să ne mântuim; iar aceasta este de înțeles. sfinții părinți ne învață credința mântuitoare, aceea despre care Domnul a spus: *Cel ce va crede și se va boteza se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi* (Marcu 16, 16). Învățându-ne această credință adevărată și mântuitoare, prin aceasta Sfinții Părinți ne apără de căderea în cel mai mare și dezastruos păcat - căderea într-o credință eretică,- pentru care Apostolul Pavel aruncă anatemă sau blestem, prin cuvintele: *Dar chiar dacă noi sau înger din cer v-ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care v-am*

vestit-o - să fie anatema! (Galateni 1, 8). Chiar Sfinții Părinți ai Bisericii ne apără de orice schimbare a dogmelor credinței, căci ei blestemă pentru toate veacurile pe toți cei care au acceptat, acceptă și vor accepta schimbări dogmatice.

O, dacă noi i-am asculta întotdeauna pe Sfinții Părinți, precum spune cuvântul apostolesc! Atunci Domnul repede ar preschimba toată întristarea noastră în bucurie, căci ascultarea de Dumnezeu este izvorul fericirii Raiului. Iar a-i asculta pe Sfinții Părinți, ca urmași ai apostolilor, înseamnă a-L asculta pe Dumnezeu Însuși. Iată de ce Domnul a spus: *Cel ce vă ascultă pe voi pe Mine Mă ascultă, și cel ce se leapădă de voi se leapădă de Mine* (Luca 10, 16).

Această ascultare era însușirea definitorie a strămoșilor noștri, creștinii dreptslăvitori ruși. În vremurile dinainte, în fiecare biserică din orașe și din sate, exista colecția întreagă a Vieților Sfinților, de Sf. Dimitrie, Mitropolitul Rostovului. În toată frumusețea duhovnicească, în ele se arăta viața curată și sfântă a plăcuților lui Dumnezeu și se transmitea învățătura Sfinții Părinți, fundamentată pe Sfânta Scriptură. Poporul rus citea Viețile Sfinților, se conducea după ele în credința și viața lui. Mai mult, în biserici, și în mănăstiri mai ales, în timpul dumnezeieștilor slujbe, întotdeauna se citeau credincioșilor cuvinte mântuitoare din scrierile Sfinții Părinți ai Bisericii, îndeosebi scrierile Sf. Teodor Studitul și ale Sf. Efrem Sirul, pe care poporul iubea atât de mult să le asculte. Dar și mai mult el îndrăgea citirile din scrierile Sf. Ioan Gură de Aur - învățăturile lui alese, cunoscute sub titlul de „Puțul de aur".

Însă, odată cu trecerea timpului, aceste binecuvântate izvoare de luminare au fost lăsate și uitate în Biserica noastră Rusă. Locul lor a fost luat de instituțiile teologice de învățământ în frunte cu academiile noastre teologice. Ultimele dădeau tonul și orientarea tuturor celorlalte școli teologice din Rusia

și erau la noi cele mai importante focare ale învățământului teologic pentru răspândirea și întărirea credinței ortodoxe în viața poporului rus.

Cu părere de rău, această mare chemare n-a fost atinsă de academiile noastre teologice. În ultimul timp, ele au fost atrase mai mult, nu de Sfinții Părinți, ci de teologii savanți germani. Profesorii academiilor noastre scriau volume întregi ale operelor lor teologice; o bună parte a acestor scrieri se pierdea în nenumăratele citate și trimiteri la teologii savanți heterodocși, mai ales germani.

Iar acești teologi germani n-au avut, nu au și nu vor avea nici o cunoștință despre cel mai important lucru în credința noastră - Harul mântuitor și renăscător al Sfântului Duh. Acest Har aici nu există, căci lutheranismul respinge Sf. Taină a Mirungerii și nu are succesiune apostolică, prin care se revarsă acest Har. Iar așa cum lutheranismul nu are Har, atunci teologii germani nu dețin adevărul mântuitor, care izvorăște din același Har al Sfântului Duh. Numai Duhul Sfânt este izvorul acestui adevăr. Nu în zadar Domnul nostru, Mântuitorul L-a numit Duhul Adevărului.

Cât de mult s-a îndepărtat de adevăr teologia germană mărturisește faptul că lutheranismul este adâncit într-un întuneric de nepătruns al nenumăratelor rătăciri, căci el s-a dezbinat în mai mult de 500 de secte. Cei mai importanți învățători și conducători religioși luterani - pastorii, cum a arătat o anchetă recentă, în majoritatea lor, nu cred în Hristos, ca Dumnezeu.

Desigur, o asemenea închinare slugarnică înaintea teologilor germani, în cel mai înalt grad, este vrednică de plâns. Marele nostru savant, teolog și drept al Bisericii Ruse, episcopul Teofan Zăvorâtul chiar a prevăzut în această închinare a profesorilor academiilor noastre teologice cauza pedepsei înfricoșate a lui Dumnezeu prin războiul Rusiei cu Germania. În una din

scrisorile sale, asemenea unui prooroc el a prezis acest război, scriind: „... Este jalnic să vezi, cum la teologii noștri... totul este împrumutat din credința germană. Iată că va trimite Domnul peste noi, nemții, ca ei cu armele și cu baionetele să ne scoată din cap orice înțelepciune germană (neortodoxă)" (colecția de scrisori a Sf. Teofan. Ed. VII., M., 1901, scrisoarea 1185, pag. 209 -210).

Ne întrebăm: ce au putut acești profesori ai academiilor noastre teologice să-i învețe pe studenții lor? Ce credință au putut ei să le transmită? De vreme ce autoritatea Sfinților Părinți a fost împinsă de ei pe ultimul plan și chiar înlocuită cu autoritatea savanților teologi germani, atunci și studenții au putut să tragă concluzia că savanții teologi germani merită o atenție deosebită în ce privește convingerile lor teologice. Iar aceste convingeri resping sărbătorile și posturile noastre, închinarea icoanelor, monahismul nostru, episcopatul necăsătorit și sfintele noastre canoane.

De aceea, erau rari absolvenții ce ieșeau din Academie cu o stare de spirit ortodoxă. În majoritatea lor, studenții terminau cursul academic cu o concepție nebisericească și chiar antibisericească. Asemenea studenți, după absolvirea Academiei, erau trimiși de conducerea bisericească pe toată suprafața pământului rus ca profesori în numeroasele noastre seminarii teologice.

Rupți de izvoarele binecuvântate și de viață dătătoare ale cunoașterii - care sunt Sfinții Părinți ai Bisericii-, majoritatea profesorilor Seminariilor noastre, în locul adevăratei teologii a Sfinților Părinți, propuneau seminariștilor duhul ucigător al scolasticii sau liberalismul teologic. Prin aceasta, ei îi îndepărtau pe elevii seminariilor teologice de Biserica Ortodoxă și credința în Dumnezeu. Iată din ce cauză, cei mai capabili, după absolvirea seminarului, aspirau spre universități; puțini dintre

ei - spre academiile teologice, iar mediocrii ajungeau funcționari sau preoți în sate și orașe. La aceasta, trebuie să mai adăugăm că cel mai important curs teologic - Patrologia -, prin care seminariștii ar fi făcut cunoștință cu viața minunată și învățătura binecuvântată a Sfinților Părinți, fusese de mult scoasă din numărul cursurilor de seminar.

Iată unde este rădăcina modernismului bisericesc cu năzuința lui de a distruge sfintele noastre canoane, de a denatura credința ortodoxă și a slăbi curăția și strictețea adevăratei vieți creștinești. Iată unde este rădăcina acelui modernism, care a pricinuit, nu atât de demult, atâtea necazuri Bisericii noastre Ruse, și care continuă să aducă cel mai mare rău în viața altor Biserici Ortodoxe.

Să credem, iubiților, că proorocească învățătură de minte a episcopului Teofan despre pedepsirea noastră de către Dumnezeu, prin războiul cu Germania, va avea influență mântuitoare, și teologii noștri vor înceta, în sfârșit, să se închine autorităților teologice heterodoxe și în teologia lor, ca autoritate supremă, se vor conduce numai după Sfinții Părinți ai Bisericii. Mai mult, trebuie să subliniem, că această proorocie a episcopului Teofan a fost făcută cu douăzeci de ani înaintea primului război cu Germania, iar noi am suferit deja al doilea război cu ea.

Este adevărat, necazurile Rusiei și ale lumii întregi n-au putut să smerească mințile mândre ale teologilor Institutului Teologic din Paris. Acolo chiar s-a cuibărit un eres îngrozitor în ceea ce privește urmările sale dezastruoase - sophianismul, care s-a răspândit repede în toată lumea prin publicarea lucrărilor sophianiste ale fondatorului lui, protoiereul Serghei Bulgakov. Noi socotim acest eres îngrozitor în ceea ce privește învățătura lui nebună despre Sophia, ca al doilea Dumnezeu, chiar mai presus decât Însăși Sfânta Treime.

Totuși, spre mângâierea noastră, chiar în centrul Rusiei, în Moscova, a apărut un Institut Teologic, ai cărui profesori își vor înțelege, să sperăm, menirea lor, și-i vor socoti pe Sfinții Părinți ca suprema autoritate în învățământul teologic. Această întoarcere a teologiei ruse către Sfinții părinți va fi garanția renașterii Bisericii noastre în toate sectoarele vieții ei.

Astăzi, Sfânta Biserică prăznuiește pomenirea Sf. Ierarh Nicolae. Prin râvna sa mărturisitoare pentru apărarea Ortodoxiei la Primul Sinod Ecumenic, în lupta cu ereticul Arie, el ne cheamă și pe noi, iubiților întru Hristos frați și surori, să-i ascultăm pe Sfinții Părinți, în ceea ce privește dogmele credinței, stabilite de ei la cele șapte Sinoade Ecumenice. Și să nu fie zadarnică această chemare a Sfinților Părinți. Să nu renunțăm nici o iotă la această credință. Iar pentru aceasta Domnul ne va bucura, ne va mângâia și va împlini cuvintele Sale: *Și toate câte veți cere, rugându-vă cu credință, veți primi* (Matei 21, 22).

Pentru rugăciunile Sf. Ierarh Nicolae, să ne izbăvească Domnul de toate relele și necazurile, unindu-ne cu Sine pentru totdeauna, pentru fericirea veșnică în nespusa Lui Împărăție Cerească. Amin.

CUVÂNT ÎN DIMUNICA A DOUĂZECI ȘI PATRA DUPĂ RUSALII

DESPRE DOBÂNDIREA CELUI MAI ÎNALT DAR AL SFÂNTULUI DUH - DRAGOSTEA DESĂVÂRȘITĂ ȘI BLÂNDEȚEA

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia, la 11/24 noiembrie 1946

Astăzi, iubiților întru Hristos fii ai mei, la dumnezeiasca Liturghie, la citirea Evangheliei, Sfânta Biserică ne-a atras atenția asupra tămăduirii femeii care avea curgere de sânge și asupra învierii fiicei lui Iair.

Ascultând acestea, involuntar ne gândim, cât de fericiți au fost oamenii care au trăit pe timpul Mântuitorului nostru Hristos, și mai ales ucenicii Lui, care au fost martorii unor asemenea slăvite minuni ale lui Hristos. Nu în zadar Domnul le spunea: *Dar fericiți sunt ochii voștri că văd și urechile voastre că aud. Căci adevărat grăiesc vouă că mulți prooroci și drepți au dorit să vadă cele ce priviți voi, și n-au văzut, și să audă cele ce auziți voi, și n-au auzit* (Matei 13, 16 -17).

De altfel, Domnul i-a numit fericiți pe ucenicii Săi, în comparație cu drepții Vechiului Testament, dar nu în comparație cu drepții Noului Testament, chiar dacă aceștia au trăit mult după viața pământească a Mântuitorului Hristos. Toți adevărații următori ai lui Hristos, care au trăit după apostoli sunt la fel de fericiți, căci nici ei n-au fost lipsiți să vadă aceleași slăvite minuni, pe care le făcea Hristos în viața lor fie prin oameni sfinți, fie prin sfintele icoane, moaștele binepl ăcuților și alte izvoare sfinte.

Mai mult decât atât, Domnul a spus ucenicilor Săi: *Adevărat, adevărat zic vouă: cel ce crede în Mine va face și el lucrările*

pe care le fac Eu și mai mari decât acestea va face (Ioan 14, 12). Știm și noi din Faptele Apostolilor că ștergarele și șorțurile purtate de Apostolul Pavel tămăduiau neputințele oamenilor (Fapte 19, 12). Chiar umbra Apostolului Petru era tămăduitoare pentru oameni (Fapte 5, 15). Iar din tradiția Bisericii cunoaștem că marele Apostol Ioan Teologul odată a înviat din morți câteva sute de oameni.

Astăzi, Sfânta Biserică săvârșește pomenirea Sf. Mare Mucenic Mina, care este deosebit de cinstit în Bulgaria. Poate multora dintre voi, iubiților întru Hristos frați și surori, vă sunt cunoscute acele uimitoare minuni pe care le-a săvârșit după sfârșitul său mucenicesc. Curând după aceea, marele mucenic a fost proslăvit de Biserică. În numele lui a fost zidită o biserică unde odihneau sfintele sale moaște. Mulțimea de credincioși se aduna acolo, alergând la ajutorul rugăciunilor marelui mucenic. Odată, un negustor credincios a plecat la biserica Sf. Mina. El a luat cu sine o pungă cu aur, să o dăruiască pentru înfrumusețarea bisericii marelui mucenic. În timpul acestui pelerinaj el a fost nevoit să petreacă noaptea într-o casă în care se afla doar stăpânul. Acesta a aflat că negustorul are aur și a hotărât să-l tâlhărească și să-l omoare. El a și pus în practică acest gând rău, l-a sugrumat pe negustor, i-a tăiat corpul în bucăți și l-a pus într-un coș ca dimineața să-și îngroape victima undeva aproape de casă. Dar când s-a făcut ziua, a venit la casa răufăcătorului însuși marele mucenic Mina, călare și îmbrăcat ca un ostaș înarmat. El l-a întrebat pe stăpân unde este negustorul care a dormit la el. Stăpânul a spus că la el n-a dormit nimeni. Atunci marele mucenic a descălecat, a intrat în casă și s-a apropiat de coșul în care se afla trupul tăiat. Cu puterea Harului el a unit toate părțile trupului într-un întreg și l-a înviat pe cel ucis. După aceea marele mucenic a pedepsit gazda rea, iar pe negustorul credincios l-a condus până aproape de biserica sa și s-a făcut nevăzut.

Mărturiile uimitoarelor minuni săvârșite de marele mucenic Mina au fost păstrate în Biserica Ortodoxă pe parcursul întregii sale istorii. Dar cum ar putea fi altfel? Căci darul Sfântului Duh prin care Domnul săvârșea minuni în timpul vieții Sale pământești lucrează și acum în Biserica Ortodoxă, pentru puritatea credinței noastre. Chiar nu demult, noi am fost martorii atâtor minuni uimitoare pe care le săvârșea Domnul prin marele păstor al pământului rus - părintele Ioan de Kronstadt. Nimic de spus, ce minuni mari săvârșea Domnul prin marele Său plăcut, Sf. Serafim de Sarov! Prin puterea rugăciunilor lui el îi ridica pe cei neputincioși chiar din patul morții. Iar Sf. Serghie de Radonej învia morții.

Aceste semne minunate ale Harului vor fi întotdeauna în Biserica Ortodoxă până la sfârșitul veacului. Ele vor fi întotdeauna izvoare de întărire a credinței, nădejde în milostivirea lui Dumnezeu, izvor de mângâiere și fericire duhovnicească.

Dar iată spre ce trebuie să ne îndreptăm atenția, iubiților; minunile nu sunt cel mai mare și mai important izvor de fericire. Ele reprezintă Harul exterior, căci lucrează mântuitor asupra noastră din afară. Noi însă primim de la Dumnezeu prin Tainele Bisericii Harul renăscător interior al Sfântului Duh, care este cel mai important și mai înalt izvor al fericirii noastre, cel mai prețios bun al nostru. Acest Har este atât de scump pentru noi, pentru că dăruirea lui a fost scopul venirii în lume a Mântuitorului nostru, al chinurilor Lui pe Cruce și al morții Lui. *Vă este de folos să mă duc Eu* (la Cruce și la moarte). *Căci dacă nu Mă voi duce, Mângâietorul nu va veni la voi, iar dacă Mă voi duce, Îl voi trimite la voi* (Ioan 16, 7). Acest adevăr Dumnezeiesc l-a descoperit minunat în lucrările sale învățătorul Bisericii, Sf. Simeon Noul Teolog.

Dacă acest Har, ca moștenire a noastră, a fost scopul morții pe Cruce a lui Hristos, al întregii Sale lucrări pentru mântuirea

noastră, atunci este clar că trebuie să năzuim la el, adică să-l descoperim în noi în manifestările lui minunate, ca la un scop suprem, ca la cel mai prețios bun al nostru. Acest adevăr ni-l explică Sfinții Părinți ai Bisericii precum sfântul nostru părinte, preacuviosul Serafim de Sarov, care a spus că scopul întregii noastre vieți creștine trebuie să fie dobândirea Harului Sfântului Duh. Da, el este în noi din momentul primirii lui prin Taina Mirungerii. Dar trebuie să-l încălzim într-atât în noi, prin împlinirea tuturor poruncilor dumnezeiești, ca el să împărătească în noi prin toate darurile mântuitoare ale Sfântului Duh. Fie ca în viața noastră să se împlinească cuvintele Apostolului Pavel: ... *precum a împărățit păcatul prin moarte, așa și Harul să împărățească prin dreptate, spre viața veșnică, prin Iisus Hristos, Domnul nostru* (Romani 5, 21).

Desigur, cel mai mult și în modul cel mai important trebuie să ne străduim să dobândim cea mai frumoasă manifestare a Harului renăscător în noi, dobândirea celui mai mare dar al Sfântului Duh, adică dragostea creștinească desăvârșită și blândețea. Iată de ce Domnul, ca să ne unim cu El, înainte de toate, ne cere blândețe, când spune: *Veniți la Mine... și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre* (Matei 11, 28 - 29), care nu este altceva decât fericirea Împărăției cerești a lui Hristos. Este clar că fără blândețe nu vom ajunge niciodată la Hristos, nu ne vom uni cu El și de aceea nu vom fi fericiți, ci cei mai nefericiți oameni.

Să ținem minte cuvintele Dumnezeiești Scripturi: *Spre unii ca aceștia Îmi îndrept privirea Mea: spre cei smeriți, cu duhul umilit și care tremură la cuvântul Meu* (Isaia 66, 2). Prin urmare, numai cel blând se află sub o apărare deosebită a lui Dumnezeu. Iar această apărare este izvorul tuturor milostivirilor nespuse ale lui Dumnezeu, orice bucurie și fericire vremelnică și veșnică.

De aici înțelegem de ce Sfinții Părinți spun: „Nu căuta minuni, ci caută omul blând, care este minunea minunilor".

De aceea să căutăm această blândețe și să tindem către ea, mai întâi de toate. Pentru aceasta, trebuie să știm ce este blândețea. Blândețea este nerăutatea copilărească, și nu numai copilărească, ci și îngerească, și nu numai îngerească, ci și dumnezeiască.

Această blândețe o avea Sf. Serafim de Sarov. Când în pădurea Sarovului a fost atacat de trei tâlhari, a aruncat toporul care era în mâinile sale, și-a încrucișat mâinile la piept și blând a zis: „Faceți cu mine ce vreți." Tâlharii l-au bătut pe Sfântul Părinte aproape până la moarte cu propriul topor. Iar când tâlharii au fost descoperiți și trimiși în judecată, atunci chiar Sf. Serafim a intervenit în fața autorităților, ca să fie iertați de pedeapsă. Dar și aceasta este puțin. La cererea Sf. Serafim, tâlharii au fost eliberați din închisoare. Când însă au venit la bineplăcutul lui Dumnezeu, pentru a-și cere iertare, el, ca un tată iubitor, i-a iertat din toată inima.

Această blândețe o avea și Sf. Tihon de Zadonsk. Atunci când un moșier mândru și răutăcios l-a lovit în față, Sf. Tihon a căzut la picioarele moșierului și i-a cerut iertare.

Această blândețe o avea marele nevoitor din pustia Glinsk din Rusia, fericitul Teodot. Odată, economul mănăstirii, un om foarte crunt și care se purta rău cu părintele Teodot, a început să-l bată cu biciul în curtea mănăstirii. Fericitul Teodot, în loc să fugă de econom, alerga în jurul lui și râdea ca un copil. Pentru această nerăutate îngerească, în timp ce era bătut de econom, sufletul părintelui Teodot a fost răpit în cămările Raiului și se desfăta de fericirea de acolo. Despre această descoperire minunată Domnul i-a vestit prietenului fericitului Teodot, dreptului și înaintevăzătorului stareț al pustiei Glinsk, arhimandritul Inochentie.

În toată plinătatea și desăvârșirea ei, această blândețe a avut-o și Mântuitorul nostru. Atunci când era bătut peste cap și peste coroana de spini cu trestia, când era scuipat în față, Domnul nu-și întorcea fața Sa, ci blând și tăcut își privea muncitorii. Iar când au început să-L răstignească, El se ruga pentru călăii lui.

Iată la ce Har, la ce manifestare înaltă și minunată a lui în noi, trebuie să râvnim din toată inima noastră.

Dacă vom atinge această blândețe, vom atinge fericirea Împărăției cerești a lui Hristos. Nu în zadar Sf. Apostol Pavel numește Harul renăscător, pe care-l primim prin Taina sfintei Mirungeri, *arvuna moștenirii noastre* (Efeseni 1, 14). Acum, prin Biserica Ortodoxă nu ni se dă de la Dumnezeu toată fericirea Raiului, ci doar *arvuna*, o parte a ei. Iar după moartea noastră, ni se dă toată această fericire, dacă în viața pământească vom descoperi Harul primit în toate manifestările lui, chiar până la minunata blândețe sau iubirea desăvârșită a aproapelui.

Atunci harul interioar renăscător al Sfântului Duh, dat nouă de Dumnezeu, ca un talant scump, pentru a-l înmulți, nu se va pierde. El va face roade bogate încă aici, căci ne va uni pe veci cu Hristos, Izvorul bucuriei noastre adevărate și al tuturor bunătăților vremelnice și veșnice. Iar după moartea noastră, acest Har, descoperit de noi, va trece cu noi în toată plinătatea, in viața de după moarte. El ne va fi îmbrăcăminte de nuntă, pentru a intra în cămara cerească a fericirii Raiului, în Împărăția cerească a lui Hristos, de care să ne învrednicească Domnul, pentru rugăcinile Sf. Mare Mucenic Mina, prăznuit de Biserică, a tuturor sfinților, dar mai ales pentru rugăciunile atotputernice ale Maicii lui Dumnezeu, Preacurata Fecioară Maria. Amin.

CUVÂNT DE ANUL NOU

ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU ESTE BUNUL NOSTRU CEL MAI IMPORTANT ȘI MAI ÎNALT

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia, la 1/14 ianuarie 1947

Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu. (Matei 6, 33)

Vă felicit, iubiților întru Hristos fiii mei, cu ocazia Anului Nou. Din toată inima vă urez tot ce este mai bun de la Dumnezeu.

Domnul ne poruncește ca noi să căutăm mai întâi Împărăția lui Dumnezeu. Și este de înțeles. Pentru a ne da în dar această Împărăție, Domnul a venit în lume, a pătimit și a murit pe Cruce. Cu predica despre Împărăția lui Dumnezeu El și-a început binevestirea și în tot timpul activității Sale mesianice, Domnul propovăduia oamenilor această Împărăție, descoperindu-i esența prin diferitele modalități și pilde. El i-a trimis pe ucenicii Săi să propovăduiască Împărăția lui Dumnezeu. Faptele Apostolilor povestesc că atunci când Domnul a înviat și s-a arătat Duminica ucenicilor, timp de patruzeci de zile mai apoi, a continuat să propovăduiască Împărăția lui Dumnezeu.

Este clar că această Împărăție a lui Dumnezeu este bunul nostru cel mai important și mai înalt. De aceea noi trebuie să tindem spre ea, după cuvintele lui Hristos, care a spus: *Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă* (Matei 6, 33). Această Împărăție, ca cel mai scump bun al nostru, v-o doresc atât vouă, cât și mie, iubiților întru Hristos fiii mei.

După cuvintele Apostolului Pavel, Împărăția lui Dumnezeu se determină ca *dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfânt* (Romani 14, 17). Prin *dreptate* se înțelege aici viața dreaptă în

duh și paza poruncilor lui Hristos. Prin pace trebuie să înțelegem pacea harică, în afara păcatelor și patimilor. Iar prin bucurie - fericirea harică pe care o primim de la Biserică prin slujbele de rugăciune și Taine, mai ales prin Taina Sfintei Împărtășiri.

Desigur, Domnul nu ne interzice să năzuim și la bunuri trecătoare și pământești. El a binevoit să spună: ... *toate câte veți cere, rugându-vă cu credință, veți primi* (Matei 21, 22). Iar prin cuvântul *toate* se înțeleg toate bunătile, și cerești, și pământești. Mai mult decât atât, în cântarea Tedeumului de Anul Nou, veți auzi câte bunuri materiale cere Sfânta Biserică de la Domnul, pentru satisfacerea necesităților noastre trupești. Domnul nostru vrea doar ca aceste bunuri să nu ne umbrească cel mai înalt bun - Împărăția lui Dumnezeu.

Din aceste cuvinte ale lui Hristos se vede că bunurile pământești sunt inferioare sau niște accesorii. Ele se vor adăuga nouă, rugându-ne, dacă mai întâi vom căuta Împărăția lui Dumnezeu.

De aceea, vă doresc, iubiților întru Hristos frați și surori, toate bunătățile de la Domnul nostru Iisus Hristos, și materiale, și duhovnicești, care vin de la Același Dătător de daruri, Mântuitorul nostru, din unirea cu El și cu Sfânta Lui Biserică Ortodoxă. Să fiți întotdeauna sub acoperământul plin de Har și dragoste al Domnului, al Maicii Lui Preacurate și ale tuturor sfinților! Amin.

CUVÂNT LA POMENIREA SFÂNTULUI SERAFIM FĂCĂTORUL DE MINUNI DIN SAROV

DESPRE ATITUDINEA ÎNGĂDUITOARE FAȚĂ DE NEAJUNSURILE APROAPELUI

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia, la 2/15 ianuarie 1947

Purtați-vă sarcinile unii altora și așa veți împlini legea lui Hristos. (*Galateni 2, 2*)

Iată cuvintele marelui Apostol pe care le-am auzit astăzi în timpul Sfintei Liturghii, iubiților întru Hristos fiii mei, la citirea Apostolului. Prin aceste cuvinte Sfânta Biserică ne cheamă către dragostea adevărată și desăvârșită față de aproapele nostru.

Această dragoste se manifestă prin felul reciproc și îngăduitor, în care ne purtăm sarcinile unii altora, adică suportăm cu răbdare neputințele aproapelui nostru. Tâlcuind aceste cuvinte apostolești, Fericitul Augustin spune: „Nimic nu ne face atât de mari în ochii lui Dumnezeu, ca atitudinea noastră îngăduitoare față de neajunsurile aproapelui nostru."

Cu părere de rău, în relațiile noastre se observă un fenomen tocmai invers: nu dragoste unul față de altul, ci cruzime; nu o atitudine îngăduitoare față de neajunsurile aproapelui, ci judecată. Această judecată este subiectul preferat al discuțiilor noastre, nu rareori fiind însoțită de clevetire și răutate.

Cum ar trebui să ne amintim întotdeauna de marele păstor al pământului rus, părintele Ioan de Kronstadt! Odată, de față cu el, cineva l-a clevetit pe un om cunoscut de părintele Ioan. „Este adevărat că toate acestea s-au întâmplat ?" - l-a

întrebat marele păstor pe interlocutorul său. „Adevărat", - a răspuns acela. „În acest caz, a spus părintele Ioan, să nu vorbim de păcatele aproapelui nostru. Avem noi destule. Iar dacă vom compara păcatele noastre cu ale celor pe care îi judecăm, s-ar putea ca păcătoșenia noastră s-o depășească pe a lor."

Aceeași atitudine atentă și grijulie pentru sufletul aproapelui o avea și marele stareț al pustiei Optina, Sf. Ambrozie. Când eram în pustia Optina, în 1910, una din cele mai devotate și iubite ucenițe ale marelui stareț, monahia Maria, mi-a spus că printre bineplăcuții lui Dumnezeu cei mai mari sunt mai ales trei: Sf. Nicolae, Sf. Serafim de Sarov și Sf. Ambrozie de la Optina. La întrebarea mea de ce printre cei mai mari sfinți îi numără doar pe aceștia numiți de ea, monahia mi-a răspuns: "Fiindcă ei s-au deosebit prin cea mai mare dragoste pentru cei de aproape ai lor, care se manifesta prin atitudinea lor îngăduitoare față de neajunsurile oamenilor."

Cu aceeași însușire îngăduitoare față de aproapele era împodobit și prietenul Sf. Serafim de Sarov, arhiepiscopul Voronejului, Antonie. În slujirea sa arhipăstorească, era nevoit să descopere viciile celor de aproape ai lui care veneau la el. Dar așa fel le descoperea, încât cel în cauză nu simțea de îndată acest lucru și nu-și dădea seama că este vorba despre el, ci credea că se referă la alte persoane. Și numai după aceea, cuvântul dreptului și înaintevăzătorului duhovnic, ca și cum s-ar fi amestecat cu sarea binefăcătoare, își descoperea puterea sa dumnezeiască, și cel certat de arhiepiscopul Antonie se încredința că, dacă Vlădica își începea de departe cuvântul demascator, el se referea doar la neajunsurile lui personale. De multe ori, învățătura sa ziditoare era însoțită de scuze: „Poate v-am supărat, - spunea celui certat, - v-am jignit cu cuvintele mele, de aceea vă rog, pentru Hristos, să mă iertați."

Dar mai ales cu o asemenea atitudine îngăduitoare față de neajunsurile celor de aproape ai săi se deosebea Sf. Serafim de Sarov. Ce dragoste mare arăta el oamenilor, reiese din felul în care se adresa celor ce veneau la el, ca unul ce a dobândit îndrăzneală în rugăciune, ca un mângâietor în necazuri. El se apleca până la pământ în fața oamenilor păcătoși, nu rareori le săruta mâinile chiar și mirenilor, numindu-i „bucuria" lui.

Chiar și pentru oamenii pătimași preacuviosul Serafim avea o admirabilă dragoste înțelegătoare, sfătuindu-i și pe alții să se poarte astfel cu oamenii. Odată, un fiu și-a adus la el mama sa care era o beție notorie. Fiul a început să se plângă înaintea Sf. Serafim, povestind cât de robită este mama lui de beție, dar marele bineplăcut a lui Dumnezeu i-a acoperit gura cu mâna spunând: „Nu se cuvine copiilor să descopere păcatele părinților lor, căci aceasta este un păcat mare". După aceea a poruncit femeii nefericite să-și deschidă gura, în care Sf. Serafim a suflat de trei ori, și din acel moment ea s-a izbăvit cu desăvârșire de patima beției.

Astăzi, Sfânta Biserică amintește adormirea preacuviosului Serafim. Minunată și pilduitoare a fost această adormire. În ajun, Sf. Serafim a venit la liturghie de dimineață. A pus câte o lumânare la fiecare icoană, a cerut iertare fiecărui călugăr, iar după ce s-a împărtășit, a plecat la părintele egumen cu care a discutat foarte mult timp. Despre ce a discutat Sf. Serafim cu egumenul? Toată mintea și inima lui înainte de moarte erau pline de grijă pentru mântuirea tinerilor monahi și frați ai mănăstirii. Tot timpul el l-a rugat pe egumen să se poarte îngăduitor și părintește cu neajunsurile și chiar căderile lor. În ceea ce privește dragostea de aproapele, Sf. Serafim se asemăna Mântuitorului Însuși, Care n-a condamnat-o pe femeia căzută, prinsă de farisei păcătuind și adusă la El spre judecată.

Pentru această dragoste mare Domnul i-a și trimis Dreptului din Sarov un asemenea sfârșit minunat. Întorcându-se în chilie de la părintele egumen, Sf. Serafim a cântat toată ziua cântările Paștilor. Această cântare s-a continuat până la miezul nopții. Iar după aceea, marele nevoitor a tăcut. El a îngenunchiat în fața celei mai iubite icoane a Maicii Domnului - Umilenie, și-a încrucișat mâinile pe piept și așa a adormit. Se presupune că Sf. Serafim s-a mutat la ora trei din noapte, căci atunci s-a și arătat arhiepiscopului Voronejului, Antonie, anunțându-i sfârșitul său. La aceeași oră, binecredinciosul egumen al pustiei Glinsk, ieromonahul Filaret, ieșind din biserică după utrenie, a fost uimit de o strălucire neobișnuită pe cer și a văzut cum îngerii înălțau sufletul preacuviosului Serafim la scaunul Sfintei Treimi.

Să ne ajute Domnul, iubiților întru Hristos fiii mei, să avem aceasta mare dragoste pentru aproapele nostru, această îngăduință către neajunsurile lui. Cum mărturisește Sf. Apostol Pavel, atingând această dragoste, noi vom împlini toată legea lui Hristos, toate poruncile Lui mântuitoare. Atunci Domnul ne va trimite și nouă un sfârșit creștinesc minunat și pașnic. Atunci îngerii vor apăra sufletele noastre de draci, când vom trece vămile văzduhului și ne vor duce în locașurile Raiului pentru fericirea veșnică, de care să ne învrednicească pe noi Domnul, pentru marea apărare și rugăciunile preacuviosului părintelui nostru Serafim, Făcătorul de minuni din Sarov. Amin.

CUVÂNT LA BOTEZUL DOMNULUI

DESCOPERIREA HARULUI BOTEZULUI CA PRIMUL SCOP AL VIEȚII CREDINCIOSULUI

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia, la 6/19 ianuarie 1947

Vă felicit, iubiților întru Hristos fiii mei, cu ocazia marii sărbători a Botezului Domnului!

Domnul s-a botezat pentru ca să pună început botezului nostru. În timpul dumnezeiescului Botez, Duhul Sfânt s-a pogorât în chip văzut asupra lui Hristos, Domnul Nostru, Care a venit pe pământ pentru a-L putea trimite mai apoi, pe Acest Sfânt Duh neamului omenesc. Trimiterea Harului Sfântului Duh, precum învață Domnul Însuși (Ioan 16, 7), apostolii Lui și Sfinții Părinți ai Bisericii, a fost scopul venirii Lui în lume, al pătimirii și morții Lui pe Cruce.

O, dacă am cunoaște deplin ce bine mare și mântuitor este pentru noi Harul Sfântului Duh, atunci am râvni acest bine din tot sufletul, ca pe cea mai scumpă comoară, care, după învățătura Sf. Antonie cel Mare, este acel *mărgăritar de mult preț* (Matei 13, 46) sau acea comoară ascunsă în țarină (Matei 13, 44) pe care, după cuvintele lui Hristos, trebuie să o căutăm mai înainte de toate (Matei 6, 33).

Cu părere de rău, cea mai mare parte, chiar a creștinilor ortodocși, nu știu nimic despre acest Har. Nu avem ce vorbi despre catolici, la care acest Har nu lucrează; despre luterani, la care nici nu există și despre sectanți, de exemplu evangheliștii, care și-au făcut cuib aici, în Sofia, în locul bisericii germane.

Nu avem ce vorbi despre păgâni, care nu au nimic creștinesc.

Adevărul, ca și Dumnezeu Însuși în ființa Lui, la fel și însușirea Lui, și Harul dumnezeiesc - sunt de nepătruns. Sunt de nepătruns chiar și manifestările acestui Har. Iată de ce dumnezeiescul psalmist a spus: *În mare căile Tale și cărările Tale în ape multe și urmele Tale nu se vor cunoaște* (Psalmi 76, 18).

Este clar că nu numai harul Sfântului Duh ca lucrare a lui Dumnezeu - *căile* și *cărările*, dar și *urmele* acestei lucrări dumnezeiești, adică manifestările Harului, sunt de neajuns pentru mintea noastră.

Totuși, Domnul ne-a lăsat posibilitatea să simțim și să trăim aceste manifestări ale Harului Sfântului Duh. Așa au cunoscut acest Har Sfinții Apostoli, când ei, după făgăduința lui Hristos, au fost botezați cu Duhul Sfânt și Harul s-a pogorât peste ei în chip de limbi de foc. Ei l-au simțit ca luminarea și înțelepțirea minții lor, până la pătrunderea adâncurilor Înțelepciunii Dumnezeiești. Apostolii au simțit acest Har, ca pe o putere de nebiruit în lupta împotriva răului, pentru împlinirea neabătută a tuturor poruncilor mântuitoare și pentru săvârșirea semnelor și minunilor nespuse. Ei au cunoscut acest Har ca pe o fericire a Raiului, ca pe o bucurie dumnezeiască, pe care, după cuvintele lui Hristos, nimeni nu putea să le ia și nici un necaz nu putea să le alunge.

După apostoli, aceste manifestări minunate ale Harului au fost accesibile și tuturor credincioșilor din momentul botezului lor. Așa El a început să fie cunoscut și de toți oamenii sfinți,

Totuși, acest Har, ca fericire a Raiului, ca pacea lui Hristos și ca dragostea lui Hristos, pentru rugăciunile mari și îndrăznețe ale Sf. Serafim de Sarov, a fost simțit odată și de Motovilov, un om simplu și păcătos.

Este semnificativ că, înainte ca Motovilov să simtă manifestările Harului, a văzut fața Sf. Serafim luminată de lumina

dumnezeiască. Această lumină necreată este prima și nelipsita manifestare a Harului, pe care Domnul ne-o dă în dar la Botez. Iată de ce înainte ca apostolii Petru, Iacov și Ioan să cunoască pe muntele Taborului *Împărăția lui Dumnezeu, venind întru putere* (Marcu 9, 1), ei au simțit în inimi fericirea Raiului, Domnul S-a schimbat la față și îmbrăcăminte: *Și pe când se ruga El,* - se spune în Evanghelie, - *chipul feței Sale s-a făcut altul și îmbrăcămintea Lui albă strălucind* (Luca 9, 29).

Cu această lumină dumnezeiască s-a luminat și fața întâiului mucenic Ștefan. *Și ațintindu-și ochii asupra lui, toți cei ce ședeau în sinedriu au făzut fața lui ca o față de înger* (Fapte 6, 15). Sf. Antonie cel Mare era recunoscut după acea lumină dumnezeiască de care era inundată fața lui. Aceeași strălucire harică se răspândea de pe fețele Sf. Nicolae și Sf. Serafim de Sarov, mai ales când ultimul s-a împărtășit cu sfintele lui Hristos Taine.

Această lumină harică era caracteristică tuturor sfinților, cu toate că ea nu era văzută de oameni. Ea era întotdeauna văzută de diavoli și razele acestei lumini dumnezeiești îi ardeau, fapt pentru care se temeau atât de mult de sfinți. Uneori, această lumină a bineplăcuților lui Dumnezeu era observată și de oamenii simpli, pentru mângâierea și întărirea lor în credința și viață creștină.

Spre acest Har, spre manifestările lui, spre descoperirea lui trebuie să năzuim din toată inima, iubiții mei, ca spre primul scop al întregii noastre vieți. Dacă nu vom avea această râvnă, ne vom face vinovați de necinstirea Sângelui pe care L-a vărsat Domnul pe Cruce, ca să ne dea Harul Sfântului Duh la Botez, pentru ca să-l descoperim în noi și să-i înmulțim manifestările. Atunci vom fi asemenea slugii viclene și leneșe, care, în loc să înmulțească talantul dat de la Dumnezeu, l-a îngropat în pământ

(vezi Matei 25, 18). Atunci vom fi asemenea fecioarelor nebune, ale căror candele au fost fără ulei și de aceea și fără foc, iar ele, ca urmare a lipsei râvnei pentru a plăcea lui Dum-nezeu, au rămas în afara cămării mântuitoare (vezi Matei 25, 1 - 13).

Să nu ne fie nouă una ca asta! Să ținem minte întotdeauna cuvintele Sf. Simeon Noul Teolog, care a spus că cine nu are ca scop al vieții descoperirea Harului Botezului acela nu va moșteni Împărăția cerească a lui Hristos. La fel, niciodată să nu uităm cuvintele Sf. Serafim de Sarov, care a spus că scopul întregii vieți creștine trebuie să fie dobândirea Harului Sfântului Duh, adică descoperirea lui în noi prin manifestările sale minunate.

Cum trebuie să descoperim, să înmulțim și să încălzim Harul Sfântului Duh primit de noi la Botez? Noi trebuie să facem acest lucru prin împlinirea neabătută a poruncilor dumnezeiești. În aceasta stă toată lucrarea mântuirii noastre și calea vieții mântuitoare.

Da, este grea și foarte îngustă această cale. De aceea Domnul a și spus: *strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt care o află* (Matei 7, 14). Ce jalnic este că foarte mulți dintre creștinii ortodocși nu vor să meargă pe această cale îngustă a păzirii poruncilor mântuitoare, ci preferă să meargă pe calea cea largă a satisfacerii neînfrânate a poftelor proprii și a voii proprii.

Atunci Domnul ne trage aproape cu forța spre mântuire și în locul Crucii împlinirii poruncilor Lui, ne trimite Crucea unor dureri și necazuri. În aceste cazuri ni se cere o răbdare fără cârtire a acestor necazuri, iar noi trebuie să căutăm nu să lepădăm greutatea aceastei Cruci, ci să împlinim cu măsură cuvintele lui Hristos: *Prin răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre* (Luca 21, 19).

Dacă vom merge pe această cale mântuitoare având răbdarea creștină, atunci Domnul ne va pune mai sus decât marii nevoitori ai cucerniciei.

Odată, sfinții Antonie și Teodosie cel Mare au proorocit că la vremurile din urmă va slăbi râvna pentru nevoințele vieții creștine, iar asemenea sfinți părinți, care au strălucit în vremurile trecute prin nevoințele și darurile lor harice, nu vor mai fi. Evlavia va slăbi, iar călugării vor trăi în lume, nedeosebindu-se cu nimic de mireni. Dar printre acești creștini ai vremurilor din urmă, după cum au prezis Sfinții Părinți ai Bisericii, vor fi și unii care se vor ascunde bine sub smerenie și se vor mântui prin dureri și necazuri. Ei vor fi în ochii lui Dumnezeu mai sus decât marii nevoitori de demult.

Așadar, iubiților întru Hristos fiii mei, să păzim neabătut toate poruncile dumnezeiești. Dacă ne vom face vinovați înaintea lui Dumnezeu prin călcarea și necinstirea sfintelor porunci, să ducem răbdători și smeriți Crucea durerilor sufletești trimise nouă de la Dumnezeu.

Atunci Harul Sfântului Duh primit la Botez va străluci în noi prin lumina sa dumnezeiască și prin alte manifestări minunate. Atunci se vor împlini în noi cuvintele minunatei cântări bisericești, pe care am auzit-o astăzi la Sfânta Liturghie: *Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și-mbrăcat;* și Harul botezului ne va fi îmbrăcăminte întru Hristos.

Această îmbrăcăminte întru Hristos sau, ceea ce este același lucru, lumina harică dumnezeiască, ne va acoperi de toate uneltirile diavolești, de necazuri și dureri. Ea ne va acoperi de toate năvălirile demonice, când sufletele noastre, după moarte, vor trece vămile văzduhului. Această îmbrăcăminte, acest Har, primit la Botez, descoperit prin împlinirea poruncilor și prin răbdarea necazurilor, ne va acoperi la În-

Înfricoșătoarea Judecată a lui Hristos. Ca haină de nuntă, acest Har ne va duce în cămara cerească a Mântuitorului nostru și va fi mijloc și izvor de bucurie veșnică în Împărăția cerească a Domnului nostru Iisus Hristos. Amin.

CUVÂNT LA ÎNTÂMPINAREA DOMNULUI

DESPRE SLAVA HARICĂ A DREPȚILOR NOULUI TESTAMENT

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia la 2/15 februarie 1947

Că ochii mei văzură mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor, lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău Israel. (Luca 2, 30 - 32)

Nu se poate număra, iubiților întru Hristos fiii mei, de câte ori am auzit la dumnezeieștile slujbe cuvintele imnului insuflat dreptului bătrân Simeon, primitorul de Dumnezeu: *Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne*. La aceste cuvinte ne face atenți Sfânta Biserică, mai ales astăzi, la această mare sărbătoare a Întâmpinării Domnului.

Despre ce ne vorbește, iubiților, acest sfânt imn al bătrânului Simeon, această cântare mărturisitoare înainte de moartea lui?

În câteva cuvinte, în ea se cuprinde toată lucrarea lui Hristos. Aici se spune: că ochii mei văzură mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor. În puterea darului proorocesc dat lui Simeon, el a întrezărit amănunțit mântuirea care a făcut-o pentru noi Mântuitorul nostru, mai ales pătimirea de pe Cruce și moartea. Dar nu numai în puterea darului proorocesc Sf. Simeon a întrezărit această mântuire, ci și datorită faptului că el a fost unul din cei șaptezeci de traducători ai Bibliei, cu trei sute de ani înaintea Întâmpinării Domnului. El traducea cartea proorocului Isaia, care atât de exact a prezis și a ilustrat patimile și moartea lui Hristos, ca și cum ar fi văzut totul cu ochii lui și s-ar fi aflat lângă Cruce, când Domnul era răstignit. Nu în zadar, Proorocul Isaia este numit apostolul lui Hristos al Vechiului Testament.

Mai departe, în sfântul imn al bătrânului Simeon se spune: *lumină spre descoperirea neamurilor*. Din aceste cuvinte se vede că dreptului Simeon i-a fost descoperită urmarea lucrării răscumpărătoare a lui Hristos - răspândirea credinței în Hristos, ca Dumnezeu întrupat pe pământ, printre toate popoarele păgâne.

Este interesant că atunci când dreptul Simeon vorbește despre mântuire și luminarea lumii întregi cu lumina credinței, îi are în vedere pe toți oamenii. Iar la sfârșitul cântării sale el vorbește doar despre slava poporului lui Dumnezeu, noul Israel (După moartea mântuitoare a lui Hristos, poporul ales al lui Dumnezeu, adică noul Israel, este Biserica Noului Testament), adică drepții Noului Testament. Și aceasta este de înțeles. Domnul a săvârșit lucrarea mântuitoarea a răscumpărării pentru toată omenirea; la fel și lumina credinței ortodoxe s-a răspândit încă prin propovăduirea apostolilor în toate colțurile lumii. Dar nici pe departe, nu toți oamenii s-au folosit de lucrarea răscumpărătoare a lui Hristos și n-au primit credința advărată în El; de aceea puțini oameni, chiar și din rândurile ortodocșilor, dobândesc slava despre care vorbește Sf. Simeon, Primitorul de Dumnezeu.

Totuși, ce trebuie să înțelegem prin această slavă? Sfântul Simeon a înțeles slava care se manifestă în viața oamenilor sfinți, prin lucrarea Harului, din momentul pogorârii peste apostoli a Sfântului Duh. Aceasta este mai înainte de toate sfințenia drepților Noului Testament care este nedespărțită, după cuvintele lui Hristos, de bucuria Dumnezeiască (Ioan 15, 10 - 11).

Această *slavă* sunt semnele și minunile nespuse, pe care le săvârșeau plăcuții lui Dumnezeu, în puterea sfințeniei lor, prin Harul Sfântului Duh. Această *slavă* este cunoașterea dumnezeiască a sfinților, care se manifesta prin descoperirile nespuse ale Tainelor dumnezeiești și vederea Domnului

Iisus Hristos în slava Lui dumnezeiască, a Preacuratei Lui Maici, sfinților îngeri și altor locuitori cerești.

Prin această slavă trebuie să înțelegem ceea ce prooroceste a spus dumnezeiescul psalmist: *sfinților celor de pe pământul Lui, minunate au făcut Domnul toate voile Sale într-înșii* (Psalmi 15, 3).

De *slava,* pe care a întrezărit-o Sfântul Simeon, Primitorul de Dumnezeu, se minunează Îngerii și pentru care Îl proslăvesc neîncetat. De ea se minunează oamenii, căci la sfinți se referă cuvintele Mântuitorului nostru: Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri (Matei 5, 16).

Această *slavă* a drepților Noului Testament o simt și animalele sălbatice. În viața sfântului Simeon Stâlpnicul se spune că odată la stâlpul lui s-a târât un șarpe mare de 16 stânjeni lungime. El a început să-i arate ochiul său în care spânzura un ghimpe mare, fără cuvinte rugându-l pe marele stâlpnic să-l vindece. Sfântul Simeon i-a însemnat ochiul cu semnul sfintei cruci și ghimpele a căzut. Ca mulțumită pentru vindecare șarpele, a stat întins înaintea stâlpului, în toată lungimea, o săptămână întreagă. Pelerinii care veneau la stâlpnic pentru povățuire și vindecare, se umpleau de cutremur și frică văzând un asemenea monstru. De aceea sfântul stâlpnic a spus șarpelui: „Tu îi înfricoșezi mult pe oamenii lui Dumnezeu care vin la mine. Pleacă de la stâlpul meu". Iar șarpele, ca o făptură înțelegătoare, s-a supus glasului minunatului plăcut al lui Dumnezeu și imediat a plecat de lângă stâlp.

Voi știți, iubiților întru Hristos fiii mei, cum slujea leul sfântului Gherasim de la Iordan și cum se supunea Sf. Serafim de Sarov ursul. Iar egumenei mănăstirii Staroladojskaia din regiunea Novgorod i se supuneau lupii. Când iarna, după ce

se ruga în paraclisul din adâncul pădurii întunecate, se întorcea cu schiorii în mănăstire, lupii o escortau pe de o parte și alta ca niște străji credincioase, îi înțelegeau cuvintele ei și cea mai mică mișcare a mâinii. Așa ocrotind-o pe marea nevoitoare, lupii o însoțeau până la porțile mănăstirii.

Iată ce slavă a drepților Noului Testament a prevăzut dreptul Simeon. Prin ea trebuie să înțelegem și sfârșitul minunat al sfinților. Nu numai singur Sf. Serafim de Sarov a avut un sfârșit slăvit, când îngerii i-au urcat sufletul la scaunul dumnezeiesc într-o lumină harică și orbitoare. Asemenea sfârșit slăvit a dăruit Domnul și Sfinților Antonie cel Mare, Sfântului Cuvios Amun, Teodor Studitul și lui Iosif, Făcătorul de cântări și altor mari binepl㎃cuți ai lui Dumnezeu.

Proorocește a văzut Sf. Simeon și slava drepților care, după cuvântul lui Hristos, *...vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui lor* (Matei 13, 43).

În sfârșit, sfântul Simeon și-a văzut și propria slavă viitoare în cerească Împărăție a lui Hristos. Cât de mare este ea, sfântul Nicolae, făcătorul de minuni i-a descoperit sfântul Petru atonitul printr-o vedenie. Sfântul Nicolae i-a spus preacuviosului Petru că Simeon Primitorul de Dumnezeu are îndrăzneală atât de mare înaintea Scaunului dumnezeiesc, pe care el, sfântul Nicolae, nu o are, și, de aceea, trebuie să se roage cu sârguință dreptului Simeon.

Ce vrea de la noi, iubiților întru Hristos fiii mei, Sfânta Biserică, atunci când ne amintește de cuvintele sfântului Simeon, primitorul de Dumnezeu? Ea vrea ca noi neîncetat să ne amintim că Domnul a lucrat mântuirea prin vărsarea Sângelui Său pentru toți oamenii și prin urmare și pentru fiecare dintre noi, iar noi va trebui să dăm seamă în fața Lui, în fața Sângelui Său, dacă prin păcatele noastre Îl vom necinsti.

Apoi Sfânta Biserică mai vrea ca noi neîncetat să ne amintim

de roadele patimilor răscumpărătoare de pe Cruce ale Mântuitorului: răspândirea credinței în Hristos printre toți oamenii de pe pământ și pentru ca întotdeauna să ne călăuzim de lumina acestei credințe, temelia și mijlocul pentru lucrarea propriei noastre mântuiri. Această dorință a Bisericii se va înfăptui în viața noastră, dacă ne vom sârgui să avem adevărata credință ortodoxă. Dacă vom avea o credință eretică, vom aduce asupra noastră marea mânie a lui Dumnezeu și aici, și în viata de după moarte, iar în locul Împărăției Cerești, veșnica noastră soartă vor fi muncile iadului.

În sfârșit, Sfânta Biserică atenționându-ne asupra cuvintelor cântării bătrânului Simeon de Dumnezeu insuflată, vrea ca noi să ne sârguim neîncetat către această slavă harică pregătită nouă de Dumnezeu, prin împlinirea neabătută a poruncilor dumnezeiești. Atunci această slavă, într-o oarecare măsură, se va închipui în noi în viața noastră pământească, iar în cea cerească, Împărăție a lui Hristos, se va descoperi deplin. Atunci asupra noastră se vor împlini cuvintele rugăciunii Arhierești a lui Hristos, Care se ruga astfel Dumnezeiescului Său Tată pentru ucenici, pentru toți ceilalți credincioși adevărați: *Părinte, voiesc ca, unde sunt Eu, să fie împreună cu Mine și aceia pe care Mi i-ai dat, ca să vadă slava Mea pe care Mi-ai dat-o, pentru că Tu M-ai iubit pe Mine mai înainte de întemeierea lumii* (Ioan 17, 24). *Amin.*

CUVÂNT LA DUMINICA IERTĂRII

(Duminica lăsatului sec de brânză)

MAREA DRAGOSTE A LUI DUMNEZEU NI SE DĂRUIEȘTE PENTRU IERTAREA APROAPELUI

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia, la 10/23 februarie 1947

Că de veți ierta oamenilor greșalele lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru cel ceresc; iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre. (Matei 6, 14 -15)

Dacă noi, iubiților întru Hristos fiii mei, am înțelege toată însemnătatea mântuitoare a acestor cuvinte ale lui Hristos pentru noi, atunci noi toți, din toată inima am căuta această iertare a păcatelor noastre de la Dumnezeu, am trăi în sfințenie, ne-am uni strâns cu Hristos și ne-am face cei mai apropiați și iubiți copii ai Lui, pentru a ne împărtăși de bucuria lui Hristos aici și în viața viitoare.

Tâlharul mântuit a simțit asupra sa această iertare dumnezeiască pe deplin. Pentru pocăința pe cruce el a primit de la Hristos iertarea tuturor păcatelor și de aceea el a fost dus de Domnul în Rai, imediat după moartea lui, pentru veșnica fericire în Împărăția cerească.

La fel, în toată puterea trăirii, a simțit fericirea acestei iertări preacuvioasa Taisia. După cuvintele Sf. Ioan Colov, ea a lăsat imediat și hotărât viața sa necurată și urmându-i Sf. Ioan, a plecat într-o mănăstire de femei, ca să intre în obștea nevoitoarelor, pentru a plăcea lui Dumnezeu. În drumul către mănăstire ea a murit, iar preacuviosul Ioan a văzut un stâlp de foc mare, ce s-a ridicat de la Taisia adormită, până la cer. Din această vedenie minunată, preacuviosul Ioan a înțeles că pentru

pocăința adevărată a Taisiei, adică părăsirea fără întoarcere a vieții păcătoase anterioare și hotărârea de a sluji numai lui Dumnezeu, Domnul i-a dăruit ei iertarea deplină a păcatelor și în același moment, ca pe tâlharul mântuit, a învrednicit-o de fericirea Raiului.

Într-o măsură oarecare, fericirea acestei iertări o simt și credincioșii evlavioși obișnuiți. Nu demult, cineva mi-a spus că unul dintre enoriașii bisericii noastre nu s-a mărturisit și nu s-a împărtășit de mai bine de zece ani, după care s-a hotărât să se apropie de aceste mari Taine. El s-a mărturisit cu inima curată și a simțit după aceea ca și cum niște greutăți s-au luat de pe umerii lui. Iar după Împărtășire a simțit în inima lui o pace nepământească.

În 1909 a murit fratele scriitorului L. N. Tolstoi. Probabil, datorită influenței acestuia, el aproape toată viața a petrecut-o în necredință și dezbinare cu Biserica. Dar înainte de moarte, conștiința lui a început să-l mustre și el a chemat preotul să-l mărturisească și să-l împărtășească. Sufletul lui tremura, iar el înainte de mărturisire tot îl întreba pe preot dacă Domnul îl va ierta. Preotul îl liniștea, arătându-i pilda tâlharului mântuit. După Mărturisire și Sf. Împărtășire, muribundul a simțit în inima sa o bucuria cerească nemaicunoscută a unirii cu Hristos și cu această bucurie păcătosul pocăit a plecat spre cele veșnice.

Cu părere de rău, mulți dintre noi, cuprinși de deșertăciunile vieții, nu rareori aplecați spre păcate, patimi și vicii, nu pot să prețuiască acest bine mare și mântuitor, această fericire, atât vremelnică, cât și veșnică, care constă în iertarea păcatelor noastre de la Domnul. Nu puțini sunt aceia dintre noi cărora le lipsește râvna către acest bine. De aceea tot felul de păcate apasă asupra noastră și datorită lor vin peste noi atâtea necazuri.

Cum ar trebui să ne amintim permanent povestirile evanghelice despre vindecarea de către Mântuitorul a diferiților

neputincioși! Înaintea acestor vindecări nu rareori Domnul spunea: *Fiule, iertate îți sunt păcatele tale* (Marcu 2, 5), după care urma izbăvirea de boală. Este remarcabil că Domnul, întâlnindu-l în biserică pe slăbănogul de treizeci și opt de ani vindecat de El, i-a spus: *Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău* (Ioan 5, 14).

Este clar că cel mai adesea păcatele sunt cauza bolilor. Cum Domnul ierta păcatele, se vindecau și bolile. Nu poate rămâne nici o îndoială că păcatele sunt cauza celorlalte necazuri, precum mărturisește Biblia, aducând o mulțime de exemple.

Tradiția bisericească ne spune că iertarea păcatelor de către Domnul Iisus Hristos ducea uneori la renașterea totală a sufletului. Așa, de exemplu, s-a întâmplat cu femeia desfrânată, care a spălat cu lacrimi picioarele lui Hristos și le-a șters cu părul său, iar apoi le-a sărutat. După cum mărturisește tradiția bisericească, această femeie, după ce Domnul i-a iertat păcatele, L-a iubit atât de mult pe Hristos, încât s-a renăscut, iar cu timpul și-a terminat viața mucenicește, suferind pentru Hristos. Același lucru a fost și cu altă femeie păcătoasă, acuzată de farisei de desfrânare și adusă spre judecată la Hristos. Domnul nu a judecat-o, ci a iertat-o. Această mare dragoste a Domnului a renăscut-o, iar ea L-a iubit atât de mult pe Hristos, că și-a dat viața pentru el, primind cununa mucenicească.

De aceea, dacă vrem să ne izbăvim de boli și alte necazuri, dacă vrem să fim oameni noi și fii adevărați ai Mântuitorului Hristos, ca să simțim mereu bucuria unirii cu El și să moștenim fericirea Raiului, trebuie să căutăm din toată ființa noastră iertarea păcatelor noastre de la Dumnezeu și să râvnim la această iertare ca spre cel mai mare bine al nostru. Dar acest bine, această mare dragoste a lui Dumnezeu ni se dăruiește numai dacă și noi arătăm dragoste adevărată aproapelui nostru și-i iertăm din toată inima toate păcatele și supărările

săvârșite împotriva noastră și ne împăcăm creștinește cu el. Altfel nici nu se poate, căci cuvintele Domnului sunt nemincinoase: *Că de veți ierta oamenilor greșalele lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru cel ceresc; iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșealele voastre* (Matei 6, 14 -15). Iar dacă Domnul nu ne va ierta greșelile noastre, vom rămâne în necazuri, suferind fără nădejde și fără nici o mângâiere. După moarte însă, soarta noastră veșnică vor fi muncile nesfârșite ale iadului, iar nu bucuria cereștii Împărății a lui Hristos pregătită nouă.

Astfel, Domnul ne cere mereu, dar mai ales acum, înaintea începutului zilelor de pocăință ale Postului Mare, dragoste sinceră pentru dușmanii personali, pentru cei care ne supără. Domnul vrea să-i iertăm din toată inima.

Sunt oameni care nu-și iartă dușmanii, cu toate că ultimii îi roagă să-i ierte. Astfel, odată diaconul Lavrei Pecerska, Evagrie, care avea dușmănie fața de preotul Tit, a fost dus de obște, pentru împăcare, mai mult silit la preot, care era aproape de moarte. Evagrie a refuzat să-l ierte, cu toate că preotul Tit îl ruga să facă aceasta. Pentru o astfel de neîndurare, în același moment, îngerul l-a omorât pe diaconul Evagrie cu sabia de foc, iar pe preotul Tit l-a vindecat în același timp, atingându-l cu mâna. Tot așa, altă dată, preotul Saprichie, fiind dus la moarte pentru credința în Hristos, a refuzat să-l ierte pe mireanul Nichifor, cu toate că ultimul nu o dată își cerea iertare. Pentru această răutate, Harul l-a părăsit pe Saprichie, el s-a lepădat de Hristos și s-a lipsit de cununa mucenicească, pe care a primit-o, în locul lui, Nichifor. Despre toate acestea se povestește în viața mucenicului Nichifor, a cărui pomenire Biserica a săvârșit-o ieri.

Cu opt ani în urmă, în Belgrad, o rusoaică, cu numele Evdochia, mi-a povestit că un timp îndelungat s-a aflat în ceartă cu o monahie rusă, care locuia în același oraș. În

fiecare an, în timpul Postului Mare, înainte ca monahia să se împărtășească, Evdochia îi cerea iertare. Dar această iertare nu o primea. Monahia o îndepărta cu răutate de fiecare dată. În această stare de răutate monahia se apropia de Potirul cu Trupul și Sângele lui Hristos, până când, mișcată de predica unui arhiereu rus, ea s-a înțelepțit. După această predică, ea s-a apropiat prima de Evdochia și i-a cerut iertare.

Așa făceau întotdeauna ortodocșii ruși și mai ales în Duminica Iertării. Ei întindeau primii mâna către dușmani, pentru împăcare, ascultând de glasul Maicii noastre, Biserica, ce ne cheamă la această împăcare prin cuvintele lui Hristos, pe care le-am auzit citindu-se astăzi la Evanghelie, în timpul Liturghiei. Așa să faceți și voi, iubiților întru Hristos frați și surori. Întindeți primii mâna celor care v-au supărat! Voi sunteți fiii marelui popor rus, a cărui însușire a fost dintotdeauna dragostea atotiertătoare. Iertați-vă unii pe alții și împăcați-vă din toată inima, ca Harul Sfântului Duh să se pogoare peste voi, ca Domnul să slăbească legăturile necazurilor voastre și să vă dăruiască pentru totdeauna și aici, și în viața viitoare marea bucurie de a vă uni cu El.

Iar înaintea tuturor eu, ca arhipăstorul vostru, trebuie să-mi cer de la voi iertare. De aceea vă spun, dragii mei copii, pentru Hristos, iertați-mă pentru cele greșite înaintea voastră cu gândul sau cu simțirea, cu cuvântul sau fapta, cu voie sau fără de voie. Din partea mea, din toată inima vă iert și cu puterea dată mie de la Dumnezeu, vă dezleg de toate păcatele voastre, făcute împotriva mea. Ca semn al acestei iertări, vă voi citi rugăciunea de iertare. Din marea Sa milostivire, să ne dea Domnul toate bunătățile Sale nespuse atât pământești, cât și cerești, vremelnice și veșnice. Amin.

CUVÂNT ÎN PRIMA SÂMBĂTĂ A POSTULUI MARE

DESPRE PRIMIREA CU VREDNICIE A SFINTELOR TAINE

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia, la 16 februarie/1 martie 1947

Vă felicit, iubiților întru Hristos fiii mei, pentru primirea Trupului și Sângelui lui Hristos. Din toată inima vă doresc și mă rog ca marea Taină primită acum de voi să nu vă fie spre judecată sau spre osândă, ci spre sănătatea sufletului și a trupului.

Când vă apropiați de Potirul cu Trupul și Sângele lui Hristos, amintiți-vă cuvintele apostolului Pavel: *Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, nesocotind Trupul Domnului. De aceea, mulți dintre voi sunt neputincioși și bolnavi și mulți au murit* (I Corinteni 11, 29 - 30). Aceste cuvinte apostolești au următorul înțeles: cei care se împărtășesc de Tainele lui Hristos cu nevrednicie, continuă să fie neputincioși, cad în boli și nu puțini dintre aceștia mor.

Trebuie să știm, iubiților, când suntem nevrednici să ne împărtășim cu această mare Taină; atunci când înainte de Sf. Împărtășire nu suntem destul de hotărâți să nu ne mai întoarcem la păcatele noastre anterioare. Dar mai ales, atunci când și înainte de Împărtășire, și după ea continuăm să trăim în cele mai grele păcate.

Din aceste păcate face parte, în primul rând, păcatul ereziei. Este păcatul lui satana însuși. El primul a căzut în erezie, căci a gândit că poate fi asemenea lui Dumnezeu, pentru care a și fost aruncat pentru vecie din cer în gheena focului. De soarta lui se împărtășesc toți ereticii, începând cu Arie, Nestorie,

Eutihie și mulți alții.

La fel de păgubitoare este și răutatea. În pilda despre împăratul milostiv și datornicul nemilostiv, Domnul ne arată că toți care prin răutate sunt asemenea datornicului nemilostiv, vor moșteni chinurile veșnice ale iadului. Ce altceva decât osândă veșnică poate da unor asemenea păcătoși nepocăiți Sf. Împărtășanie, când ei se apropie de Sfântul Potir, nelăsând rătăcirile eretice și răutatea lor?!

Asemenea acestora sunt și acei păcătoși care se dedau desfrânării. Cât de greu pedepsește Domnul acest păcat ne mărturisește Biblia. Domnul i-a pedepsit pentru desfrânare pe primii oameni prin potop. *Nu va rămâne Duhul Meu pururea în oamenii aceștia, pentru că sunt numai trup* (Facerea 6, 3).

Cu atât mai mult, se fac vinovați cei care fac desfrânare, trăind sub poruncile Legii Noi, căci cu acest păcat creștinii ortodocși necinstesc Sângele lui Hristos, nedorind să trăiască neprihănit și curat după Sf. Împărtășire. În Lavsaicon se povestește că odată, la preacuviosul Macarie Alexandrinul au adus un preot foarte bolnav. El nu putea să meargă și nici să se așeze, fiind pe moarte. Dar Sf. Macarie nu l-a primit pe acest preot, refuzând să-l vadă și să se roage pentru el. Când însoțitorii preotului au început să-l roage pe marele făcător de minuni, Sf. Macarie a spus că acest preot slujea liturghia după desfrânare și dacă va făgădui ca niciodată n-o să mai slujească liturghia, atunci Domnul îl va vindeca. Preotul a făgăduit aceasta și după cuvintele Sf. Macarie s-a însănătoșit.

Temeti-vă, iubiților întru Hristos fiii mei, de aceste păcate mari. Apropiați-vă către Sfântul Potir hotărâți să nu vă mai întoarceți la păcatele anterioare, prin care ați greșit înainte de Sf. Împărtășire. Și nu fugiți numai de cele mai grele păcate de moarte, ca izvoare de pieire veșnică, ci și de toate păcatele. Fiecare păcat, dacă nu ne vom căi sincer pentru el, va fi neiertat

și prin urmare poate să ne aducă pierzania veșnică. Iată de ce, când unul din marii Părinți ai Bisericii a fost întrebat: „Care este cel mai mare păcat?“ - el a răspuns: „Cel pentru care nu te-ai pocăit“.

Făgăduiți lui Dumnezeu, iubiților întru Hristos fiii mei, să lăsați după Împărtășirea de azi toate păcatele voastre. Iar dacă fără voie, din neputința și slăbiciunea firii omenești, păcatul se va apropia de voi, nu-l lasați să se înrădăcineze în inimile voastre. Aduceți Domnului pentru el o căință sinceră. Din toată inima râvniți o viață creștinească curată și sfântă. Atunci sfintele Taine primite de voi vă vor fi spre sănătatea sufletului și a trupului. Prin Trupul și Sângele Său, Domnul se va uni cu voi pentru totdeauna, vă va împlini rugăciunile și vă va dărui fericirea cerești Lui Împărății. Amin.

CUVÂNT LA BUNA VESTIRE

TAINA DUMNEZEIEȘTII ÎNTRUPĂRI. PAGUBA EREZIILOR ȘI VALOAREA ADEVĂRATEI CREDINȚE ORTODOXE

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia, la 25 martie/7aprilie 1947

Astăzi este începutul mântuirii noastre și arătarea tainei celei din veac. Fiul lui Dumnezeu Fiu Fecioarei se face... *(Troparul praznicului)*

În aceste cuvinte ale troparului în cinstea acestui praznic, Sfânta Biserică ne arată, iubiților întru Hristos fiii mei, adevărul fundamental al creștinismului, ca o mare taină, pregătită de Dumnezeu din veac și descoperită pe pământ. Sf. Apostol Pavel la fel privește adevărul întrupării lui Dumnezeu Cuvântul, ca o taină mare, când spune: „Mare este taina dreptei credințe: Dumnezeu S-a arătat în trup." (I Timotei 3, 16)

Ce vrea să ne spună Sfânta Biserică, prin aceste cuvinte din troparul praznicului? Ea vrea să ne trezească, ca noi să privim întotdeauna adevărul fundamental al creștinismului, ca pe o taină mare, necuprinsă de mintea noastră și de aceea să o primim nu rațional, ci prin credință.

Altă dată, marele eretic Arie a îndrăznit să explice taina Întrupării prin mintea sa și a ieșit o hulă eretică, căci Arie învăța că Hristos nu este Dumnezeu, ci făptură. Această erezie răstoarnă tot creștinismul, căci cuvântul dumnezeisc și Biserica, prin gura Sfinților ei Părinți, mărturisesc că răscumpărarea și

mântuirea noastră a putut să le săvârșească doar Dumnezeu, Care S-a întrupat din Fecioara Maria, în clipa Buneivestiri. Asemenea, alt mare eretic -Eutihie-, a vrut să explice rațional adevărul Întrupării și a ieșit altă hulă eretică, ideea că în Hristos - Dumnezeu Întrupat -, natura omenească a fost ca și înghițită de cea dumnezeiască și astfel a rămas doar ființa dumnezeiască, iar cea omenească a dispărut. Dar dacă în Domnul nu era ființă omenească, atunci nu au avut loc nici Patimile de pe Cruce, nici moartea lui Hristos și, prin urmare, nici răscumpărarea care s-a făcut pe Cruce.

După cum se știe, aceste erezii au stârnit mari tulburări, prigoane sângeroase ale creștinilor și chiar destule neînțelegeri politice.

În zilele noastre, s-a ridicat un mare eretic în Paris, profesorul Institutului Teologic Rus, protoiereul Serghei Bulgakov. Și el a încercat să explice Taina Întrupării doar prin mintea sa. Îmbrățișând învățătura gnosticilor, el nu admitea ca Dumnezeu poate să intre fără mijlocire în legătură cu făptura și învăța că lumea nu este creată nemijlocit de Dumnezeu Însuși, ci prin mijlocirea unei anumite „înțelepciuni dumnezeiești - Sophia". Așa a îndrăznit să învețe și despre marea Taină a Întrupării lui Dumnezeu-Cuvântul, spunând că Fiul lui Dumnezeu nu s-a întrupat nemijlocit prin pogorârea Sfântului Duh asupra Preacuratei Fecioare Maria, ci iarăși prin mijlocirea aceleiași, chipurile, „Sophii dumnezeiești" născocită de protoiereul S. Bulgakov. Acestei Sophii, Serghei Bulgakov, precum și filosofii lui, îi alăturau denumiri blasfemiatoare pentru credința noastră, precum: „al patrulea ipostas", „feminitatea veșnică", „mare ființă împărătească și feminină", care primește cinstire de la Maica Domnului! Ei ridică această „Sophie dumnezeiască" chiar mai sus decât Însăși Sfânta Treime, căci „Sophia", conform lui Serghei Bulgakov, este substanța, fundamentul

dumnezeieștii Treimi!

Da, această erezie este peste măsură de absurdă și a avut puțini adepți. Oricum, toate ereziile au fost absurde, cu toate astea au cutremurat Sfânta Biserica chiar până în temelii. Iar dacă acum sophianismul are puțini adepți, s-ar putea ca mai târziu ei să fie mai mulți. Nu trebuie să uităm că înaintea primului nostru război cu Germania, în Biserica Rusă au început mari tulburări din cauza eresului imeabojnik care a apărut la Athos printre călugării ruși și învăța că numele lui Dumnezeu este Dumnezeu. Dar în esența sa imeabojnicismul nu este altceva decât sofianismul, care învață că numele lui Dumnezeu este Sophia și prin urmare este Însuși Dumnezeu?

Cea mai mare nenorocire a tuturor acestor erezii și a altora constă în faptul că ereticii, începând cu Arie, Nestorie și Eutihie, sunt condamnați, de dreapta judecată a lui Dumnezeu, la muncile veșnice ale iadului, precum mărturisește Sfânta Biserică și rabdă cele mai grele chinuri.

Ca să scăpăm de această soartă înfricoșătoare, să primim, iubiților, adevărul Întrupării ca o taină neînțeleasă pentru mintea omenească, ca o mare minune. Să primim ca o mare minune și taina dumnezeieștii Euharistii, în care Duhul Sfânt preface pâinea și vinul în Trupul și Sângele lui Hristos. Această taină se întemeiază întru totul pe taina Întrupării Fiului lui Dumnezeu. Dacă Domnul n-ar fi luat trup din pântecele Preacuratei Fecioare Maria, nu ar fi existat nici Trupul și Sângele Euharistiei. Nu ar fi existat atunci nici Euharistia însăși.

Să primim ca o mare minune și toate celelalte Taine. Sa privim adevărata viață creștinească, care ia naștere prin Tainele sfintei Biserici, ca o mare minune. Oare fecioria și nevinovăția nu sunt o adevărată minune?! Nu în zadar Sf. Ioan Gură de Aur, având în vedere fecioria, spunea: "Aici trebuie să mergi pe cărbuni încinși și să nu te arzi, să stai

împotriva sabiei și să nu fii rănit". Oare să răspunzi cu blândețe la jigniri nu este o adevărată minune?! Iată de ce preacuviosul Ioan Casian, în minunatele sale scrieri, spune că blândețea, adică omul blând, este minunea minunilor.

Să credem, iubiților întru Hristos frați și surori, în toate minunile care s-au făcut, se fac și se vor face în Sfânta Biserică până la sfârșitul veacului, despre care ne povestesc Sfânta Scriptură, Sfinții Părinți și viețile plăcuților lui Dumnezeu.

Nu cumva, pentru a ne alinia la convingerile științifice, care au dus lumea contemporană la sălbăticie, în unele minuni să credem, iar în altele nu. Dacă vom avea asemenea ezitări, ni se vor aplica cuvintele apostolului Iacov: Pentru că cine va păzi toată legea, dar va greși într-o singură poruncă, s-a făcut vinovat față de toate poruncile (Iacov 2, 10).

Atunci, în locul adevăratei credințe, vom avea doar o cinstire exterioară, doar un fariseism.

Să credem așa cum crede Sfânta Biserică. Să avem o credință curată, simplă, copilărească, asemănătoare Sf. Serafim de Sarov. El credea cu sfințenie în toate dogmele Bisericii noastre și în ceea ce ne învață Sfinții Părinți și așa cum mărturisesc viețile lor. Numai o asemenea credință copilărească, fără ezitări și dubii ne va da o rugăciune minunată. Numai o asemenea credință va descoperi în noi Harul Sfântului Duh care sălășluiește în noi din momentul Botezului și pe care-l primim prin celelalte Taine ale Bisericii. Numai o asemenea credință ne va da puterea dumnezeiacă să biruim răul, să împlinim întotdeauna neabătut toate poruncile mântuitoare, pentru a ne uni cu Hristos și a petrece în bucuria Lui dumnezeiască aici și în Împărăția Lui cea cerească.

Preacurata Fecioară Maria a crezut prima în acest adevăr creștin fundamental, în marea taină a Întrupării lui Dumnezeu din Ea. De aceea Ea și este primul nostru Dascăl în

adevărata credință despre Hristos. În același timp, Ea este și prima noastră Chezășuitoare și Mijlocitoare în fața Scaunului lui Dumnezeu. Cu atotputernicile Ei rugăciuni să se împlinească și în viața noastră cuvintele dumnezeiștii Scripturi: *Căci umblăm prin credință, nu prin vedere* (II Corinteni 5, 7); *Căci în Har sunteți mântuiți prin credință* (Efeseni 2, 8); *Și aceasta este biruința care a biruit lumea: credința noastră* (I Ioan 5, 4). Amin.

CUVÂNT ÎN JOIA CEA MARE

DESPRE „CALEA MAI BUNĂ SPRE SMERENIE"

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia,
la 28 martie/10 aprilie 1947

Că v-am dat vouă pildă, ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceți și voi. (Ioan 13, 15)

Vă felicit, iubiților întru Hristos fiii mei, că ați primit dumnezeieștile lui Hristos Taine. V-ați împărtășit în aceeași zi în care Domnul nostru Iisus Hristos a întemeiat la Cina cea de Taină această mare Taină Euharistică, iar ucenicii Lui au gustat pentru prima dată Trupul și Sângele lui Hristos.

Este semnificativ că înainte de a se săvârși această Taină, Mântuitorul a spălat picioarele ucenicilor Săi și le-a spus: *Deci dacă Eu, Domnul și Învățătorul, v-am spălat vouă picioarele, și voi sunteți datori ca să spălați picioarele unii altora. Că v-am dat vouă pildă, ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceți și voi* (Ioan 13, 14 -15). Astfel, Domnul arată tuturor ucenicilor Lui adevărați ce trebuie să facă înainte de Sf. Împărtășanie. Noi trebuie să arătăm unii altora o smerenie neprefăcută, pătrunsă de adevărata dragoste creștinească.

De altfel, Domnul vrea ca noi, nu numai înainte de Sf. Împărtășanie, ci mereu, în toată viața noastră să arătăm unii altora adevărata smerenie a lui Hristos. Fiți atenți la otpustul din Joia cea Mare. Aici se spune: *Cela ce pentru covârșitoarea bunătate, cale mai bună pre smerenie o a arătat-o când a spălat picioarele ucenicilor...* Este clar că smerenia este sensul întregii noastre vieți creștine, este fundamentul ei. Pentru smerenie Domnul ne dă Harul; iar Harul ne dă puterea să păzim neabătut poruncile dumnezeiești. Paza poruncilor dumnezeiești ne face părtași bucuriei lui Hristos și aici, și în viața viitoare.

O, dacă am conștientiza însemnătatea mântuitoare a smereniei, pe care Domnul ne-a arătat-o, ca exemplu la Cina cea de Taină! A fi smerit, în sensul conștientizării propriei păcătoșenii, nu este greu. Ușor este să ne smerim în fața lui Dumnezeu recunoscându-ne toate neputințele și toată nimicnicia. Dar foarte greu este să te smerești în fața aproapelui tău. Acestui lucru i se împotrivește gândul superiorității noastre asupra lui, căci ne socotim mai buni decât alții, chiar atunci când avem foarte multe neajunsuri. Aceste neajunsuri întotdeauna le îndreptățim, întotdeauna le privim ca nefiind prea mari. În schimb, rareori iertăm neajunsurile aproapelui nostru. Aproape întotdeauna îi acuzăm și îi judecăm pe toți, chiar și pentru acele păcate, care nu există în viața lor, ci doar în închipuirea noastră mândră și păcătoasă. Având o asemenea atitudine față de aproapele nostru, nu vom avea niciodată adevărata smerenia cutremurătoare, pe care a arătat-o Domnul la Cina cea de Taină și pe care ne-o cere nouă, dacă vrem să fim în comuniune cu El, dacă nu vrem să fim îndepărtați de Dânsul și aici, și în viața viitoare, de la mântuirea veșnică, pentru gândul de superioritate închipuită asupra aproapelui nostru.

Cum ar trebui să ne amintim, iubiților, povestirea atât de plină de învățătură a marelui Stareț din pustia Optina, Ieroschimonahul Ambrozie, despre o femeie care se distingea printr-o viață exterioară binecinstitoare, făcând milostenie săracilor, dar întotdeauna se credea mai bună decât alții. Probabil, pentru această milostenie Domnul a vrut s-o înțelepțească printr-o vedenie. L-a văzut în vis pe Iisus Hristos stând în fața unei mulțimi de oameni. Mântuitorul a început să cheme la El pe cei mai simpli oameni. Fiecăruia din cei care se apropiau de Hristos El îi împărtășea mângâierile dragostei sale dumnezeiești și punea pe el preacuratele Sale mâini. Femeia tot aștepta ca Domnul s-o cheme și pe ea. Dar groaznic a fost momentul

când Domnul a încetat să mai cheme pe cineva la Sine, nu s-a uitat câtuși de puțin la ea, ci chiar s-a întors. Atunci ea și-a recunoscut păcatul, a înțeles că nu ea este mai bună decât alții, ci alții sunt mai buni și mai vrednici decât ea în ochii lui Dumnezeu. Ea a alergat la Hristos, a căzut la picioarele Lui, a început să plângă și să-L roage să-i ierte păcatul. Domnul a ridicat-o, cu mare dragoste, și-a pus asupra ei mâinile și a spus: „Iată cu o asemenea pocăință, cu asemenea lacrimi și smerenie trebuie întotdeauna să vii de Mine".

Să ne smerim, iubiților întru Hristos fiii mei, în fața celor de aproape ai noștri până la a le sluji ca robi, nu din frică, ci din dragoste pentru ei, cum ne-a poruncit nouă Domnul la Cina cea de Taină (Ioan 13, 14-15). Pentru aceasta să nu ne socotim mai presus și mai buni decât alții în ceea ce privește starea noastră morală. Să atragem atenția inimii și minții noastre numai la păcatele proprii, iar nu la păcatele celor din jurul nostru. Vameșul nu s-a comparat cu nimeni, de aceea gândindu-se doar la păcătoșenia lui, se ruga cu aceste cuvinte: *Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului!*

Să facem și noi la fel, să ne smerim și noi la fel. Atunci vom fi foarte plăcuți și apropiați Mântuitorului nostru. Atunci Sf. Împărtășanie ne va fi spre sănătatea sufletelor și a trupurilor noastre. Ea ne va uni cu Hristos pe veci și ne va fi izvor de adevărată fericire pe pământ și în ceruri, în nesfârșita Lui Împărăție. Amin.

CUVÂNT ÎN SÂMBĂTA CEA MARE

DESPRE BUCURIA ÎNVIERII ȘI PENTRU ÎMPLINIREA PORUNCILOR LUI HRISTOS

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia, la 30 martie/12 aprilie 1947

Vă felicit, iubiților întru Hristos fiii mei, pentru primirea sfintelor lui Hristos Taine și cu prilejul luminatului praznic al Învierii lui Hristos ce se apropie.

La Evanghelia dumnezeiești Liturghii de astăzi, am auzit deja vestea îmbucurătoare despre Învierea lui Hristos, pe care a împărtășit-o femeilor mironosițe îngerul ce li s-a arătat. Iar în continuare, firul Evangheliei ne povestește despre arătarea lui Hristos Însuși Înviat acelorași sfinte femei mironosite și, în sfârșit, despre arătarea Domnului celor unsprezece ucenici.

Este greu să ne închipuim ce bucurie au simțit sfintele femei mironosițe și apostolii după vestea despre Învierea lui Hristos și după arătarea lui Hristos Însuși Înviat. Când Domnul, în ziua Învierii Sale, seara, s-a arătat pe cale lui Luca și Cleopa, care călătoreau spre Emaus, ei vorbeau mai târziu: *Oare nu ardea în noi inima noastră, când ne vorbea pe cale și când ne tâlcuia Scripturile* (Luca 24, 32). Inimile lor ardeau și se topeau de fericire, când Domnul Înviat s-a arătat, dar nu s-a descoperit lor. Care a fost fericirea lor, a sfintelor femei mironosițe și a tuturor ucenicilor lui Hristos, când L-au văzut față către față, înviat din morți!

Totuși, de această fericire nespusă a vederii Domnului Înviat, nu s-au învrednicit doar sfintele femei mironosițe și

apostolii. Din marea Lui dragoste pentru noi, Domnul a promis să se arate și tuturor celorlalți care Îl vor urma: *Cel care are poruncile Mele și le păzește,* a spus El, - *acela este care Mă iubește; iar cel ce Mă iubește pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu și-l voi iubi și Eu și Mă voi arăta lui* (Ioan 14, 21). Din aceste cuvinte ale lui Hristos se vede pe cine îl învrednicește de arătarea Lui - pe cel ce Îl iubește, adică pe cel ce are poruncile Lui și le păzește.

Cum ar trebui întotdeauna să ne amintim aceste cuvinte ale lui Hristos! Mulți spun: cum putem să-L iubim pe Hristos dacă nu-L vedem? Dar nu de la aceasta trebuie să începem. Arătarea lui Hristos, fericita lui vedere - sunt cele mai mari daruri-, nefiind nimic mai mare - nici pe pământ, nici în ceruri. Trebuie mai întâi să păzim poruncile Lui dumnezeiești. Iar Domnul chiar ne cere ca mai întâi *să avem poruncile Lui.* Ce înseamnă: *să avem poruncile Lui?* Înseamnă să avem aceste porunci ca pe cea mai mare comoară. Așa trebuie să privim la poruncile lui Dumnezeu, cum a privit la ele dumnezeiescul Psalmist, care spune: *Cât sunt de dulci gâtlejului meu cuvintele Tale, mai mult decât mierea gurii mele* (Psalmi 118, 103). *Pentru aceasta am iubit poruncile Tale mai mult decât aurul și topazia* (Psalmi 118, 127). *Fericiți cei ce cearcă mărturiile Lui, cu toată inima vor căuta pe Dânsul* (Psalmi 118, 2). Iată, dacă vom avea așa în inimă și în minte poruncile dumnezeiști, le vom păzi întotdeauna și neabătut, atunci Domnul se va arăta și nouă, ca adevăraților Lui ucenici.

Sfânta Biserică ne poate arăta o mulțime de exemple din viețile Sfinților, cum Domnul înviat se arăta lor, ca altădată femeilor mironosițe și apostolilor, umplând inimile lor de o fericire nespusă. Așa S-a arătat El și uceniței credincioase a Sfântului Ioan de Kronștadt, stareța Taisia, învrednicind-o să simtă fericirea Raiului.

Să ne mai socotim, iubiților întru Hristos frați și surori, nevrednici de arătarea Mântuitorului Înviat. Dar să râvnim la poruncile lui Dumnezeu, ca la cea mai mare comoară, pentru ca să câștigăm fericirea Raiului încă aici pe pământ. Așa privind mântuitoarele porunci, să le împlinim fără nici un compromis. Atunci vom vedea în viața noastră, dacă nu pe Domnul Înviat Însuși, atunci marile și nespusele Lui milostiviri. După moarte însă, Îl vom vedea pe Domnul nostru față către față, în toată slava dumnezeiscă. Iar această vedere ne va fi izvor de mare bucurie și mare, și nesfârșită fericire în Împărăția lui Hristos cea cerească, de care să ne învrednicească pe noi, păcătoșii, Domnul, pentru marea Sa dragoste. Amin.

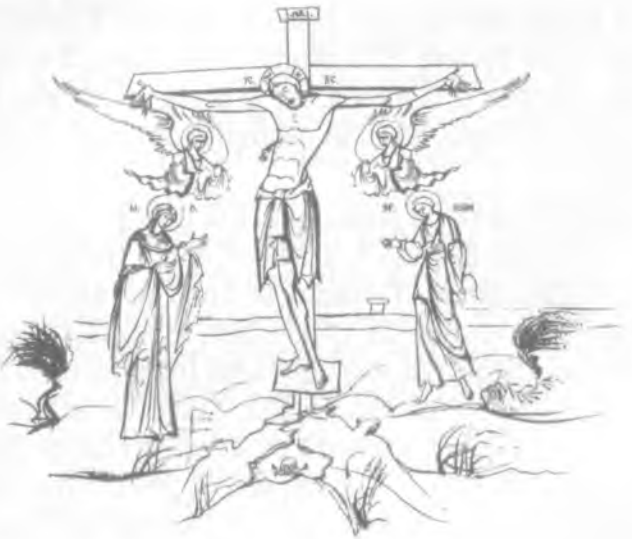

CUVÂNT A DOUA ZI DE PAȘTI

DESPRE ROADELE ÎNVIERII LUI HRISTOS ȘI CEL MAI IMPORTANT DAR - HARUL SFÂNTULUI DUH, A CĂRUI DOBÂNDIRE ESTE SCOPUL VIEȚII CREȘTINE

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia, la 1/14 aprilie 1947

Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le. (Troparul praznicului)

Iată cuvintele troparului pascal, pe care le auzim atât de des în zilele sărbătorii Sfintelor Paști. Acest tropar este foarte scurt, dar conținutul lui are pentru noi o importanță mântuitoare deosebită.

Aici se vorbește despre biruința Domnului asupra morții, prin slăvita Sa Înviere. El a primit ca moartea să se atingă de trupul lui cel sfânt și să moară, dar în același timp, prin Învierea Sa, să calce moartea, dăruind neamului omenesc nemărginite binefaceri.

Primul este acela că preacuratul Lui trup, pe care l-a împrumutat din Preaneîntinata Lui Maică, după Înviere a devenit cu totul duhovnicesc. Domnul se arată ucenicilor Săi prin ușile încuiate (vezi Ioan 20, 19-26). Dar, în același timp, trupul lui Hristos s-a proslăvit mai ales după Înălțare, când Domnul a stat cu trupul de-a dreapta Tatălui. Sfântul Ioan Damaschin, în cartea sa „Credința ortodoxă pe scurt", spune că trupul Lui Hristos, după Înălțare, S-a împărtășit pentru totdeauna cu fericirea și slava dumnezeiască; Lui i se închină îngerii și-L proslăvesc.

În ce fel de slavă dumnezeiască petrece trupul lui Hristos, despre aceasta mărturisește Domnul Sfântului Ioan Teologul,

pe insula Patmos, înainte să-i descopere soarta lumii. Fața lui Hristos strălucea ca soarele, *când strălucește în puterea lui.* Marele Apostol n-a putut suporta această slavă dumnezeiască și a căzut ca mort la picioarele lui Hristos (vezi Apocalipsa 1, 16-17).

Mărturisește despre această slavă a lui Hristos și arătarea Lui către Sfântul preacuvios Serafim, după liturghie, în Marea Joi. După această arătare, binecuvântatul lui Dumnezeu nu se putea clinti din loc, stând nemișcat două ore în altar și simțind în inima sa fericirea Raiului.

Dar este și alt rod al Învierii lui Hristos. Dacă în asemenea slavă petrece trupul în care s-a îmbrăcat Domnul, atunci și trupurile noastre, la unirea lor cu sufletele noastre în ziua Învierii de obște a morților, sunt chemate, în puterea Învierii lui Hristos, la o nespusă și mare slavă dumnezeiască: *Hristos s-a sculat din morți, fiind începătura celor adormiți* (I Corinteni 15, 2). Nu se poate arăta prin cuvinte și acea slavă sau fericire a Raiului, care se va deschide pentru noi, după învierea morților și după Înfricoșătoarea Judecată a lui Hristos. Dorind să arate toată puterea acestei slave, apostolul Pavel a mai putut spune doar atât: *Pătimirile vremii de acum nu sunt vrednice de mărirea care ni se va descoperi.* (Romani 8, 18)

Sfântul Ioan Teologul, având în vedere slava și fericirea noastră viitoare, la care suntem chemați de Dumnezeu, a spus: *Iubiților, acum suntem fii ai lui Dumnezeu și ce vom fi nu s-a arătat până acum. Știm că dacă El se va arăta,* (se înțelege la a doua venire a Domnului) *noi vom fi asemenea Lui, fiindcă Îl vom vedea cum este* (I Ioan 3, 2). În aceste cuvinte apostolul lui Hristos mărturisește că slava noastră viitoare, fericirea noastră viitoare acum nu pot fi cuprinse de mintea omenească. Dar, în același timp, marele apostol arată că această slavă, această fericire a noastră vor consta în vederea adevăratului nostru Dumnezeu, Domnul Iisus Hristos, în Ființa Lui. Îl vom

vedea așa cum este, se înțelege, nu numai în Ființa lui omenească, ci și în cea dumnezeiască. Acum noi nu putem să pătrundem însușirile dumnezeiești, manifestările Lor în viața noastră, despre care și apostolul Pavel a spus: *O, adâncul bogăției și al înțelepciunii și al științei lui Dumnezeu! Cât sunt de necercetate judecățile Lui și cât de nepătrunse căile Lui* (Romani 11, 33)! Dar atunci Îl vom vedea pe Dumnezeu chiar în Ființa Lui. Dacă din contemplarea lui Hristos în trupul Lui proslăvit sfinții simțeau o asemenea fericire nespusă, atunci ce fericire vom simți noi contemplându-L pe Hristos în Ființa Lui?! Mai mult, la această contemplare, la această fericire și slavă vor participa și trupurile noastre înviate.

Dar este și al treilea rod al Învierii lui Hristos. Minunată este milostivirea lui Dumnezeu! Și acum, încă în viața lor pământească, sfinții se împărtășesc de slava viitoare. Această slavă binecuvântată pătrunde toată ființa lor și chiar se oglindește în trupul lor. De aceea și trupurile sfinților se fac purtătoare de duh și chiar nesocotesc legile fizice. Din viața Sfintei Maria Egipteanca, se vede că ea trecea Iordanul, călcând pe apă ca și pe uscat. Iar când se ruga pentru toată lumea, în prezența cuviosului Zosima, se ridica deasupra pământului. Așa se ridica și se ruga în văzduh și Sfântul Serafim de Sarov, înainte de a-l tămădui pe tânărul bolnav.

Însă cea mai uimitoare slavă a sfinților consta în aceea că erau pătrunși de o lumină dumnezeiască, iar strălucirea acesteia, nu arareori, era vizibilă oamenilor evlavioși.

Această lumină a plăcuților lui Dumnezeu izgonea departe demonii, îi păzea de uneltirile vrăjmașilor și era vindecătoare și îmbucurătoare pentru suferinzi. În viața Sfântului Ambrozie, episcopul Mediolanului, se spune despre un tânăr îndrăcit, pe care îl duceau în Mediolan, să fie tămăduit de Sfântul Ambrozie. Dar acest tânăr a fost lăsat de diavol încă în drum spre Mediolan,

căci lumina binecuvântată a marelui plăcut al lui Dumnezeu l-a ars pe demonul care locuia în tânăr, și acesta a ieșit din el.

În America de Nord există orașul Charleston, unde se află un lăcaș închinat satanei. Un preot ortodox, care a slujit în eparhia rusă a Americii de Nord, îmi povestea că el, datorită slujbei, trebuia să meargă în acel oraș. Dar iată că la cincizeci de kilometri de Charleston, a simțit deodată în inima lui o tristețe îngrozitoare, care creștea treptat, o dată cu apropierea de oraș. Iar când a intrat în oraș, n-a mai putut suporta această tristețe și s-a grăbit să plece de acolo. Când preotul a părăsit orașul Charleston, tristețea a slăbit, iar la kilometrul cincizeci a dispărut de tot.

În acest fel, precum de la demoni se revarsă departe păgubitoarea și ucigătoarea de suflet tristețe a iadului, așa de la sfinți se revarsă departe vindecătoarea și de viață făcătoarea lumină harică, care este izvorul marii bucurii și slave.

Ce concluzie mântuitoare trebuie să tragem din tot ce am spus despre binefacerile învierii lui Hristos? Dacă trupul lui Hristos, pentru totdeauna unit cu dumnezeirea Domnului nostru, este atât de proslăvit în ceruri și stă de-a dreapta Tatălui; dacă și trupurile noastre sunt chemate de Dumnezeu la o nespusă slavă cerească și la o mare fericire, după unirea lor cu sufletele noastre după Învierea cea de obște o morților; dacă și acum trupul în viață al sfinților, prin Darul Sfântului Duh, se face atât de duhovnicesc și proslăvit, atunci trebuie să ne păstrăm trupul nostru în toată curăția și sfințenia. Să ținem minte întotdeauna cuvintele apostolului Pavel din prima epistolă către Tesaloniceni: *Căci voia lui Dumnezeu aceasta este: sfințirea voastră ca să vă feriți de desfrânare, ca să știe fiecare dintre voi să-și stăpânească vasul său în sfințenie și cinste, nu în patima poftei...Căci Dumnezeu nu ne-a chemat la necurăție, ci la sfințire* (I Tesaloniceni 4, 3-5, 7).

Să ne ajute Domnul, pentru Învierea Lui, să avem această neprihănire; și ea va fi moștenirea noastră, dacă întotdeauna ne vom călăuzi prin smerenie și dragoste, fără de care curăția noastră nu va depăși neprihănirea păgânilor, care se pot înălța doar până la abstinența exterioară și chinuitoare de la patimi. Ei nu posedă curăția interioară neprihănită în gânduri și sentimente, prin care se definește desăvârșirea noastră morală. Asemenea neprihănire este specifică doar dreptcredincioșilor și numai acelora dintre ei, în care lucrează harul interior, renăscător, încălzit în noi tocmai în puterea smereniei și a dragostei. Fie ca întotdeauna să se descopere în noi puterea Învierii lui Hristos, în toate binefacerile sale și întotdeauna să se împlinească în viață noastră cuvintele lui Hristos: *Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este* (Matei 5, 48). Amin.

CUVÂNT LA ÎNĂLȚAREA DOMNULUI

ÎNDURAREA NECAZURILOR ESTE MÂNTUITOARE. REALITATEA EXISTENȚEI CHINURILOR VEȘNICE ALE IADULUI

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia, la de 9/22 mai 1947

Când mama îndepărtează pruncul de la sânul său, acesta plânge amarnic. Nu rareori, lui i se pare că mama sa l-a părăsit definitiv și este nemângâiat. Dar când mama ia pruncul din nou și-l îmbrățișează, bucuria lui este fără margini. La fel se întâmplă, după spusele Sfântului Ioan Gură de Aur, și în viața noastră, când Domnul Dumnezeu ne încearcă cu adânci necazuri. Atunci ni se pare și nouă că Domnul ne-a părăsit pentru totdeauna, că totul s-a sfârșit, nu mai avem nici o bucurie, nici o raza de lumină și că noi o să pierim.

Dar nu pentru pieirea noastră ne trimite Dumnezeu mari necazuri, ci spre înțelepțirea noastră, pentru a ne încerca în credință și pentru mântuirea noastră. Oare ne poate părăsi Domnul, când El a spus: *Nu vă voi lăsa orfani: voi veni la voi* (Ioan 14, 18); *Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului* (Matei 28, 20)? Acest gând, că Domnul nu ne va părăsi niciodată, că El este întotdeauna cu noi, cu ocrotirea Lui, cu bucuria Lui, Sfânta Biserica l-a exprimat în cuvintele condacului praznicului de astăzi: *...Te-ai înălțat întru slavă, Hristoase Dumnezeul nostru, nicidecum despărțindu-Te, ci rămânând nedepărtat și strigând celor ce te iubesc pe Tine: Eu sunt cu voi și nimeni împotriva voastră.*

Dacă noi, iubiților întru Hristos fii, am citi Biblia mai des, atunci niciodată nu s-ar zămisli în noi gândul că Dumnezeu ne-ar părăsi în necazurile noastre. Din pildele biblice am fi știut cât de minunat lucrează Pronia dumnezeiască și cum aceasta

se manifesta în viața adevăraților robi ai lui Dumnezeu, atunci când ei treceau prin grele supărări, nenorociri și prin tot felul de necazuri. Biblia povestește câte necazuri a suportat Iosif cel Frumos în viața lui, chiar din fragedă pruncie. Pentru că avea asupra lui pecetea alegerii deosebite a lui Dumnezeu, frații săi îl invidiau mult și într-un târziu s-au hotărât să-l piardă. La sfatul fratelui mai mare, Ruben, ceilalți frați au renunțat la gândul acesta groaznic. Ei nu l-au ucis, ci l-au aruncat într-un puț părăsit, iar apoi l-au vândut unor negustători madianiți, ce treceau pe acolo în drum spre Egipt. Aici, în Egipt, cu Iosif s-a întâmplat o altă nenorocire îngrozitoare. Datorită unor vorbe clevetitoare la adresa lui, aruncate de femeia desfrânată a unui înalt demnitar al faraonului, Putifar, abia viu a fost aruncat în temniță. Dumnezeu însă nu l-a părăsit pe Iosif și datorită minunatei lucrări dumnezeiești a fost eliberat din temniță și apoi a devenit conducătorul întregului Egipt. Și aceasta nu e destul. El a salvat de la moarte pe tatăl și pe toți frații lui, iar Dumnezeu i-a dăruit tatălui bucuria nespusă să-l vadă viu pe cel mai iubit fiu al său, Iosif, și într-o asemenea slavă.

La fel de minunat a fost Dumnezeu și cu alți robi credincioși ai Lui, drepți ai Vechiului Testament, în toate necazurile ce i-a cuprins, răbdându-le, împlineau cuvintele Domnului: *Oare femeia uită pe pruncul ei și de rodul pântecelui ei n-are ea milă? Chiar când ea îl va uita, Eu nu te voi uita pe tine* (Isaia 49, 15).

Este cu neputință să-i pomenim pe toți drepții Noului Testament, în viața cărora, îndeosebi în timpul marilor necazuri, minunat s-a manifestat Pronia dumnezeiască. De aceea, după cum citim în Biblie, viețile lor trebuie să fie pentru noi cele mai mângâietoare cărți. În ele se povestește cum Dumnezeu i-a apărat pe robii Săi de toate nenorocirile, i-a acoperit cu Harul Său și cu ce bucurii nepământene le-a umplut inimile. Nu în zadar marele drept al Bisericii Ruse și prietenul prea-

cuviosului Serafim de Sarov, Antonie, arhiepiscopul Voronejului, și-a numit biblioteca personală, care cuprindea lucrările Sfinților Părinți și viețile sfinților Grădina Raiului, pentru că aici, citind cărțile sfinte, el găsea fericita odihnă mângâietoare, după munca sa arhipăstorească și după zilnicele lui neliniști sufletești.

La fel să privim și noi, iubiților, viețile sfinților, să le citim întotdeauna, și mai ales în timpul necazurilor.

Și iată la ce mai trebuie să ne îndreptăm atenția: în condacul praznicului de astăzi se spune: *strigând celor ce te iubesc pe Tine: Eu sunt cu voi și nimeni împotriva voastră*. Este clar că Domnul arată ocrotirea Sa minunată celor care Îl iubesc pe El. Dar cine Îl iubește? La această întrebare ne răspunde chiar Domnul, prin aceste cuvinte: *Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvântul meu... Cel ce nu Mă iubește nu păzește cuvintele Mele* (Ioan 14, 23-24). Prin urmare, dacă vom împlini cuvintele Mântuitorului nostru, vom arăta în acest fel iubirea noastră față de El, în virtutea căreia El ne va apăra de toate nenorocirile din viața noastră și se va afla întotdeauna cu noi și nedespărțit de noi, cu Harul Său și cu bucuria Sa.

Ne întrebăm care sunt dară cuvintele lui Hristos pe care trebuie să le păzim, iubiților? Multe, foarte multe cuvinte a rostit Domnul, dar toate aceste cuvinte au fost, în esență, îndreptate spre a propovădui *Împărăția lui Dumnezeu* sau *Împărăția cerurilor*, adică despre viața veșnică și fericită, în unire cu Hristos. Această Împărăție a lui Dumnezeu a propovăduit-o Domnul de la începutul lucrării Sale mântuitoare, mesianice și până la sfârșitul vieții Sale pământești. Aceasta a fost vestită de El ucenicilor Săi, în timpul celor patruzeci de zile de la Învierea Sa și până la Înălțarea la cer, așa cum am auzit astăzi la Apostol. Dar, împreună cu aceasta, Domnul, în cuvintele Sale despre Judecata Sa de Apoi și în pildele

Sale, a vorbit despre viața veșnică și chinurile iadului.

Noi toți, cei ce credem în Hristos, ne străduim să respectăm cuvintele Sale despre fericita viață viitoare veșnică în Împărăția cerurilor. Dar mulți din mijlocul celor credincioși se îndoiesc de cuvintele Domnului despre viața viitoare, despre chinurile dracilor și ale păcătoșilor. Mulți dintre noi chiar neagă veșnicia chinurilor din iad, spunând că Domnul este întruchiparea însăși a Iubirii atoateiertătoare, că El va ierta toate greșelile noastre, va ierta chiar și pe draci și, la urma urmei, va exista, doar o viață veșnică fericită, fără de nici un fel de chin al iadului.

Stați cât mai departe, iubiților fii, de această învățătură atât de răspândită între noi, care izvorăște din acea idee minciunoasă, umanistă, sentimentală, dar în esența ei diavolească, și care susține că Dumnezeu este numai Iubire atoateiertătoare. Domnul nu este numai Tatăl nostru iubitor, dar El este, în același timp, Dreptul Judecător care pedepsește cu strășnicie. Dumnezeu are nu numai însușirea de a fi bun, dar și puterea de a judeca drept. Și cum s-ar putea altfel, când însuși Domnul ne învață despre veșnicia chinurilor pentru păcătoși și demoni...

Este clar că toți cei care nu recunosc veșnicia muncilor, neagă chiar cuvintele Domnului, că aceste chinuri vor exista și, prin urmare, cad într-o erezie groaznică, care atrage după sine negarea însăși a creștinismului. Într-adevăr, dacă Domnul iartă și va ierta toate păcatele, nu numai ale oamenilor, dar și ale demonilor, atunci de ce a trebuit ca El să vină pe lume, să se întrupeze din Fecioara Maria, să pătimească și să moară pe Cruce? Pentru ce atunci să pogoare asupra apostolilor și apoi asupra tuturor credincioșilor, prin Biserica Ortodoxă și Tainele ei, Harul Sfântului Duh, care este rodul chinurilor și al morții lui Hristos?

Mai mult, negarea veșniciei chinurilor atrage după sine slăbirea moralității noastre creștine, deoarece teama de

muncile veșnice este una din bazele lucrării noastre morale. Iată de ce Sfânta Biserică, la al Cincilea Sinod Ecumenic, l-a anatemizat pe Origen pentru învățătura lui eretică, care nega cuvintele lui Hristos despre veșnicia chinurilor iadului.

De aceea, păziți-vă, iubiților întru Hristos frați și surori, ca de focul gheenei de această învățătură, de această erezie. Să păstrăm cu sfințenie toate cuvintele lui Hristos și despre viața veșnică fericită, și despre viața veșnică din iad cu chinurile ei. Să năzuim spre cea dintâi și să fugim de cea de a doua. Dacă vom respecta toate spusele Domnului, prin aceasta se va arăta iubirea noastră pentru El, iar pentru dragostea noastră pentru Hristos, Domnul va fi întotdeauna Apărătorul nostru și bucuria noastră în toate necazurile noastre. Atunci se vor împlini asupra noastră, în toată plinătatea lor, cuvintele condacului în cinstea marelui praznic de astăzi al Înălțării Domnului: *...Te-ai înălțat întru slavă, Hristoase Dumnezeul nostru, nicidecum despărțindu-Te, ci rămânând nedepărtat și strigând celor ce te iubesc pe Tine: Eu sunt cu voi și nimeni împotriva voastră.* Amin.

CUVÂNT DE ZIUA SFINTEI TREIMI

LUPTA CU PATIMILE - CONDIȚIA DOBÂNDIRII ȘI PĂSTRĂRII HARULUI SFÂNTULUI DUH

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din orașul Sofia, la 19 mai/1 iunie 1947

Vă salut, iubiților întru Hristos fii, și vă felicit cu ocazia marelui praznic al Pogorârii Sfântului Duh asupra Apostolilor.

Acest mare eveniment al Noului Testament a fost încununarea și scopul final al întregii lucrări dumnezeiești. Pentru a ne dărui nouă Harul Duhului Sfânt, Domnul a vărsat sângele Său neprețuit pe Cruce, așa cum El însuși a spus-o în fața ucenicilor Săi, înaintea morții Sale (vezi Ioan 16, 7) și cum ne-au învățat despre aceasta apostolii Lui și Sfinții Părinți ai Bisericii. Dacă pentru noi nu există nimic mai prețios decât acest Sânge, atunci cât de prețios este pentru noi Harul Sfântului Duh, care a fost trimis Apostolilor în a cincizecea zi după Învierea lui Hristos, iar apoi a început să se reverse în Biserica Ortodoxă și peste noi prin Tainele sale!

Iată de ce Domnul a asemănat Împărăția lui Dumnezeu cu *o comoară ascunsă în țarină,* pentru a cărei dobândire omul a vândut tot ce avea (vezi Matei 13:44). Prin această *comoară,* ca și prin *Împărăția lui Dumnezeu,* Sfântul Antonie cel Mare înțelege Harul renăscător al Duhului Sfânt, trimis apostolilor și nouă. Tot astfel înțelege Antonie cel Mare Harul Sfântului Duh și în ceea ce privește *mărgăritarul de mult preț,* cu care Domnul a asemănat Împărăția lui Dumnezeu (vezi Matei 13, 46).

Dar iată spre ce trebuie, iubiților, să ne îndreptăm în mod deosebit atenția noastră. După tâlcuirea Sfinților Părinți, Domnul a avut în vedere aceleași Har al Duhului Sfânt și feluritele Sale daruri și în pilda Sa despre talanți, pe care trebuie să-i înmulțim,

adică să-i descoperim în noi, prin împlinirea poruncilor dumnezeiești. Să ținem minte sluga vicleană care, primind talantul de la Stăpânul Său, nu l-a înmulțit, ci l-a îngropat în pământ, motiv pentru care a primit de la Stăpânul său strașnică pedeapsă (vezi Matei 25, 14-30). Așa va proceda Domnul cu noi, iar noi vom fi osândiți la veșnicile chinuri ale iadului, dacă nu vom înmulți Harul Sfântului Duh dat nouă.

Să nu fie aceasta cu noi. Să ne străduim din toate puterile pentru a înmulți acest Har. Iar pentru a înfăptui aceasta, să ne îngrijim înainte de toate să păstrăm în noi acest Har și să nu-l pierdem. *Veghind cu luare aminte,* - ne atrage atenția Sf. apostol Pavel - *ca nimeni să nu rămână lipsit de Harul lui Dumnezeu* (Evrei 12, 15). *De aceea, fiindcă primim o împărăție neclintită,*- spune el, - *să fim mulțumitori, și așa să-I aducem lui Dumnezeu închinare plăcută, cu evlavie și sfială* (Evrei 12, 28).

Vom păstra și noi Harul Sfântului Duh, și nu-L vom pierde, dacă vom lupta conștiincios cu patimile noastre, și mai ales cu patima mândriei. Să urmăm întotdeauna cuvintele dumnezeieștii Scripturi: *Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, celor smeriți le dă Har* (Iacov 4, 6; Proverbe 3, 34; I Petru 5, 5). Din cauza mândriei, nu numai că Harul se depărtează de la noi, ci noi ne facem potrivnici lui Dumnezeu.

La fel de conștiincios și hotărât trebuie să luptăm cu patima slavei deșarte. Această patimă ucide, pentru totdeauna, nu numai pe simplii credincioși, ci deseori și pe sfinți, îndemnându-i să creadă că prin oatenelile lor s-au făcut plăcuți lui Dumnezeu. Să ținem minte că numai ispitit fiind de gândul slavei deșarte, aproape că nu s-a pierdut marele stâlpnic, Sfântul Simeon, atunci când i s-a arătat carul de foc, iar „îngerii" apăruți i-au propus să ia loc în car, pentru a se ridica la cer, așa cum s-a înălțat cândva Sfântul prooroc Ilie. Să nu uităm ce mare nevoință și-a ales preacuviosul Serafim de Sarov, atunci când

gândul slavei deșarte a început să-l chinuie, pentru că a refuzat să devină arhimandritul și egumenul unei mănăstiri din Rusia, șezând zi și noapte pe o piatră și murmurând fără încetare rugăciunea: *Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului*. Din cauza slavei deșarte vom pierde și Harul Sfântului Duh și însuși fundamentul întregii vieți creștinești - credința în Hristos- , El Însuși zicând: *Cum puteți voi să credeți, când primiți slavă unii de la alții?* (Ioan 5, 44).

Întărindu-ne, iubiților, cu ajutorul lui Dumnezeu și povățuiți de sfinții părinți, să ne împotrivim întotdeauna și hotărât patimii trupești, destrăbălate. Această patimă ne face robii diavolului. Dacă această patimă domnește în noi, niciodată nu vom putea fi oameni duhovnicești, mai mult, ne vom lipsi și de Har și precum păgânii vom fi departe de Dumnezeu și de toate milostivirile Lui negrăite. Iată de ce Domnul a spus: *Nu va rămâne Duhul Meu pururea în oamenii aceștia, pentru că sunt numai trup* (Facerea 6, 3). Pentru desfrânare, nu numai că ne vom lipsi de toate bucuriile cerești, dar și aici pe pământ vom fi supuși unei groaznice pedepse dumnezeiești. Nu trebuie să uităm că Domnul pentru desfrânare i-a nimicit cu totul pe locuitorii Sodomei și ai Gomorei și n-a iertat nici întreaga lume, pe care a pedepsit-o cu potop, în afara lui Noe și a familiei lui.

Fie ca răutatea și cruzimea să nu-și găsească loc în inimile noastre! Noi suntem chipul lui Dumnezeu, dar vom fi cu adevărat numai atunci când îi vom iubi pe semenii noștri, așa cum i-a îndemnat atât de mult Domnul pe ucenicii Săi, înainte de moarte Sa, iar prin ei, pe noi toți. Dacă în noi nu va fi această dragoste, Harul ne va părăsi și noi vom împărtăși soarta amară a fecioarelor nebune, despre care a vorbit Domnul. În candelele lor nu era mir, candelele lor s-au stins, au întârziat la întâlnirea cu Mirele lor și au rămas în afara cămării mântuitoare, adică au pierit pentru totdeauna. Astfel vom pieri și noi pentru veșnica Împărăție cerească, dacă ne va lipsi uleiul,

adică iubirea. Atunci lumina Harului se va stinge în noi și soarta noastră vor fi chinurile veșnice ale iadului.

Dacă vom lupta în mod conștient și hotărât cu patimile noastre, atunci Harul dăruit nouă de Dumnezeu va străluci în noi. El se va aprinde în noi, așa cum s-a aprins în viața apostolilor și a tuturor sfinților. Harul va îndepărta de noi toate uneltirile vrăjmașului. El ne va da putere să respectăm neabătut toate poruncile mântuitoare și ne va uni pentru totdeauna cu Hristos. Lumina acestui Har ne va aprinde sufletul, când el va ieși din trup, va alunga departe de noi demonii la vămile văzduhului, ne va acoperi la Judecata Înfricoșătoare a lui Hristos, și învăluiți de Har, ca într-o îmbrăcăminte de nuntă, vom pătrunde în cămara Cerească a lui Hristos, într-o veșnică și nesfârșită bucurie și într-o nesfârșită fericire de care să ne învrednicească Domnul, în nespusa Lui milostivire.

Felicitându-vă, iubiții mei întru Hristos frați și surori, cu ocazia marelui praznic al Sfintei și dumnezeiești Treimi, a trimiterii peste noi a Harului Sfântului Duh, vă doresc din toată inima ca acest Har să nu vă părăsească niciodată, ca acest Har și în viața voastră pământească să vă facă locaș al tuturor bucuriilor cerești Împărății a lui Hristos și casă *binecuvântată* a dumnezeiescului Tată, a Fiului Său și a Sfântului Duh. Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și părtășia Sfântului Duh să fie cu voi, cu toți (II Corinteni 13, 14). Amin.

CUVÂNT LA POMENIREA VERHOVNICILOR APOSTOLI PETRU ȘI PAVEL

DESPRE DRAGOSTEA PENTRU HRISTOS ȘI HOTĂRÂREA DE A URMA PORUNCILOR LUI

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia, la 29 iunie/12 iulie 1947

Întregul sens și toată fericirea vieții noastre, iubiților întru Hristos fiii mei, constă în dragostea noastră pentru Dumnezeu, în dragostea noastră pentru Hristos, prin împlinirea poruncilor Lui dumnezeiești. Iată de ce Domnul a spus: *Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne întru iubirea Mea, ... ca bucuria Mea să fie în voi și ca bucuria voastră să fie deplină.* (Ioan 15, 10-11). De aici este clar: cu cât se înmulțește dragostea noastră pentru Hristos prin împlinirea poruncilor Lui, cu atât mai mult suntem părtașii unei fericiri adevărate, atât vremelnice, cât și veșnice. Și invers: cu cât ne îndepărtăm de Hristos, cu atât mai mult ne afundăm într-o negură de imensă nefericire. Iar lipsa totală a dragostei pentru Hristos nu înseamnă nimic altceva decât o groaznică nenorocire și cădere sub blestem, vremelnic și veșnic. Nu degeaba apostolul spunea: *Cel ce nu iubește pe Domnul să fie anatema* (I Corinteni 16, 22)!

De aceea, trebuie ca toate puterile noastre - iubiților întru Hristos frați și surori-, să le folosim mai ales pentru câștigarea dragostei pentru Hristos, dacă dorim să dobândim adevărata fericire și bucurie dumnezeiască. Către această dragoste ne cheamă întotdeauna Sfânta Biserică. Ea ne cheamă spre această mare fericire și astăzi, în ziua amintirii verhovnicilor Apostoli Petru și Pavel. Sfânta Biserică ne cheamă la această dragoste pentru Dumnezeu, arătându-ne faptele acestor Apostoli, despre

care atât de mult ne vorbesc Sfânta Scriptură și Tradiția bisericească.

Cât de mult Îl iubea pe Hristos sfântul Apostol Petru, se vede mai întâi din Evanghelie. În timp ce toți ucenicii L-au părăsit pe Domnul în Grădina Ghetsimani - este adevărat-, la porunca Lui, apostolul Petru nu putea să-și înfrâneze dragostea sa arzătoare pentru Domnul, și L-a urmat în curtea arhierească. Dar, neavând încă Harul Sfântului Duh, el a căzut și s-a lepădat de Hristos. Dar imediat, după cădere, apostolul Petru a început să se căiască și să verse lacrimi amare de pocăință. Pentru această pocăință Domnul l-a iertat și l-a chemat în rândul ucenicilor săi. Iar ieri, la Evanghelia utreniei, ați auzit, iubiților întru Hristos fiii mei, cum asemenea întreitei lepădări a apostolului Petru, Domnul de trei ori l-a întrebat, când s-a arătat ucenicilor, după Învierea Sa: *Simone, fiul lui Iona, Mă iubești? Și apostolul Petru a mărturisit de trei ori dragostea pentru El* (vezi Ioan 21, 16-17).

Dar acest lucru e puțin. După cum ne arată tradiția bisericească, marea și înflăcărata dragoste a apostolului Petru pentru Hristos l-a făcut, după aceea, ca în fiecare noapte, la cântatul cocoșilor, să se trezească și să plângă pentru păcatul lepădării, deși acest păcat a fost de mult iertat de Domnul.

Marea dragoste pentru Hristos s-a manifestat la apostolul Petru după pogorârea asupra ucenicilor lui Hristos a Harului Sfântului Duh. Faptele Apostolilor povestesc cu câtă bărbăție neobișnuită, în numele tuturor apostolilor, el a propovăduit despre credința în Hristos Cel Răstignit și Înviat. În această îndrăzneață mărturisire a lui Hristos s-a arătat aceeași dragoste a apostolului Petru pentru El, însuflețită și întărită de lucrarea extraordinară a Harului.

Evanghelia de astăzi ne amintește cum la întrebarea adresată de Hristos ucenicilor: *Dar voi cine ziceți că sunt?* Apos-

tolul Petru, primul dintre ucenici, L-a mărturisit pe Hristos Dumnezeu, spunând: *Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui Viu* (Matei 16, 15-16). Și în această mărturisire de credință s-a exprimat marea dragoste a apostolului Petru pentru Hristos. De aceea Domnul l-a fericit pe Petru (Matei 16, 17-19), căci fără dragostea pentru Dumnezeu credința noastră nu are pentru noi nici o însemnătate mântuitoare, fapt întărit și de apostolul Pavel, care a spus că în lucrarea mântuirii noastre are importanță doar credința urmată de dragoste (vezi I Corinteni 13, 2).

Iubirea pentru Hristos a fost centrul din care izvorau toate gândurile, sentimentele, dorințele, cuvintele apostolului Petru, toată activitatea și viața lui. Caracteristic este că și în moartea apostolului Petru s-a arătat aceeași dragoste deosebită pentru Hristos. După cum mărturisește tradiția bisericească, iubirea pentru Hristos l-a îndemnat pe apostolul Petru să ceară călăilor săi să îl răstignească cu capul în jos.

Dar cum l-a iubit apostolul Pavel pe Hristos, cât a lucrat și cât a suferit pentru Hristos mărturisesc propriile sale cuvinte, pe care le-am auzit astăzi la Apostol: *"În osteneli mai mult, în închisori mai mult, în bătăi peste măsură, la moarte adeseori. De la iudei, de cinci ori am luat patruzeci de lovituri de bici fără una. De trei ori am fost bătut cu vergi; o dată am fost bătut cu pietre; de trei ori s-a sfărâmat corabia cu mine; o noapte și o zi am petrecut în largul mării. În călătorii adeseori, în primejdii de râuri, în primejdii de la tâlhari, în primejdii de la neamul meu, în primejdii de la păgâni; în primejdii în cetăți, în primejdii în pustie, în primejdii pe mare, în primejdii între frații cei mincinoși; în osteneală și în trudă, în privegheri adeseori, în foame și în sete, în posturi de multe ori, în frig și în lipsă de haine. Pe lângă cele de afară, ceea ce mă împresoară în toate zilele este grija de toate Bisericile. Cine este slab și eu să nu fiu slab? Cine se smintește și eu să nu*

ard?" (II Corinteni 11, 23-29).

Despre dragostea lui pentru Hristos apostolul Pavel mărturisește în Epistola sa către Romani: *Cine ne va despărți pe noi de iubirea lui Hristos? Necazul, sau strâmtorarea, sau prigoana, sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia? Precum este scris: "Pentru Tine suntem omorâți toată ziua, socotiți am fost ca niște oi de junghiere"... Căci sunt încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele de acum, nici cele ce vor fi, nici puterile, nici înălțimea, nici adâncul și nici o altă făptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru* (Romani 8, 35-36; 38-39).

Pentru această mare dragoste pentru Hristos, Domnul a revărsat asupra apostolilor Săi, Petru și Pavel, toată dragostea Sa și i-a îmbogățit pe ei cu toate darurile Sfântului Duh. Faptele Apostolilor demonstrează că însăși umbra apostolului Petru, ștergarele și cingătorile apostolului Pavel săvârșeau tot felul de tămăduiri ale oamenilor (vezi Fapte 5, 15; 19, 12).

Desigur, Sfânta Biserică, arătându-ne nouă desăvârșita dragoste a apostolilor Petru și Pavel pentru Hristos, nu ne cere ca noi să dobândim dintr-odată această dragoste. Ea cunoaște toate neputințele noastre. În lumea aceasta toate se săvârșesc treptat. Dar Biserica ne cere ca noi să avem fundamentul acestei mari iubiri desăvârșite pentru Dumnezeu Mântuitorul nostru. Acest fundament constă în hotărârea de a tinde spre Hristos, a avea o tendință nestrămutată de a ajunge la El prin întreaga noastră viață, de a fi mereu cu El, de a-I plăcea și a-L iubi prin împlinirea poruncilor Lui mântuitoare.

Dacă vom avea această hotărâre, atunci Harul Sfântului Duh va împărăți întru noi. El va acoperi neputințele noastre și, fără prea multă nevoință din partea noastră, ne va apăra minunat de orice nevoi și necazuri, ne va uni cu Hristos și ne

va proslăvi pe noi cu slavă dumnezeiască.

Ce nevoințe avea preacuviosul Serafim de Sarov, pe când era doar copil de șapte ani, cu numele Prohor, și, luat fiind de mama lui în clopotnița înaltă a bisericii pe care o ctitorea, din neatenție, a căzut la pământ, de la așa înălțime?! Spre marea uimire a mamei, Prohor a rămas întreg și nevătămat. Harul lui Dumnezeu l-a păzit de la moarte, într-un chip atât de minunat, deoarece în inima lui de copil existau deja dorința și hotărârea de a merge după Hristos și de a fi întotdeauna cu El, dorință sădită în sufletul lui Prohor de către evlavioasa lui mamă, prin educația lui bisericească, plină de Har.

Care ar fi putut fi cauza minunatei tămăduiri a lui Prohor, când el era deja începător în mănăstirea din Sarov și avea numai douăzeci de ani? Prohor încă nu reușise să se întărească în nevoințele duhovnicești ale vieții monahale, avea doar o hotărâre nestrămutată de a-L sluji pe Hristos. Și datorită acestei hotărâri mântuitoare Preacurata Maică a Domnului i s-a arătat, însoțită de sfinții apostoli, Ioan Teologul și Petru, și într-o clipă l-a tămăduit de boala ce suferea de trei ani.

Datorită acestei hotărâri ferme de a-L iubi pe Hristos, preacuviosul Serafim, deși nereușind încă să-și curețe inima sa de patimi și fiind în vârstă de numai douăzeci și șase de ani, totuși L-a văzut în toată slava pe Domnul Iisus Hristos în biserică, în timpul liturghiei din Joia Mare, când el a slujit ca ierodiacon. Domnul L-a învrednicit pe preacuviosul Serafim de asemenea mare milă, de o asemenea slavă dumnezeiască, de care foarte rar s-au bucurat chiar și marii Săi slujitori și nevoitori.

Nici pe noi nu ne va lipsi Domnul de mila Sa, iubiților întru Hristos fiii mei, într-o măsură sau alta, dacă și în noi va fi această hotărâre în a-L iubi pe Hristos și a-I urma Lui în toate zilele vieții noastre. Dacă noi nu vom reuși înainte de moarte să ne curățăm de toate păcatele și patimile noastre și

vom muri, dar având în sufletul nostru hotărârea de a-L iubi pe Hristos cu toată ființa noastră și de a respecta neabătut toate poruncile Sale, atunci sufletul nostru nu va merge la demoni pentru chinurile iadului, ci va merge acolo, unde era îndreptat înainte de moarte, adică la Hristos în Împărăția Lui cerească, pentru fericirea veșnică a Raiului.

Fie ca Domnul, prin Harul Său, să insufle în inimile noastre această hotărâre mântuitoare. Fie ca Domnul să ne învrednicească nu numai a avea această hotărâre de a-L iubi pe Hristos, dar să ne dăruiască mai ales această dragoste pentru El, ca și aici, și în viața viitoare să fim moștenitori ai acestei bucurii dumnezeiești, ai acestei adevărate fericiri, atât vremelnice, cât și veșnice. Fie ca Domnul să ne învrednicească pe toți de această avuție cerească, pentru rugăciunile verhovnicilor Apostoli Petru și Pavel și, mai ales, pentru rugăciunile și atotputernica ocrotire în fața tronului lui Dumnezeu pentru noi păcătoșii a Preacuratei Maicii Domnului, Fecioarei Maria. Amin.

CUVÂNT LA SCHIMBAREA LA FAȚĂ

DESPRE SCHIMBAREA OAMENILOR PRIN PUTEREA HARULUI SFÂNTULUI DUH

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din orașul Sofia, la 6/19 august 1947

Strălucească și nouă, păcătoșilor, lumina Ta cea pururea fiitoare... (Din troparul praznicului)

În condacul acestui mare praznic al Schimbării la Față a Domnului se spune: *În munte Te-ai schimbat la Față... pentru ca atunci când Te vor vedea răstignit, să înțeleagă Patima Ta cea de bunăvoie și să propovăduiască lumii că Tu ești cu adevărat raza Tatălui.* Aici, Sfânta Biserică ne arată scopul Schimbării la față a Domnului. Înaintea ucenicilor stătea o grea încercare a credinței lor. Îi aștepta groaznica umilire a lui Hristos - scuiparea, ocărârea, biciuirea, răstignirea rușinoasă și moartea pe Cruce. Era nevoie să li se întărească credința în Fiul lui Dumnezeu și să li se arate că El de bunăvoie se predă acestei rușini, acestor chinuri. Acest lucru L-a și făcut Domnul, când S-a schimbat la Față înaintea ucenicilor Săi, pe Muntele Taborului și li s-a arătat lor în toată slava Sa dumnezeiască. Ei n-au putut suferi această slavă și au căzut cu fața la pământ, simțind, în același timp, o negrăită fericire a Raiului și înțelegând cu toată ființa lor că Hristos este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu, este izvorul fericirii veșnice a celor care cred în El.

Sfânta Biserică ne arată însă și un alt scop al Schimbării la față a Domnului. Despre acest scop ea vorbește în următoarele cuvinte din troparul praznicului de astăzi: *Schimbatu-Te-ai la față, în munte, Hristoase Dumnezeule,... Strălucească și nouă, păcătoșilor, lumina Ta cea pururea fiitoare...* Domnul toate le-a făcut pentru noi, ne-a învățat, a pătimit și a murit pentru noi, a înviat și s-a înălțat la cer pentru noi și s-a schimbat la față pentru noi, ca prin această lumină dumnezeiască să ne

schimbăm și noi, ca prin această lumină, din păcătoși să ne facem curați și sfinți, din neputincioși să devenim puternici, din triști să ne facem bucuroși.

Această lumină pentru schimbarea noastră nu este altceva decât însuși Harul Sfântului Duh, care s-a pogorât peste apostoli și de atunci se revarsă cu prisosință asupra noastră în Sfânta Biserică, prin Tainele acesteia.

Iar Sfânta Biserică ne arată o mulțime de exemple referitoare la felul minunat în care acest Har dumnezeiesc, această lumină dumnezeiască ne schimbă pe noi, păcătoșii, ne înnoiește și ne înduhovnicește. Astfel, prin acest Har s-a luminat cândva tâlharul, răstignit o dată cu Hristos pe Cruce. Evangheliștii Matei și Marcu povestesc că la început ambii tâlhari l-au hulit pe Domnul, iar evanghelistul Luca spune că l-a hulit pe Hristos numai unul dintre tâlhari. Este clar că Domnul, prin Harul Său, s-a atins de inima celuilalt tâlhar. Domnul și-a amintit de marea lui milostivire pe care, potrivit tradiției bisericești, acesta a manifestat-o față de El, Prunc fiind, când fugea de Irod în Egipt, împreună cu Preacurată Sa Maica și cu dreptul Iosif, nepricinuind nici un rău sfintei Familii. Acum, fiind pe cruce, a crezut în Hristos și dintre cei ce L-au urmat pe Domnul a fost primul care a intrat în Rai, pentru a se bucura de fericirea veșnică.

Această lumină haric l-a luminat oarecând pe Saul, care mergea în Damasc, pentru a persecuta și omorî pe creștini, iar el din prigonitor s-a transformat în cel mai mare apostol al lui Hristos.

Tot așa, prin lumina dumnezeiască a acestui Har, Maria Egipteanca, Evdokia și Taisia s-au transformat din mari desfrânate în îngeri, prin curăție și dragoste pentru Hristos.

Din viața preacuviosului Moise Arapul este evident că acesta a fost conducător de tâlhari, făcându-se vinovat de uciderи și tot felul de crime grele. Dar apoi, luminat de Har și întărit de

puterea lui, îi uimea pe toți prin blândețea sa, prin viața sa asemenea îngerilor, fapt pentru care Sfânta Biserică l-a așezat în rând cu Arsenie cel Mare și cu alți părinți minunați și sfinți.

Sfânta Biserică ne arată multe exemple de lucrări uimitoare ale Harului, când hulitorii lui Hristos, prigonitorii și călăii creștinilor, se făceau dintr-o dată oameni credincioși și primeau cununile mucenicești.

Marelui sfânt al Bisericii, Grigore Palama, arhiepiscopul Tesalonicului, îi plăcea să se roage cu aceste cuvinte, în scurta sa rugăciunea: „Doamne, luminează-mi întunericul". Și Domnul atât L-a luminat cu lumina Harului Său, că, atunci când săvârșea liturghia, lumina dumnezeiască strălucea pe fața sa și putea fi văzută de mulți oameni evlavioși, aflați în biserică.

Să ne rugăm întotdeauna, iubiților întru Hristos fiii mei, ca și noi să ne schimbăm și din trupești să devenim duhovnicești, din împătimiți, neprihăniți prin lumina Harului, care trăiește în noi din momentul Botezului și care pâlpâie ca o scânteie dumnezeiască sub cenușa patimilor și păcatelor noastre. Să năzuim, prin împlinirea poruncilor dumnezeiești, ca un scop suprem al întregii noastre vieți, să fim și noi ca o lumină, așa cum a spus-o Hristos: *Voi sunteți lumina lumii* (Matei 5, 14); *așa să lumineze și lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri* (Matei 5, 16). Fie ca după moartea noastră, să se împlinească întru noi cuvintele Domnului: *Atunci cei drepți vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui lor* (Matei 13, 43).

Pentru aceasta s-o rugăm pe Preacurata Maica Domnului, prima noastră apărătoare și mijlocitoare înaintea lui Dumnezeu, să se împlinească în noi, în toată puterea lor, cuvintele troparului sărbătorii de astăzi: Strălucească și nouă, păcătoșilor, lumina Ta cea pururea fiitoare, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Dătătorule de lumină, slavă Ție. Amin.

CUVÂNT LA INTRAREA ÎN BISERICĂ A PREASFINTEI FECIOARE MARIA

MAICA DOMNULUI RĂBDĂTOARE, SMERITĂ ȘI NECÂRTITOARE ÎN NECAZURI

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din Sofia, la 21 noiembrie/4 decembrie 1947

Preacurata Maică a Domnului este proslăvită de Biserica pământească și cea cerească ca fiind mai slăvită decât Serafimii și mai cinstită decât Heruvimii. Ea este astfel cinstită, fiindcă a primit de la Dumnezeu un mare și neasemuit Har, mai mare decât toate făpturile raționale, de a fi Maică a însuși Dumnezeului nostru, al doilea Ipostas al Dumnezeirii.

Dar iată asupra cărui lucru aș fi vrut să vă atrag atenția în acest moment, iubiților întru Hristos fiii mei. Cuvântul lui Dumnezeu și Sfinții Părinți ai Bisericii mărturisesc că nu degeaba Preacurata Fecioara Maria a primit de la Dumnezeu acest Har, ci pentru marile Sale nevoințe duhovnicești. Prima dintre acestea a fost intrarea Ei în Biserică, fiind o Copilă de trei ani, sărbătoare pe care o prăznuiește astăzi Sfânta Biserică.

Cândva, de Hristos s-a apropiat un tânăr și L-a întrebat: *Bunule Învățător, ce bine să fac ca să am viața veșnică?* Iisus a răspuns: *Iar de vrei să intri în viață, păzește poruncile... Zise Lui tânărul: Toate acestea le-am păzit din copilăria mea. Ce-mi mai lipsește? Iisus i-a zis: Dacă voiești să fii desăvârșit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor... după aceea, vino și urmează-mi. Ci, auzind cuvântul acesta, tânărul, a plecat întristat, căci avea multe avuții* (Matei 19, 16-17; 20-22). Pe această cale a desăvârșirii au plecat ucenicii lui Hristos. Pentru El, ei s-au lepădat la lume și s-au predat întru totul Domnului, pentru ca să-i aparțină Unuia Lui și numai pentru El să trăiască pe

pământ. Dar ei au făcut aceasta fiind la o vârstă matură. Fecioara Maria însă s-a lepădat de lume și de toate bucuriile ei la vârsta de trei ani. Această nevoință a Ei nu a fost nimic altceva decât o închinoviere, lucru uimitor nu numai pentru oameni, dar și pentru îngeri, lucru atât de neobișnuit pentru femeile Vechiului Testament. Iată de ce, ca răspuns la reflecțiile marelui pustnic de la Lavra Pecerskaia din Kiev, cunoscut în întreaga Rusie, ieroschimonahul Partenie, și care se întreba cine a fost prima monahie, i s-a arătat Preacurata Maică a lui Dumnezeu și i-a spus: „Eu am fost prima monahie".

Precum mărturisesc Cuvântul Domnului și tradiția bisericească, Preacuratei Fecioarei Maria îi era proprie și o altă mare nevoință, și anume răbdarea creștinească a necazurilor. Cât de multe s-au adunat în viața Ei și cât de devreme au început! Încă nu se născuse Domnul, iar inima Preacuratei Fecioare Maria era zdrobită de o mare durere.

Când L-a zămislit de la Sfântul Duh pe Mântuitorul nostru, dreptul Iosif a început să se gândească că Fecioara Maria este însărcinată datorită unirii cu unul dintre oameni și ca să nu-i pricinuiască vreun rău, a vrut tainic s-o îndepărteze din casa lui. Greu îi era Preacuratei Fecioare Maria să-și demonstreze nevinovăția și curăția Sa îngerească și dumnezeiască. Fără îndoială, Ea suferea mult din cauza bănuielii logodnicului său. A fost nevoie de un amestec dumnezeiesc deosebit, care să o elibereze pe Preacurata Fecioară de o asemenea povară dureroasă. Îngerul Domnului i s-a arătat în vis lui Iosif și i-a spus: *Iosife, fiu al lui David, nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, că ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt. Ea va naște Fiu și vei chema numele Lui: Iisus, căci El va mântui pe poporul Său de păcatele lor* (Matei 1, 20-21).

Dar, de cum S-a născut Domnul, Preacurata Fecioara Maria a trebuit să suporte o nouă și grea durere. Irod a trimis la Betleem ucigași, ca să-L piardă pe Hristos Cel născut. Fecioara Maria

cu Pruncul dumnezeiesc și dreptul Iosif au fost nevoiți să fugă în Egipt. Cum mărturisește tradiția bisericească, în timpul acestei fugi, Sfânta Familie a fost atacată de tâlhari, fiind amenințată cu pieirea.

Plină de durere a fost viața Preacuratei Fecioare Maria și în perioada de creștere a lui Hristos, căci Ea era nevoită să se gospodărească singură și chiar să câștige pâinea cea de toate zilele pentru sine și pentru Pruncul său dumnezeiesc. Tradiția bisericească spune că ea țesea frumos în fir de aur cu lână și cosea odăjdii bisericești. La răstignirea lui Hristos, ostașii nu I-au rupt cămașa; atât de minunat era țesută de preacuratele mâini ale Fecioarei Maria.

Dar cele mai grele necazuri au fost atunci când Domnul a început propovăduirea Cuvântului și când cărturarii și fariseii - nu o dată-, au încercat, în marea lor răutate, să-L omoare. Această durere a Maicii Domnului a ajuns la limită pe Golgota, la picioarele Crucii Domnului, când s-a împlinit întrutotul proorocirea dreptului Simeon: *Și prin sufletul Tău va trece sabie* (Luca 2, 35). Lucru de uimire este că, și după Adormire, moștenind fericirea și slava neasemuită în Ceruri, Preacurata Maică a Domnului nu se poate elibera de durere. Ea este îndurerată pentru noi, pentru păcatele noastre, și iată de ce Sfântul Andrei cel nebun pentru Hristos, a văzut-o în biserica Vlahernei, din Constantinopol, vărsând lacrimi și acoperindu-i pe credincioși cu Omoforul său.

Dar mai mult decât orice nevoință care i-a dat Preacuratei Fecioare Maria darul de a fi Maică a Însuși Dumnezeului nostru, a fost minunata Ei smerenie. Ea însăși a mărturisit aceasta prin cuvintele Sale la întâlnirea cu dreapta Elisabeta: *Că a căutat spre smerenia roabei Sale. Că, iată, de acum mă vor ferici toate neamurile* (Luca 1, 48). În virtutea acestei smerenii, cum arată tradiția bisericească, Ea i-a rugat pe apostoli să nu o laude și să vorbească cât mai puțin despre Ea. Tocmai de

aceea se vorbește atât de puțin despre Maica Domnului în Evanghelii. Această smerenie minunată Preacurata Fecioară Maria o are și astăzi, cu toate că Ea este mai presus de toți îngerii.

În viața Sfântului Grigorie Taumaturgul, Episcopul Neocezareei, se povestește despre arătarea Ei împreună cu Sfântul Ioan Teologul, acestui mare plăcut al lui Dumnezeu. Ca răspuns la rugăciunea lui stăruitoare să-L învețe adevărurile dreptei credințe, datorită smereniei Sale, nu a făcut aceasta Ea Însăși, ci i-a propus marelui Apostol Ioan Teologul să-l învețe pe Sfântul Grigorie adevărurile credinței ortodoxe. Iar Sfântul Ioan Teologul i-a transmis lui aceste învățături, care, la sfârșitul vedeniei, au fost scrise cuvânt cu cuvânt de Sfântul Grigorie și această învățătură este cunoscută de Biserică, sub denumirea de Crezul lui Grigorie Taumaturgul, episcopul Neocezareii. După acest Crez au crescut în dreaptă credință Sfinții Ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și mulți alți sfinți Părinți ai Bisericii noastre.

Ne întrebăm: ce concluzie mântuitoare urmează din cele spuse mai sus, iubiților întru Hristos fiii mei?

Preacurata Fecioara Maria s-a învrednicit prin Har de a fi Maica Domnului, datorită marilor Sale nevoințe duhovnicești. O să atingem, oare, și noi, într-o măsură sau alta, asemenea nevoințe, ca să ne facem vrednici de acest Har renăscător și mântuitor, care ne face pe noi fiii adevărați ai lui Dumnezeu și moștenitori ai fericirii veșnice a Raiului? De aceea, asemănându-ne Preacuratei Fecioare Maria, să ne lepădăm și noi de lumea aceasta și de toate bucuriile ei înșelătoare, cel puțin atât, încât inima noastră să se îndrepte mai întâi spre cer, spre Împărăția cerească, purtătoare a fericirii nepieritoare și veșnice. Fie ca în viața noastră să ne conducem după cuvintele lui Hristos: *Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui* (Matei 6, 33), precum și cuvintele apostolului Pavel: *Așadar, dacă ați înviat împreună cu Hristos, căutați cele de*

sus, unde Se află Hristos, șezând de-a dreapta lui Dumnezeu. Cugetați cele de sus, nu cele de pe pământ (Coloseni 3, 1-2). Noi trebuie, după sfatul marelui Stareț, părintele Ambrozie de la Optina, să vieţuim aşa precum se învârte o roată. În toată rotirea ei, toate părțile ce o compun se îndreaptă numai în sus; numai cu un singur punct, și doar pentru o clipă, se atinge de pământ.

Asemenea Preacuratei Fecioarei Maria, să răbdăm creștinește și fără cârtire Crucea necazurilor noastre, amintindune întotdeauna cuvintele lui Hristos: *Prin răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre* (Luca 21, 19). Să conștientizăm întotdeauna că necazurile sunt trimise de Dumnezeu nu pentru pieirea noastră, ci pentru curățirea noastră de păcate, de toate patimile noastre, pentru fericita și veșnica unire în Har cu Hristos, în care și constă toată mântuirea noastră.

Și, în sfârșit, să ne asemănăm Preacuratei Împărătese, spre dobândirea smereniei creștinești. Aceasta este cea mai importantă virtute, datorită căreia Preacuratei Fecioare Maria i s-a dat darul Întrupării din Ea a lui Dumnezeu Cuvântul. Este virtutea prin care Domnul a săvârșit mântuirea noastră, pentru care și Apostolul Pavel a spus: *S-a deșertat pe Sine, chip de rob luând... S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe Cruce. Pentru aceea și Dumnezeu L-a preaînălțat... Ca întru numele lui Iisus, tot genunchiul să se plece; al celor cerești și al celor pământești și al celor dedesubt. Și să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl* (Filipeni 2, 7-11).

Smerenia este cel mai important mijloc cu ajutorul căruia și noi putem lucra mântuirea noastră. Iată de ce în cuvântul lui Domnuzeu se spune: *Dumnezeu celor mândri le stă împotriva, iar celor smeriți le dă har* (Iacov 4, 6; vezi și Proverbe 3, 34; I Petru 5, 5). Cât de importantă este smerenia în lucrarea

mântuirii noastre mărturisesc Sfinții Părinți ai Bisericii, care spun că fără smerenie nici o virtute nu are pentru noi putere mântuitoare.

Numai prin smerenie sunt posibile bunăstarea și fericirea pământească. „Dacă noi - ne învață marele părinte, Sfântul Marcu Ascetul - am stărui în smerita cugetare, nu ar fi nevoie să fim pedepsiți, deoarece toate relele și necazurile ni se întâmplă pentru înălțarea noastră"

Cu atât mai mult, fără smerenie niciodată nu vom atinge patria cerească, adevărata fericire, la care ne și cheamă Domnul prin smerenie, atunci când spune: *Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi. Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, căci sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre* (Matei 11, 28-29). Dar ce este odihna despre care vorbește aici Domnul? Aceasta este lumea lui Hristos, străină de orice patimă, de orice păcat, este neîntinarea și sfințenia Lui dumnezeiască. Este acea *odihnă* pe care o cere cu atâta stăruință Sfânta Biserică tuturor celor adormiți în dreapta credință și care nu este nimic altceva decât fericirea Împărăției Cerești a lui Hristos.

Să ne ajute Preacurata Fecioară Maria să urmăm conștiincios nevoințele Ei duhovnicești, pentru împlinirea tuturor poruncilor dumnezeiești, mai ales smerenia Ei, pentru a fi vrednici de Harul renăscător și mântuitor trimis de la Dumnezeu, ca încă din această viață pământească să putem, cel puțin în parte, să gustăm din fericirea Împărăției cerești a lui Hristos. Iar pentru rugăciunile atotputernice ale Fecioarei Maria să ne învrednicească pe noi Domnul, ca după moartea noastră, să dobândim în toată plinătatea viața veșnică și fericită. Amin.

CUVÂNT LA POMENIREA SFÂNTULUI IERARH NICOLAE, FĂCĂTORUL DE MINUNI

SMERENIA, ÎNSOȚITĂ DE VIRTUTEA ASCUNSĂ, ESTE UN SEMN AL DRAGOSTEI DESĂVÂRȘITE PENTRU DUMNEZEU

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din orașul Sofia, la 6/19 decembrie 1947

Căutat-au spre rugăciunea celor smeriți și nu au defăimat cererea lor (Psalmi 101, 18)

Iată cuvintele dumnezeiescului Psalmist, care s-au împlinit minunat în viața Sfântului Ierarh Nicolae, făcătorul de minuni, a cărui pomenire o săvârșim astăzi, iubiților întru Hristos fiii mei. Domnul ascultă întotdeauna mijlocirea lui în rugăciune pentru noi și niciodată nu o nesocotește, nici nu o dă la o parte. Și cum ar putea fi altfel, când Însuși Domnul i-a dăruit, ca unui ales deosebit al Său, această cutezanță în rugăciune? În virtutea acestei cutezanțe, Sfânta noastră Biserică, mai mult decât pe alți sfinți, îl numește "plăcut și făcător de minuni". Prin aceste numiri, Sfânta Biserică mărturisește că Sfântul Nicolae are un Har extraordinar prin cutezanța rugăciunilor sale către Dumnezeu, ceea ce Biserica exprimă, de altfel numindu-l primul nostru apărător, după Preacurata Fecioară Maria.

Știm și noi, iubiții mei, cât de repede și neabătut își manifestă Făcătorul de minuni Nicolae acest Har al său, ca răspuns la rugăciunile credincioșilor adresate lui, de o mie și jumătate de ani, acest Har al Sfântului Ierarh Nicolae se descoperă fie ca osândire pentru fărădelegi, fie ca milostivire pentru vindecarea noastră de diferite boli sau pentru izbăvirea de orice

nenorociri și năpaste.

Acum trei ani, un semn deosebit al Sfântului Ierarh Nicolae s-a întâmplat în satul Topolnița, din apropierea orașului Dupnița. Biserica veche din acest sat este închinată acestui plăcut al lui Dumnezeu. În exterior, deasupra intrării în biserică, atârnă o icoană mare a Sfântului. Și iată că doi tineri, frați buni, din același sat, s-au gândit să facă un lucru rău. Noaptea, au înălțat lângă această icoană o scară. Fratele mai mare, urcându-se, a găurit ochii de pe chipul făcătorului de minuni Nicolae, iar fratele mai mic ținea în acest timp scara cu ambele mâini. În ziua următoare, frații au plecat la muncă în câmp. Pe drum ei, au găsit un proiectil mic, neexplodat, și au început să-l demonteze. Proiectilul a explodat și fratelui mai mare i s-au scurs ambii ochi, iar fratelui mai mic i s-au smuls ambele mâini, cu care a ținut scara. Întregul sat a fost adânc cutremurat de această pedeapsă care s-a abătut asupra celor care au batjocorit chipul Ierarhului și făcătorului de minuni. Ochii de pe icoană au rămas în continuare găuriți, spre învățătura oamenilor credincioși, care veneau aici din toate colțurile Bulgariei, ca să se convingă de realitatea sacrilegiului săvârșit, pedepsit de Sfântul Ierarh Nicolae.

Sunt incomparabil mult mai multe manifestările darului vindecător al Sfântului ierarh Nicolae. Este imposibil să enumeri aceste cazuri. Ele sunt tot atât de numeroase, precum stelele cerului și nisipul mării. Și, de fapt, cine dintre noi nu a simțit în viață sa ajutorul rugăciunilor Sfântului ierarh Nicolae? Cine dintre noi a rămas neascultat de el, când îl chemam în rugăciunile noastre, fiind bolnavi sau supuși unor necazuri sau nenorociri ale vieții? Să i ne rugăm în continuare, cu nădejde nestrămutată și el niciodată nu ne va lăsa fără mângâiere în necazurile noastre.

Dar iată ce va trebui să ținem minte, mai ales când ne

rugăm Sfântului Ierarh Nicolae. Marele Har cu darurile lui minunate el l-a câștigat prin smerenia sa. *Pentru aceasta ai câștigat cu smerenia cele înalte, cu sărăcia cele bogate* - se spune în troparul acestui plăcut al lui Dumnezeu. Iar Făcătorul de minuni Nicolae a avut cea o mare și înaltă smerenie. Sfinții Părinți ai Bisericii mărturisesc că nu este mare merit să ai o smerenie de început, adică să recunoști păcatele tale. Ar însemna să-ți pierzi cu totul rușinea, ca să nu ai conștiința păcatelor tale. Ele sunt prea evidente. Dar va fi mare meritul în ochii lui Dumnezeu, dacă toate faptele bune nu ni le vom atribui nouă, ci lui Dumnezeu, Harului Lui dumnezeiesc, dar în același timp, ne vom strădui să o facem în taină. Aceasta este cea mai înaltă și desăvârșită formă de smerenie, deoarece este însoțită de desăvârșita iubire pentru Dumnezeu: noi nu dorim ca slava faptelor noastre bune să ne fie atribuite nouă, ci dorim în acest caz un singur lucru: să trecem neobservați și ca toată slava faptelor noastre să nu fie nici într-un caz raportate la ființa noastră, ci atribuite Unuia singur, Dumnezeului nostru. În acest fel vom îndeplini în fapt cuvintele Sfintei Scripturi: *Nu nouă, Doamne, nu nouă, ci numelui Tău dă slavă* (Psalmi 113, 9).

Prin această smerenie tainică vom plăcea tot mai mult lui Dumnezeu, tot mai mult vom arăta iubirea noastră pentru El. Iată de ce Domnul atât de mult a vorbit despre facerea tainică de bine, în a Sa Predică de pe munte: *Luați aminte* - a spus El, - *ca faptele dreptății voastre să nu le faceți înaintea oamenilor ca să fiți văzuți de ei; altfel nu veți avea plată de la Tatăl vostru Cel din ceruri. Deci, când faci milostenie, nu trâmbița înaintea ta, cum fac fățarnicii în sinagogi și pe ulițe, ca să fie slăviți de oameni; adevărat grăiesc vouă: și-au luat plata lor. Tu însă, când faci milostenie, să nu știe stânga ta ce face dreapta ta, ca milostenia ta să fie într-ascuns și*

Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție. Iar când vă rugați, să nu fiți ca fățarnicii cărora le place, prin sinagogi și prin colțurile ulițelor, stând în picioare, să se roage, ca să se arate oamenilor; adevărat grăiesc vouă: și-au luat plata lor. Tu însă, când te rogi, intră în cămara ta și, închizând ușa, roagă-te Tatălui tău, Care este în ascuns, și Tatăl tău, care vede în ascuns, îți va răsplăti ție. (Matei 6, 1-6).

De aici înțelegem de ce preacuviosul Paisie cel Mare, la întrebarea: care este cea mai înaltă virtute, a spus: „Aceea care se săvârșește în taină".

Această virtute tainică, în întreaga ei plinătate, a fost proprie Făcătorului de minuni Nicolae. Din viața și acatistul lui se vede că el a salvat de la căderea în păcat trei fete, aruncându-le noaptea, în taină, câte un săculeț cu aur în casă.

Așadar, amintindu-ne de smerenia desăvârșită a Sfântului Ierarh Nicolae, însoțită de virtutea tainică, sau, ceea ce este același lucru, adevărata iubire pentru Dumnezeu, ce trebuie să o învățăm? Sfântul Apostol Pavel, în Epistola către Evrei, spune: *Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri... și urmați-le credința* (Evrei 13, 7). De aceea, săvârșind pomenirea mai-marelui nostru învățător, Sfântul Ierarh Nicolae, și aducându-ne aminte de minunata lui smerenie, să avem și noi această smerenie, iubiții mei, nu numai pentru faptul că aceasta este una dintre cele mai mari virtuți, dar și pentru că această smerenie distruge slava deșartă, această patimă groaznică care pierde chiar și pe cei desăvârșiți. Cât de desăvârșit era Lucifer, primul înger înainte de căderea lui! După cum arată Sfinții Părinți, de la lumina Harului Lui se lumina întreg universul. Dar el nu s-a mulțumit cu slava pe care a primit-o de la Dumnezeu, ci a dorit să fie asemenea cu Dumnezeu, de aceea a și pierit pe veci. Pe protopărinții noștri, de asemenea, i-a pierdut slava deșartă, care a trezit în ei dorința de a fi asemenea cu

Dumnezeu în cunoaștere. Chiar și pe Mântuitorul, când a postit patruzeci de zile în pustie, diavolul a încercat să-L ispitească prin slava deșartă, dar această încercare nu a fost încununată de succes.

Noi știm ce mari daruri harice și revelații a avut Sfântul Apostol Pavel. Dar diavolul ar fi putut să-i răpească toate aceste daruri, prin mijlocirea aceleiași slave deșarte. Aceasta nu s-a întâmplat, deoarece Domnul i-a trimis marelui Său Apostol un mijloc de poticnire sub forma unui ghimpe în trup. *Și pentru ca să nu mă trufesc cu măreția descoperirilor*, - spune Apostolul în a doua Epistolă către Corinteni, - *datu-mi-s-a mie un ghimpe în trup, un înger al satanei, să mă bată peste obraz, ca să nu mă trufesc. Pentru aceasta de trei ori am rugat pe Domnul ca să-l îndepărteze de la mine; și mi-a zis: îți este de ajuns darul Meu, căci puterea mea se desăvârșește în slăbiciune* (II Corinteni 12, 7-9).

Sfântul Simeon Stâlpnicul a avut odată o vedenie: i s-a arătat un car de foc cu „îngeri", care i-au spus că a plăcut atât de mult lui Dumnezeu, încât Domnul le-a poruncit lor să-l ia de viu în ceruri, asemenea proorocului Ilie. Iar Sfântul Simeon, dând crezare vedeniei, a ridicat un picior, pentru a se urca în car, dar cum s-a însemnat cu semnul crucii, totul a dispărut deodată, cu mare zgomot. Iar sfântul Simeon, drept pedeapsă că s-a lăsat ispitit de gândul slavei deșarte, a stat un an întreg pe un stâlp, într-un singur picior.

Nu a scăpat de ispita slavei deșarte nici preacuviosul Serafim de Sarov. Lui i s-au propus să fie arhimandrit și egumen al unei mănăstiri din Rusia noastră. Refuzând, slava deșartă a început să-i tulbure mintea și inima. Atunci preacuviosul Serafim s-a așezat pe o piatră și o mie de zile s-a rugat cu mâinile ridicate la cer, cu rugăciune vameșului: *Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului*. În acest fel, slava deșartă l-a

părăsit pentru totdeauna.

Tot așa suferea de slavă deșartă și Sfântul Ierarh Tihon de Zadonsk. Trăind retras în liniște, la mănăstirea din Zadonsk, suporta multe necazuri din partea unor frați nesimțitori, care îi aduceau jigniri grele, îl numeau ipocrit, fariseu și chiar aruncau în el cu lemne și pietre. Unul din arhiereii eparhiali, prieten al sfântului Tihon, i-a cerut acestuia să fie desemnat în funcția de episcop eparhial. Sfântul Tihon a șovăit în luarea unei decizii: să rămână retras la mănăstire sau să fie de acord cu propunerea prietenului său. Slava deșartă îl ataca din ce în ce mai mult. Stând odată lângă chilia lui, Sfântul s-a lăsat cucerit de gândul slavei deșarte. Deodată se apropie în fugă de el un nebun pentru Hristos din mănăstirea Zadonsk, monahul Aaron, care, lovindu-i obrazul sfântului, i-a zis: „Nu te mări în deșert". Sfântul Tihon a fost adânc mișcat de perspicacitatea monahului, care i-a ghicit gândurile ascunse și din acel moment a început să-i plătească o pensie: trei copeici pe zi. Influențat, însă, de cererile insistente ale prietenului său arhiereu, Sfântul Tihon a înaintat o cerere Sfântului Sinod, pentru acordarea postului de arhiereu eparhial. Dar în chilia lui a intrat același nebun întru Hristos și i-a zis: „Maica Domnului nu ți-a poruncit să pleci de aici nicăieri". Sfântul Ierarh Tihon a rupt de îndată cererea lui și din acel moment gândurile de slavă deșartă l-au părăsit.

Au fost foarte multe exemple care mărturisesc cum slava deșartă a pierdut mari nevoitori, oameni preacuvioși. Este cunoscut faptul că fericitul Teofil, care ocupa funcția de econom al bisericii din Adansk, din smerenie, a renunțat la hirotonia întru arhiereu. Iar apoi, ca urmare a mărturiilor clevetitorilor lui, a fost înlăturat chiar și din funcția de econom. Slava deșartă, cu o putere extraordinară, l-a cuprins și el a ajuns să comunice cu diavolul, s-a lepădat de Hristos, a încetat să se

împărtășească, pentru ca apoi să primească din nou funcția pierdută de econom, dar deja cu ajutorul diavolului. A fost nevoie de mijlocirea osârdnică a Maicii Domnului pentru scăparea din veșnica pierzanie a fericitului Teofil. Dar multe, foarte multe au fost cazurile când nevoitori mari au pierit definitiv din cauza slavei deșarte, iar despre acest lucru vorbesc, printre alte cărți, si Patericul atonit și lucrările preacuviosului Ioan Casian.

De aceea, să ne fie teamă, iubiții mei, de slava deșartă ca de focul veșnic și nestins al gheenei, amintindu-ne de cuvintele Apostolului Petru: *Și dacă dreptul abia se mântuiește, ce va fi cu cel necredincios și păcătos?* (I Petru 4, 18). Dar, în același timp, să năzuim din toată inima spre dobândirea smereniei desăvârșit, cu tainica ei facerea de bine, cu adevărata iubire pentru Dumnezeu. Să-l rugăm pe Sfântul Ierarh Nicolae să ni se dăruiască această smerenie, prin care el s-a sfințit, ca un bun trebuincios și mântuitor. Dacă vom avea această pornire a inimii, atunci Sfântul Nicolae ne va iubi pe noi. El va revărsa asupra noastră toată dragostea lui, tot Harul lui. El ne va asculta și ne va îndeplini toate rugăciunile, ne va izbăvi de toate necazurile și durerile noastre și ne va uni pe veci cu Hristos, întru bucuria veșnică și nesfârșită, în Împărăția Lui cerească și fericită. Amin.

CUVÂNT ÎN DUMINICA A DOUĂZECI ȘI DOUA DUPĂ CINCIZECIME

DESPRE IUBIREA APROAPELUI ȘI RĂBDAREA NECAZURILOR

Ținut în biserica rusă pentru invalizi "Sf. mare mucenic Pantelimon" din cartierul Kneajevo, la 20 octombrie/2 noiembrie 1947

În Evanghelia de astăzi, iubiților întru Hristos fiii mei, Sfânta Biserică ne-a atras atenția prin pilda Mântuitorului despre bogatul nemilostiv și săracul Lazăr. În această parabolă Domnul ne arată ce chinuri veșnice ale iadului în gheena cea de foc îi așteaptă pe cei care în timpul vieții pământești nu au dat dovadă de compasiune față de oamenii care se află în necazuri, față de cei săraci și bolnavi, cu toate că aveau posibilitatea să o facă.

Este clar că prin această pildă Domnul ne cheamă să îndeplinim una din cele mai importante porunci ale Lui, și anume iubirea față de aproapele nostru. Să ascultăm din toată inima chemarea dumnezeiască din această pildă, deoarece, așa cum respingerea acesteia aduce după sine chinurile veșnice ale iadului, tot așa acceptarea ei de către noi pe toată durata vieții ne va uni pe veci cu Hristos, pentru fericirea noastră veșnică în Rai.

Nu degeaba Domnul, la Cina cea de taină, i-a rugat, nu o dată, pe ucenicii Săi să se iubească unii pe alții. Această iubire era văzută de El ca un semn că ei sunt adevărații Lui discipoli, atunci când le-a spus: *Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții.* (Ioan 13, 35).

O, cât de mult s-au adeverit mereu și de neschimbat, aceste cuvinte ale lui Hristos în viața sfinților și îndeosebi a marilor plăcuți ai lui Dumnezeu! Această dragoste pentru aproapele l-a făcut pe apostolul Pavel să spună în Epistola către Filipeni: *Căci pentru mine viață este Hristos și moartea un câștig... nu știu ce voi alege. Sunt strâns din două părți: doresc să mă despart și să fiu împreună cu Hristos, și aceasta e cu mult mai bine; dar este mai de folos pentru voi să zăbovesc în trup* (Filipeni 1, 21-24). Purtat de această dragoste, Sfântul apostol Pavel era gata să renunțe la mântuirea veșnică, doar-doar s-ar fi mântuit frații lui israeliți. Iată de ce, în Epistola către Romani, el spune: *Că mare îmi este întristarea și necurmată durerea inimii. Căci aș fi dorit să fiu eu însumi anatema de la Hristos pentru frații mei, cei de un neam cu mine, după trup, care sunt israeliți* (Romani 9, 2-4).

Toți următorii lui Hristos, întocmai ca și apostolul Pavel, aveau ca trăsătură distinctivă iubirea față de aproapele. Ei doreau ca nu numai ei, dar și alții să moștenească cel mai înalt bun - mântuirea veșnică, întregită de viitoarea fericire fără sfârșit, în Împărăția cerească a lui Hristos. De aceea, revărsau această dragoste zi și noapte, în rugăciuni fierbinți, implorând pe Dumnezeu să ne dăruiască nouă acea mântuire. Este evident că oamenii care nu au credința în Hristos și în Împărăția Lui fericită și veșnică, nu recunosc importanța pe care noi o acordăm acestei iubiri sfinte. Din acest motiv, ei îi consideră pe oamenii sfinți ca fiind niște egoiști. Totuși, această iubire, nu de toți înțeleasă, este cea mai pură realitate și întru totul mântuitoare, care se va descoperi după moartea noastră, când multe lucruri vor deveni pentru noi clare și înțelese și care astăzi pentru mulți par incompatibile.

De altfel, sfinților plăcuți ai lui Dumnezeu le este caracteristică, ca trăsătură distinctivă, și o altă manifestare

mișcătoare a iubirii creștinești, recunoscută chiar și de oamenii care nu sunt religioși. Avem în vedere considerațiile stricte față de persoana proprie și relațiile cu totul îngăduitoare față de lipsurile celor apropiați lor. Sfântul apostol Pavel, în Epistola către Galateni, spune: *Purtați-vă sarcinile unii altora și așa veți împlini legea lui Hristos* (Galateni 6, 2). Cum trebuie înțelese aceste cuvinte apostolice? Potrivit tâlcuirii Sfinților Părinți, aici, în expresia *purtați-vă sarcinile unii altora,* trebuie înțeleasă relația îngăduitoare față de neajunsurile celor apropiați nouă, atitudine în care se descoperă respectarea întregii legi creștinești.

Asemenea Sfântului apostol Pavel, minunat au lucrat aceste cuvinte în viața marele plăcut al Lui Dumnezeu, preacuviosul Serafim de Sarov. El însuși a mâncat trei ani numai verdețuri, iar pentru surorile mănăstirii Diveevo, pe care le conducea, avea grijă să le îndestuleze de pâine. Pe una din surori, care era neputincioasă din cauza muncilor fizice grele, a sfătuit-o să-și pună pâinea sub pernă, pentru a gusta din ea chiar și noaptea. El însuși se ruga zi și noapte pentru surorile mănăstirii Diveevo și o ruga pe stareța mănăstirii să reducă rânduielile serviciilor divine, din dorința de a nu le epuiza pe acestea, prin prelungirea peste măsură a acestor nevoințe, ele fiind neputincioase și slabe. În ajunul morții sale, preacuviosul Serafim a venit în biserică, s-a închinat în fața tuturor icoanelor iconostasului, s-a iertat cu toată obștea, s-a împărtășit cu sfintele lui Hristos Taine și apoi a plecat la egumen. Preacuviosul a discutat cu el două ore. Și despre ce a vorbit sfântul Serafim? L-a implorat pe egumen să se poarte cu îngăduință față de călugării tineri neputincioși, să aibă înțelegere față de lipsurile lor, să-i sprijine cu dragoste în lupta lor cu patimile. Iată cu ce erau ocupate mintea și inima preacuviosului Serafim înaintea morții.

Astfel, până la ultima suflare, el i-a iubit pe cei de aproape ai săi și de această dragoste era pătrunsă toată ființa sa.

Pentru aceasta, Domnul a revărsat asupra preacuviosului Serafim toată dragostea Sa dumnezeiască, ca să se împlinească cuvintele Sale nemincinoase: ... *și cu măsura cu care măsurați, vi se va măsura* (Matei 7, 2). Pentru această iubire Domnul l-a învrednicit pe preacuviosul cu uimitoare vedenii și descoperiri și l-a învrednicit de un sfârșit minunat. Iată de ce, după moartea lui, sfinții Îngeri au ridicat sufletul nevoitorului de la Sarov la Prestolul Sfintei Treimi, într-o lumină dumnezeiască neobișnuită, ce s-a revărsat noaptea peste tot cerul, la bucuria veșnică și nesfârșită în Împărăția cerească a lui Hristos.

Este semnificativ că, având chiar mari nevoințe, niciodată nu vom moșteni această fericire, dacă nu vom avea dragoste creștinească pentru aproapele nostru. Ce poate fi mai minunat decât virtutea feciorie! Cu toate acestea, după învățătura lui Hristos, dacă dragoste nu vom avea, deși vom petrece o viață feciorelnică, ușile cămării împărătești și cerești vor fi închise pentru noi. (vezi Matei 25, 1-12). Iar Sfântul apostol Pavel spune: *Și de aș împărți toată avuția mea și aș da trupul meu ca să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi folosește* (I Corinteni 13, 3).

Iată de ce, după cuvintele Domnului, la Înfricoșătoarea Lui Judecată, vom fi osândiți la chinurile veșnice, dacă nu vom îndeplini în timpul vieții pământești poruncile Lui despre iubirea față de aproapele.

Ar zice cineva, dacă așa stau lucrurile, pentru ce ar trebui să credem în Hristos și să năzuim să dobândim alte virtuți creștinești? Oare nu este suficient să dobândim doar iubirea și numai pentru aceasta să moștenim mântuirea veșnică?

Asemenea întrebări pot apărea numai la cei care nu au nici o înțelegere a vieții duhovnicești. Poți oare urca un

munte ocolind poalele lui? Nu se poate, desigur. Aidoma, nu este posibil ca, fără a avea temelia virtuților creștinești - credința sinceră și adevărată în Hristos-, să atingem vârful acestor virtuți, adică dragostea. Iată de ce Domnul a spus: *Cel ce va crede și se va boteza, se va fi mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi* (Marcu 16, 16). Căci numai în credința ortodoxă, Domnul ne dă nouă, prin Tainele sfintei Biserici, Harul mântuitor și renăscător al Sfântului Duh, care ne dă puterea să împlinim toate poruncile dumnezeiești și, prin urmare, porunca dragostei. Este clar că fără dreapta credință nu putem face nimic bun, pentru aceasta Domnul a și spus: *Căci fără Mine nu puteți face nimic* (Ioan 15, 5). Dar aceasta este puțin. Pentru lepădarea dreptei credințe, nu numai că ne lipsim de puterea dumnezeiască dată pentru îndeplinirea poruncii dragostei, dar încă aici, în viața pământească, suntem lepădați de Dumnezeu și căzuți sub blestem, de aceea Apostolul Pavel a și spus: *Dar chiar dacă noi sau un înger din cer v-ar vesti altă Evanghelie, decât aceea pe care v-am vestit-o - să fie anatema!* (Galateni 1, 8).

Este limpede de aici, de ce ereticii și sectanții, spre exemplu evangheliștii, baptiștii, penticostalii, sâmbetiștii nu au o adevărată dragoste creștinească și ei arată atâta răutate și ură față de Biserica Ortodoxă, față de slujitorii și adevărații ei fii.

Așadar, să ținem minte, iubiților întru Hristos fiii mei, că *fără credință, nu este cu putință să fim plăcuți lui Dumnezeu* (Evrei 11, 6), că fără credința ortodoxă nu există Har, nu se poate ajunge nici la adevărata iubire față de aproape, ci numai la un egoism distrugător sau la folosirea unor cuvinte goale despre iubire, precum fac ereticii și sectanții. De aceea să depunem eforturi stăruitoare și să păstrăm cu sfințenie și neabătut credință ortodoxă, singura care ne poate face să manifestăm o dragoste adevărată și plină de Har pentru

aproapele nostru, cu deosebire pentru cei săraci și bolnavi.

Iată spre ce ne îndeamnă Sfânta Biserică prin Evanghelia de astăzi.

În aceeași pildă din Evanghelie despre bogatul nemilostiv și săracul Lazăr aflăm și un alt îndemn al Bisericii, acela de a răbda propria suferință și sărăcie, până la sfârșitul zilelor noastre pământești, dacă Dumnezeu vrea să ne încerce cu asemenea ispite grele. Au fost, sunt și vor fi oameni care suferă în viața lor, asemenea lui Lazăr, fără o rază de lumină și fără bucurii. Lazăr a fost lăsat de Dumnezeu fără bucuria vindecării. El a fost lăsat și de oameni fără nici un ajutor, pentru ca să bea până la capăt paharul suferințelor. Numai câinii veneau să-i lingă rănile. Dar uitați-vă cu ce bucurie nespusă s-a încheiat această viață amară, mucenicească a lui Lazăr! Numai ce a adormit, iar îngerii i-au și ridicat sufletul la sânul lui Avraam, pentru fericirea veșnică din Rai.

De aceea, iubiților, să nu îi socotim nefericiți pe aceia dintre noi, care rabdă fără nici un fel de mângâiere suferințele, sărăcia și orice fel de alte necazuri. Să recunoaștem întotdeauna adevărul creștinesc nemincinos, că nu pentru pieirea noastră ne trimite Domnul tot felul de suferințe, ci pentru ca să ne curețe de toate patimile, viciile și păcatele noastre și să ne facă moștenitori ai Împărăției Lui celei veșnice și fericite.

Și apoi, să nu uităm că a răbda o viață, fără nici o mângâiere, numai dureri și necazuri, este partea aleșilor celor mai puternici robi ai lui Dumnezeu. Noi însă, ca oameni slabi și neputincioși, nu vom rămâne niciodată fără mângâiere și fără ajutor în viața noastră pământească. Iată de ce Domnul ne spune nouă, tuturor: *Oare femeia uită pe pruncul ei și de rodul pântecelui ei n-are ea milă? Chiar când ea îl va uita, Eu nu te voi uita pe tine* (Isaia 49, 15). *Nu te voi lăsa, nici nu te voi părăsi* (Evrei 13, 5; Iosua 1, 5). Numai să fim cu băgare de

seama ca în suferințele noastre să nu-l părăsim pe Dumnezeu, adică să mărturisim întotdeauna credința ortodoxă, să avem dragoste creștinească adevărată față de aproapele nostru și să împlinim neabătut toate poruncile dumnezeiești. Atunci vom moșteni mântuirea veșnică și nesfârșita fericire cerească, iar în viața aceasta trecătoare Domnul nu ne va lăsa în toate suferințele noastre fără mângâierea Sa dumnezeiască și se vor împlini întru noi cuvintele Sale nemincinoase: *Dacă păziți poruncile Mele,... bucuria Mea să fie în voi și ca bucuria voastră să fie deplină* (Ioan, 15, 10-11), adică desăvârșită. Amin.

CUVÂNT ÎN DUMINICA IERTĂRII

(Duminica lăsatului sec de brânză)

DESPRE IERTAREA SINCERĂ ȘI NEJUDECAREA APROAPELUI

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din orașul Sofia, la 1/14 martie 1948

Că de veți ierta oamenilor greșalele lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru cel Ceresc; iar de nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșalele voastre. (Matei, 6, 14-15)

Este greu să ne imaginăm ce mare bine ne promite Domnul prin cuvintele Sale: *ierta-va și vouă Tatăl vostru cel Ceresc*. Acest bine nu este nimic altceva decât fericirea Împărăției cerești a lui Hristos, care nu poate fi exprimată în cuvinte; această fericire o vom simți la despărțirea sufletului nostru de trup ,după sfârșitul creștinesc.

Faptul că iertarea de către Dumnezeu a păcatelor noastre este o adevărată fericire, mărturisește dumnezeiescul Psalmist spunând: *Fericiți cărora s-au iertat fărădelegile și cărora s-au acoperit păcatele. Fericit bărbatul căruia nu-i va socoti Domnul păcatul* (Psalmi 31, 1-2). *Fericit bărbatul, care n-a umblat în sfatul necredincioșilor și în calea păcătoșilor n-a stătut și pe scaunul pierzătorilor n-a șezut, ci în legea Domnului voia lui, și în legea Lui va cugeta ziua și noaptea* (Psalmi 1, 1-2). *Fericiți cei fără prihană în cale, care umblă în legea Domnului* (Psalmi 118, 1).

De altfel, acest adevăr este exprimat și în cuvintele

Domnului în Predica Sa de pe munte, în care sunt numiți fericiți și învredniciți de Împărăția cerească cei care împlinesc poruncile dumnezeiești ale lui Hristos. Pentru împlinirea acestor porunci, Domnul făgăduiește să gustăm chiar aici din bucuria Împărăției Lui, zicând: *Dacă păziți poruncile Mele,... bucuria Mea să fie în voi și ca bucuria voastră să fie deplină* (Ioan, 15, 10-11), adică va fi desăvârșită.

Dar iată asupra cărui lucru trebuie să ne îndreptăm atenția, iubiților întru Hristos fiii mei; dăruirea celui mai mare bun, și anume iertarea păcatelor, Domnul o făgăduiește, dar numai dacă vom ierta și noi greșelile celor apropiați nouă, adică vom ierta toate jignirile și toate batjocurile pe care ni le aduc ei. Sunt cazuri când noi nu iertăm, mai ales, din toată inima, răul pe care ni l-a pricinuit aproapele. Iar alteori ne purtăm aidoma acelui diacon Evagrie din Lavra Pecerska din Kiev, care nu l-a iertat pe preotul Tit din aceeași Lavră, cu toate că acesta din urmă îl ruga să-l ierte. Pentru această cruzime Domnul, prin Îngerul Său, l-a pedepsit chiar atunci pe Evagrie cu moartea.

O, și dacă cruzimea noastră ar fi pedepsită numai cu moartea! Grozăvia acestei pedepse dumnezeiești constă însă, în ceea ce se va întâmplă după moarte, și anume în acele chinuri ale iadului, care vor fi soarta veșnică a oamenilor răi. Acest adevăr amar ne-a fost descoperit de Domnul în Pilda Sa despre împăratul cel bun și sluga nemilostivă (Matei. 18, 23-35). Iar dacă nu ne putem închipui cât de mare va fi fericirea Împărăției cerești a lui Hristos, este, totodată, de neînchipuit și toată puterea înspăimântătoare, întreaga groază a viitoarelor chinuri ale iadului, pe care le vom primi pentru cruzimea noastră, neiertându-ne Domnul păcatele.

În această neiertare de către Dumnezeu a păcatelor noastre trebuie căutată cauza principală a tuturor necazurilor

care ni se întâmplă în viața noastră vremelnică, mai ales a tuturor bolilor noastre, despre care și mărturisește Sfânta Evanghelie. Nu o dată Domnul, înainte de a vindeca pe cineva, spunea: *Fiule, iertate îți sunt păcatele tale,* după care urma minunea tămăduirii. Este clar că atâta timp cât păcatele nu au fost iertate de Dumnezeu, boala continua să-și facă efectul în om. Și de îndată ce era nimicită cauza acesteia, dispărea și boala.

De aceea, iubiților, să ne temem cel mai mult în lume de faptul că Dumnezeu nu ne va ierta păcatele noastre. Aici se află cauza tuturor necazurilor noastre, atât veșnice, cât și vremelnice.

De altfel, Domnul nu ne iartă nouă greșelile doar atunci când nici noi nu iertăm greșelile celor apropiați nouă - jignirile care ni le aduc și supărările pe care ni le fac - dar mai ales atunci când nu iertăm celor de aproape greșeli care nu au nici o tangență cu noi, adică atunci când îi judecăm.

Este greu de spus când suntem mai cruzi: atunci când aproapele nostru ne cere iertare și noi nu-l iertăm sau atunci când îi judecăm pe cei apropiați nouă, în felul acesta neiertându-le păcatele și neajunsurile lor, chiar defăimându-le autoritatea morală și provocând asupra lor sentimente de invidie și dușmănie din partea altora. Indiscutabil, că și într-un caz, și în altul cădem sub osânda groaznică a cuvintelor lui Hristos: *Iar de nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșalele voastre* (Matei 6, 15). Iar dacă noi nu ne vom căi pentru păcatul judecării, adică nu ne vom opri să-i judecăm pe cei de aproape, negreșit, vom ajunge să suferim fără mângâiere tot felul de necazuri și întotdeauna ne vom afla sub osânda lui Dumnezeu și aici, și în viața viitoare.

O, cum ar trebui să avem întotdeauna în fața noastră exemplele mântuitoare din viața sfinților! Aceștia s-au păzit

cu grijă de păcatul judecării. Într-una din vizitele mele la marele păstor al Bisericii Ruse, părintele Ioan din Kronstadt, am discutat cu un bătrânel binevoitor, părintele diacon al catedralei „Sfântul Andrei". El mi-a spus că Părintelui Ioan, mai mult decât orice, nu-i plăcea să-i judece pe oameni. Când, de față cu el, unii începeau să-i judece pe alții, el încerca să schimbe vorba. Când însă nu reușea, îi spunea interlocutorului: „Să nu-i judecăm pe alții, noi înșine avem neajunsuri. Să ne gândim numai la păcatele noastre". Odată, când era încă în anii tinereții, Părintele Ioan a fost chemat la judecătorie, în calitate de martor. Era învinuită pentru unele fapte penale o persoană cunoscută în întreg orașul Kronstadt. Părintele Ioan a vorbit însă despre el numai lucruri bune. La întrebarea judecătorilor, dacă numai el este singurul locuitor al orașului care nu cunoaște ce învinuiri i se aduc acuzatului, marele păstor a răspuns că despre învinuit nu cunoaște nimic rău și, în afară de aceasta, el mărturisește așa, fiind preot. Zicând acestea, a ieșit din sala de judecată. Unii dintre coslujitorii părintelui Ioan îl înșelau, îl huleau și-i pricinuiau mult rău. Dar el tăcea, niciodată nu se plângea nimănui, nu-i judeca și răbda totul.

În același fel s-a păzit de a judeca pe alții și alt mare nevoitor al Bisericii Ruse, arhimandritul Agapit, starețul mănăstirii din Nilo-Stolobensk. Când de față cu el erau judecate unele persoane, el le privea ca și când ar fi nevinovate și sufereau pe nedrept. El nu-i judeca nici pe cei care îl huleau și îl judecau cu nerușinare chiar pe el. Părintele Agapit se umplea de iubire pentru acești oameni, se ruga fierbinte pentru ei și se străduia în toate felurile să le facă vreun bine.

Voi știți, iubiților întru Hristos fiii mei, cine a fost preacuviosul Pavel cel simplu. El era un adevărat ucenic și ascultător al Sfântului Antonie cel Mare. Sfânta Biserică l-a numit „cel simplu", deoarece acesta, ca un copil blând, ca un

prunc nevinovat, niciodată nu judeca pe nimeni. El nu a condamnat-o nici chiar pe soția sa, care l-a înșelat în fidelitatea conjugală, după care a venit la Antonie cel Mare și s-a făcut părtaș tuturor nevoințelor lui. Este neîndoielnic că pentru acest lucru, dar mai ales pentru nejudecare - această smerenie minunată -, el a primit un mare Har vindecător, îngrozitor pentru duhurile necurate, Har pe care îl avea însuși Sfântul Antonie cel Mare.

În cursul vieții preacuviosului Serafim de Sarov, alături de chilia acestuia locuia alt Pavel, monah, care, nu de puține ori, îl slujea pe marele nevoitor. Despre el chiar preacuviosul spunea astfel: „Monahul Pavel nu are nici o nevoință, dar pentru simplitatea sa, deoarece el niciodată și pe nimeni nu judecă, va moșteni fericirea Împărăției cerești".

Să ne amintim întotdeauna, iubiții mei, istorioara din vechiul Pateric, cunoscută de toți, despre cum a murit un monah neglijent. Acesta mergea cu greu la slujbele dumnezeiești. Era foarte delăsător în ascultare. Nu se abținea deloc de la mâncare. Îi plăcea să doarmă mult și se caracteriza prin multe alte neajunsuri. Într-o asemenea stare de neglijență l-a prins o boală de moarte și i se apropia ceasul despărțirii. Egumenul, împreună cu ceilalți frați, a venit să să-și ia rămas bun de la monahul muribund. Acesta stătea lungit pe patul de moarte, cu ochii închiși, din care curgeau șiroaie de lacrimi. Călugării veniți îl compătimeau, iar unii dintre ei chiar vorbeau deschis: „A pierit sufletul monahului neglijent". Dintr-o dată însă muribundul a deschis ochii și a început să zâmbească. Egumenul s-a apropiat de el și i-a zis: „Datorită vieții tale trândave ar trebui ca tu, în fața morții, să plângi, și nu să râzi". „Da, părinte, - a răspuns călugărul, - eu chiar am plâns, dar acum a apărut în fața mea un înger, care ținea în mână un pergament pe care erau trecute, de sus până jos, toate păcatele mele. Arătându-mi

pergamentul, îngerul Domnului mi-a spus: „Iată, cât de numeroase sunt păcatele tale, dar pentru că în viața ta niciodată nu ai judecat pe nimeni, uite ce a făcut milostivirea lui Dumnezeu", și cu aceste cuvinte pergamentul s-a făcut curat cu desăvârșire". După aceasta monahul și-a dat cu bucurie sufletul său în mâinile lui Dumnezeu.

Să ne asemănăm, iubiților întru Hristos fiii mei, în această nejudecare, în această dragoste adevărată pentru aproapele nostru, oamenilor sfinți. Să ne străduim să nu observăm și nici chiar să nu cunoaștem greșelile celor de aproape ai noștri și întotdeauna să recunoaștem doar păcatele proprii. Fie ca una din cele mai iubite și permanente rugăciuni ale noastre să fie: *Așa, Doamne Împărate, dăruiește-mi ca să-mi văd greșelile mele*. (Rugăcinea sf. Efrem Sirul) Să facem legământ cu Domnul nostru Iisus Hristos, să iertăm din toată inima toate supărările ce ne-au fost pricinuite din partea apropiaților noștri și niciodată să nu judecăm pe nimeni. Și dintr-o dată vom simți în inima noastră pacea lui Hristos și bucuria Lui. Îi vom fi dragi Lui, ca cei mai iubiți și prețuiți copii ai Lui. Pentru această iubire față de aproapele nostru, Domnul va revărsa peste noi toată dragostea și milostivirea Lui cea nespusă.

Dar când vom face acest legământ, dacă nu chiar astăzi, în Duminica Iertării, când Sfânta Biserică ne îndeamnă, mai ales, să ne iertăm unii pe alții prin cuvintele lui Hristos din Evanghelia de astăzi și prin obiceiul de a cere astăzi unul altuia iertare?! În împlinirea acestor cuvinte dumnezeiești și urmând acest obicei, să urmăm hotărât și pentru totdeauna calea acestei iubiri creștinești. Și înaintea oricăruia dintre voi acest lucru trebuie să-l fac eu ca arhipăstorul vostru. De aceea, smerit vă rog, dragilor întru Hristos copiii mei, să mă iertați, dacă v-am greșit cu gândul sau cu simțirea, cu cuvântul sau cu fapta, de voie sau fără de voie. Din partea mea, vă iert pe

toți de toate păcatele făcute împotriva mea, și în acest scop voi citi acum rugăciunea de dezlegare.

Chem asupra voastră, iubiților întru Hristos fiii mei, marele Har al Duhului Sfânt, ca să aveți ajutorul Lui atotputernic, pentru a vă ierta unul altuia toate greșelile voastre, pentru ca să vă mântuiască de nenorociri și necazuri și ca întotdeauna să reverse peste voi dragostea Lui, în viața aceasta și în cea viitoare. Amin.

CUVÂNT LA BUNA VESTIRE

MINUNATA SMERENIE A FIULUI LUI DUMNEZEU, CARE S-A ÎNTRUPAT PENTRU NOI, ESTE „ÎNCEPUTUL MÂNTUIRII NOASTRE"

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din orașul Sofia, la 1/14 martie 1948

Astăzi este începutul mântuirii noastre și arătarea tainei celei din veac. Fiul lui Dumnezeu, Fiu Fecioarei Se face, și Gavriil Harul Îi binevestește...(Din troparul praznicului)

Aceste cuvinte din troparului praznicului de astăzi ne vorbesc nouă, iubiților întru Hristos fiii mei, care este fundamentul pus de Dumnezeu ca fiind *începutul* mântuirii noastre.

Dar înainte de a vorbi despre aceasta, trebuie să știm în ce constă mântuirea noastră. În mod obișnuit, mulți dintre noi caută să acumuleze cât mai multe cunoștințe lumești, profesionale, dar nu se străduiesc să dobândească cunoștințe despre cel mai important și esențial lucru pentru noi, și anume despre mântuirea noastră. Or, ea constă în nimicirea păcatului strămoșesc al protopărinților noștri, mândria, și în câștigarea de către noi a Harului Sfântului Duh, care era izvorul sfințeniei și fericirii primilor oameni în Rai și pe care le-au pierdut datorită mândriei.

Din momentul acestei căderi toată lucrarea dumnezeiască pentru mântuirea noastră a fost îndreptată spre revărsarea pe pământ a acestui Har, pentru care se și spune în troparul de astăzi: *...și arătarea tainei celei din veac*. Acest Har a fost vestit de către Arhanghelul Gavriil Fecioarei Maria, cum se arată în tropar prin cuvintele: *...și Gavriil Harul îl binevestește*.

Acest Har a început să strălucească pe pământ din timpul pogorârii asupra apostolilor a Duhului dumnezeiesc. După aceasta, el a început să se reverse asupra credincioșilor, prin Tainele sfintei Biserici. El, acest Har al Sfântului Duh, îi umplea pe oamenii sfinți, datorită respectării neabătute de către ei a tuturor poruncilor dumnezeiești, cu darul minunilor, cu putere dumnezeiască, pentru a lupta cu tot felul de rele, cu bucurie dumnezeiască și cu minunate revelații și vedenii cerești. Prin acest Har viața cerească, sfântă și fericită a coborât din cer pe pământ; iar pentru împărtășirea acestei vieți toți trebuie să ne străduim, ca spre țelul nostru principal și suprem și aceasta este esența mântuirii noastre. Și, totuși, ce anume a pus Dumnezeu în acest început sau în această temelie a mântuirii? La această întrebare găsim răspunsul în cuvintele troparului: *Fiul lui Dumnezeu, Fiu Fecioarei Se face.* Minunata și nemaipomenita smerenie a Fiului lui Dumnezeu, al Doilea Ipostas al Dumnezeirii, reprezintă, de fapt, temelia mântuirii noastre, adică distrugerea mândriei protopărinților noștri și reîntoarcerea Harului, într-o viață sfântă și fericită.

Smerenia nici unuia dintre oameni nu a fost în stare să distrugă păcatul strămoșesc al mândriei lor și să ne întoarcă acest Har, deoarece adevărata smerenie presupune o anumită înălțime cerească, de la care s-ar putea coborî sau smeri. Numai că această înălțime oamenii nu o aveau, deoarece toți, fiind căzuți, erau supuși morții, iar după moartea lor, chiar și drepții, mergeau în adânc, adică în iad. Adevărata și mântuitoarea smerenie putea să o arate doar Fiul Lui Dumnezeu. El s-a smerit în așa măsură, încât, Făcător a toată făptura fiind, nu s-a sfiit să fie și Fiul Făpturii Sale, al Roabei Sale, Fecioara Maria. Așa fiind, Fiul lui Dumnezeu S-a făcut Fiul Omului.

Nu degeaba Domnul atât de des își zicea Fiul Omului. Acest nume și L-a atribuit nu doar pentru a demonstra că

Lui, pe lângă firea dumnezeiască îi este caracteristică și cea omenească, ci, mai ales, pentru a arăta oamenilor, spre mântuirea lor, minunata Sa smerenie dumnezeiască, și cum în această smerenie se arăta marea și negrăita Lui iubire pentru noi. Aceasta, pentru că Domnul a coborât din cer pe pământ, pentru a ne ridica pe noi de la pământ la cer, pentru ca noi să luăm parte la bucuria Lui dumnezeiască și la fericirea Lui veșnică din Rai.

Iată, deci, despre ce *început* sau temelie *a mântuirii noastre* ne vorbesc nouă, iubiților, cuvintele din troparul praznicului de astăzi. Dar aceste cuvinte nu ne vorbesc doar, ci ne și îndeamnă să înfăptuim acest început dumnezeiesc și mântuitor al vieții noastre, ne îndeamnă să tindem spre atingerea smereniei posibile, dar numai dacă dorim, cu adevărat, să ne mântuim.

Și acest lucru este atât de necesar, căci cea mai importantă putere în lucrarea mântuirii noastre este Harul Sfântului Duh. Iar Harul ni se dă nouă de la Dumnezeu prin smerenie. Iată de ce Sfântul apostol Pavel a spus: *Căci în Har sunteți mântuiți, prin credință* (Efeseni 2, 8). Da, aici se vorbește despre credință, și nu despre smerenie. Dar smerenia este esența credinței, deoarece prin credință ne înclinăm ca și cum n-am fi nimic în fața lui Dumnezeu și respingem rațiunea noastră mândră, ca singura și suficienta temelie a vieții noastre, recunoscând ca temelie pe Unul Singur, Dumnezeul nostru. În Sfânta Scriptură găsim chiar o mărturie directă că Dumnezeu, nu numai că nu-i mântuiește prin Harul Său pe cei mândri, dar li se și împotrivește ca unor vrăjmași ai Lui și le dăruiește acest Har numai celor smeriți, pentru care și spune: *Dumnezeu celor mândri le stă împotriva, iar celor smeriți le dă Har* (I Petru 5, 5; vezi și Iacov 4, 6; Proverbe 3, 34).

De aceea, să ne smerim, iubiților întru Hristos fiii mei, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, ascultând în acest fel pe

Dumnezeul nostru; atunci Harul Sfântului Duh ne va uni pe veci cu Hristos și va fi pentru noi un izvor al mântuirii veșnice, al fericirii cerești, nespuse și fără de sfârșit.

De altfel, pentru smerenie Domnul nu ne va lipsi nici de bucuriile acestei vieți trecătoare. Sfânta Scriptură mărturisește că pentru smerenia arătată în ascultarea față de Dumnezeu și de poruncile Lui dumnezeiești și mântuitoare pentru noi, Domnul înlătură de la noi tot felul de necazuri și ne trimite toate bunurile pământului, iar pentru mândrie ne aruncă în marea tuturor nenorocirilor. *De veți umbla după legile Mele* - spune Domnul prin cuvintele uneia din cărțile revelate de Dumnezeu lui Moise, - *și de veți păzi și plini poruncile Mele, vă voi da ploaie la timp, pământul și pomii își vor da roadele lor... Voi trimite pace pe pământul vostru... Voi umbla printre voi, voi fi Dumnezeul vostru și voi poporul Meu... Iar de nu Mă veți asculta și nu veți păzi aceste porunci ale Mele... Atunci și Eu am să Mă port cu voi așa: Voi trimite asupra voastră groaza, lingoarea și frigurile, de care vi se vor secătui ochii și vi se va istovi sufletul; veți semăna semințele în zadar și vrăjmașii voștri le vor mânca... Vor domni peste voi dușmanii voștri și veți fugi când nimeni nu vă va alunga. Dacă nici după toate acestea nu Mă veți asculta, atunci înșeptit voi mări pedeapsa pentru păcatele voastre și voi frânge îndărătnicia voastră cea mândră* (Leviticul 26, 3-4; 6; 12; 14-19).

Astfel, într-o strânsă corespondență cu această revelație dumnezeiască, ne învață și Sfinții Părinți ai Bisericii, și, în speță marele părinte, Sfântul Marcu Pustnicul. El spune că toate necazurile ni le trimite Domnul pentru mândria noastră. Pentru această patimă Domnul ne predă chiar satanei și tuturor demonilor săi, pentru a ne chinui cu tot felul de necazuri, până ne vom smeri. (vezi Dobrotoliubie (Filocalia) T. I., M., 1905, pag. 514 -515)

Să ne rugăm Domnului, iubiților, să ne trimită nouă puterea Harului Său, ca să ne smerim în fața lui Dumnezeu și a oamenilor și să împlinim neabătut toate poruncile dumnezeiești. Iar Domnul nu ne va lipsi nicioadată de bunurile cele pământești. Mai mult decât atât, pentru smerenia noastră, Domnul ne va dărui Harul Său și împreună cu acesta toată fericirea Raiului în Împărăția Lui cea cerească, de care să învrednicească pe fiecare dintre noi, pentru rugăciunile și mijlocirea Preacuratei Maicii Sale, Fecioara Maria. Amin.

BUNA VESTIRE

CUVÂNT A DOUA ZI DE PAȘTI

DESPRE HARUL SFÂNTULUI DUH CA IZVOR AL VEȘNICEI BUCURII A SFINȚILOR

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din orașul Sofia, la 20 aprilie/3 mai 1948

Cerurile după cuviință să se veselească, și pământul să se bucure, și să prăznuiască toată lumea cea văzută și cea nevăzută; că Hristos s-a sculat, veselia cea veșnică. (*Canonul Paștilor, cântarea 1*)

Ce fel de *veselie veșnică* este aceasta pentru care Sfânta Biserică, prin cuvintele Preacuviosului Ioan Damaschin, alcătuitorul canonului pascal, cheamă să sărbătorească și să se bucure întreaga lume, văzută și nevăzută? Această veselie este fericirea noastră viitoare și veșnică în Rai, Împărăția cerească a lui Hristos, pe care o moștenesc toți creștinii drept-slăvitori. Ea este cel mai înalt scop al tuturor nevoințelor noastre, al întregii noastre vieți.

Această veselie cerească și veșnică a început pe pământ, o dată cu Învierea lui Hristos, în viața oamenilor celor mai apropiați Lui. Prima dintre toți oamenii care a încercat această veselie, ca o bucurie dumnezeiască, neauzită, nespusă și neasemuită a fost Preacurata Maica Domnului, și aceasta mai ales chiar în momentul Învierii. Nu o dată Domnul vorbea ucenicilor și chiar și altor oameni că El, după moartea Sa, va învia a treia zi. Ar fi putut Domnul să nu spună acest lucru Preaiubitei și Preacuratei Sale Maici și să o lase fără mângâiere, în cele mai mari chinuri sufletești, atunci când Ea a

suferit cel mai mult lângă Cruce, privindu-L răstignit și însângerat? Potrivit tradiției bisericești, Maica Domnului, știind că Fiul Ei dumnezeiesc va învia a treia zi, nu s-a îndepărtat de mormântul Lui și de aceea a fost martoră a însăși Învierii lui Hristos. Se cuvenea, precum spune despre acestea sfântul Ioan Gură de Aur, ca Aceea, care mai mult decât oricine îl iubea pe Domnul și a suferit mai mult decât oricine la Răstignire, să fie prima care să se bucure de vederea lui Hristos cel Înviat.

După Ea, această *veselie veșnică* sau fericirea cerească au încercat-o femeile mironosițe, apostolii și toți ceilalți ucenici ai lui Hristos, iar Domnul Li s-a arătat timp de patruzeci de zile de la Învierea Sa, umplându-i de bucurie dumnezeiască.

Este greu și chiar imposibil să ne imaginăm întreaga fericire ce decurgea din aceste arătări minunate. Din relatarea Evanghelică despre arătarea Domnului Înviat celor doi călători spre Emaus, Luca și Cleopa, este evident că inimile lor ardeau, erau topite de această fericire, chiar și atunci când Hristos, apărut în fața lor, nu era recunoscut încă de ei, ci numai le tâlcuia mărturiile Sfintei Scripturi, că El trebuia să pătimească, să moară și să învieze a treia zi. Ce fericire au simțit în sinea lor călătorii spre Emaus, atunci când Domnul, invitat de ei la cină, a fost recunoscut de ei când a frânt pâinea, după care s-a făcut nevăzut. Din cauza bucuriei cerești ei au uitat de oboseală și, fără a ține seama de ora târzie, au purces de îndată, în mare grabă, spre Ierusalim, la apostoli, ca să le vestească și celorlalți această mare bucurie. Intrând la apostoli cu această veste, i-au auzit pe aceștia spunând cu gura lor: *A înviat cu adevărat Domnul și s-a arătat lui Simon* (Luca 24, 34-35). Când călătorii spre Emaus au povestit apostolilor ce li s-a întâmplat, dintr-o dată a stat înaintea lor Domnul Înviat, umplându-i pe ei de bucuria Lui dumnezeiască.

Desigur că aceste apariții extraordinare ale lui Hristos Cel Înviat au fost determinate de necesitatea de a întări, o dată pentru totdeauna, credința în Biserica lui Hristos, cea care tocmai se născuse pe pământ și a cărei dogmă de căpetenie era bazată tocmai pe Învierea lui Hristos.

Mai târziu, nu a mai fost în mod deosebit nevoie de asemenea arătări dese ale lui Hristos Cel Înviat. Cu toate acestea, Domnul și Mântuitorul nostru nu i-a lăsat pe cei care au urmat Lui să rămână neîmpărtășiți de această veșnică veselie, încă în timpul vieții lor pământești. El le-a trimis, întâi prin ucenici, apoi prin urmașii lor, preoții Bisericii, de la Tatăl Său ceresc Alt Mângâietor, al cărui Har a început să se reverse asupra noastră în Biserica Ortodoxă, prin Tainele ei.

Acest Har, în diferitele și minunatele sale manifestări, a devenit izvorul unor mari bucurii cerești, izvorul aceleiași veselii veșnice în viața oamenilor sfinți. Cum ar fi putut, de exemplu, Sfântul Marcu din muntele Fracesc să nu încerce această veselie, când datorită lucrării Harului dăruit lui, s-a mișcat un munte din loc, deși el nu I-a cerut lui Dumnezeu această minune, ci doar discuta cu un alt cuvios despre faptul că Domnul a fost întotdeauna, este și va fi cu noi prin puterea Sa dumnezeiască și atotputernică?! Putea să fie neatinsă de această veselie veșnică Maria Egipteanca, cea care nu o dată a trecut Iordanul ca și pe uscat, iar când, la rugămintea bătrânului Zosima, a început să se roage pentru întreaga lume, s-a ridicat în aer?! Oare mai puțin decât apostolii simțeau în sine o bucurie dumnezeiască oamenii sfinți, atunci când ei înviau morții și, prin puterea Harului dumnezeiesc, săvârșeau multe și mari semne și minuni, atunci când Domnul îi învrednicea de vedenii și descoperiri cerești neobișnuite, cum s-a întâmplat, de pildă, în viețile Preacuvioșilor Serghie de Radonej și Serafim de Sarov. Sfântul Serghie s-a învrednicit s-o vadă pe

Maica Domnului într-o asemenea mare slavă, încât martorul acestei vedenii, ucenicul sfântului Serghie, monahul Miheia, nu a putut suporta această slavă de lumină dumnezeiască și a căzut la pământ ca mort. Mai târziu, după vedenie, preacuviosul Serghie i-a spus: "Și în mine sufletul tremură de bucurie cerească". De aceeași vedenie a Maicii Domnului s-a învrednicit, la Bunavestire, nu cu mult înainte de sfârșitul său, și preacuviosul Serafim, împreună cu monahia Evpraxia din mănăstirea Diveevo. Aceasta din urmă, de asemenea, nu a putut să suporte lumina cerească în mijlocul căreia s-a arătat în toată slava Sa Preacurata Maică a Domnului, înconjurată de îngeri, de Sfântul Ioan Înaintemergătorul, de Apostolul Ioan Teologul și de alte douăsprezece fecioare. Ea a căzut, iar Maica Domnului a ridicat-o cu preacuratele Ei mâini. După sfârșitul acestei vedenii, care s-a prelungit mai mult de două ore, preacuviosul Serafim i-a spus monahiei Evpraxia: „Avem de ce să credem în Hristos."

Altădată, învrednicindu-se asemenea apostolului Pavel, să fie înălțat până în al treilea cer, preacuviosul Serafim a simțit o asemenea fericire, de la vederea lăcașurilor Raiului și a slavei locuitorilor cerești, încât nu a putut apoi să povestească nici un cuvânt despre această descoperire dumnezeiască. Dorind însă să ne arate ce mare și nespusă fericire ne așteaptă în veacul viitor, preacuviosul Serafim a putut doar să spună: „Dacă viermii ne-ar fi mâncat carnea trupului nostru în timpul întregii noastre vieți, atunci ar trebui să acceptăm să fim întru totul gata să răbdăm aceasta, precum și tot felul de alte grele suferințe, numai să nu ne lipsim de acea bucurie cerească și de acea slavă pe care Le-a pregătit-o Domnul tuturor celor care Îl iubesc și care împlinesc poruncile Lui".

Acest Har îi renăștea și îi făcea pe oamenii sfinți să fie încă din această viață locuitori cerești și îngeri pământești. Prin

puterea Lui ei atingeau dragostea desăvârșită pentru Hristos, și prin el, ziua și noaptea, se umpleau de bucuria pe care o simt cei care se găsesc deja în Împărăția cerească a lui Hristos. Iată de ce Sfântul Isaac Sirul spunea că dragostea desăvârșită pentru Hristos este Raiul pe pământ cu toate împlinirile fericirii. Nu degeaba Sfântul apostol Pavel spunea că Harul Sfântului Duh (primit de noi prin Sfânta Biserică) este *arvuna moștenirii noastre viitoare,* adică a acelei *veselii veșnice,* care ni se va descoperi pe deplin în viața viitoare, mai ales după Înfricoșătoarea Judecata a lui Hristos.

De altfel, sfinții nu au fost lipsiți nici în viața lor pământeană de această veselie veșnică, pe care altădată au simțit-o Preacurata Maica Domnului, sfintele femei mironosițe și apostolii, la arătarea lui Hristos cel Înviat. Domnul a împlinit asupra sfinților nemincinoasele Sale cuvinte: *Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește; iar cel ce Mă iubește pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu, și-l voi iubi și Eu și Mă voi arăta lui...* (Ioan 14, 21). *Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne întru iubirea Mea...* (Ioan 15, 10). *Bucuria Mea să fie în voi și ca bucuria voastră să fie deplină* (adică va fi desăvârșită) (Ioan 15, 11). Și mulți dintre marii slujitori ai lui Dumnezeu se învredniceau de arătarea Domnului în slavă, arătare de care s-a învrednicit același preacuvios Serafim, la liturghia din Joia cea Mare, la care a slujit ca ierodiacon. După Vohodul mic, preacuviosul L-a văzut în văzduh pe Mântuitorul Hristos într-o lumină nespusă, înconjurat de o mulțime fără număr de îngeri. Cuprins de extaz ceresc, preacuviosul Serafim nu mai putea să se miște din loc, fiind dus de pe amvon în altar de către ierodiaconi, iar timp de două ore a rămas nemișcat, meditând la vedenia dumnezeiască și desfătandu-se de veselia cerească a acesteia.

Lucruri minunate au fost observate în viețile sfinților.

Domnul, nu numai că îi umplea de fericire nepământeană prin Harul Sfântului Duh, de această veșnică veselie a Împărăției Lui celei Cerești prin vedeniile și descoperirile cerești, dar și suferințele sufletești, care erau atât de numeroase în viața lor, le transforma în izvor de bucurii dumnezeiești. În timpul acestor suferințe, Domnul revărsa asupra robilor Săi adevărați mila Sa deosebită, iubirea Sa deosebită și mângâierile Sale. Atunci se împlineau asupra lor cuvintele apostolului Pavel: *Că precum prisosesc pătimirile lui Hristos întru noi, așa prisosește prin Hristos și mângâierea noastră* (II Corinteni 1, 5).

Chiar moartea, care pe noi ne sperie atât de mult, și o considerăm ca pe o culme a nefericirilor, pentru sfinți era o mare bucurie și de aceea le era cunoscută dinainte. Cu două ore înainte de moarte, Antonie, Arhiepiscopul Voronejului - apropiat în duh de Preacuviosul Serafim-, l-a chemat la el pe episcopul său vicar, Elpidifor, și i-a spus: „Nu simt nici un fel de frică; vreau să mă despart de trup și să fiu cu Hristos". Și acest lucru este de înțeles pentru sufletele sfinților, deoarece din momentul despărțirii de trup, se luminau cu o lumină dumnezeiască și erau însoțite de îngeri și, cuprinși de bucurie, se înălțau la tronul Sfintei Treimi, într-o nesfârșita bucurie cerească, pentru veșnica veselie în Împărăția lui Hristos.

Spre această veșnică veselie suntem chemați și noi, iubiților întru Hristos ai mei fii. Și nimic nu este mai plăcut lui Dumnezeu decât năzuința noastră spre această veșnică veselie. Iar această năzuință numai atunci o putem realiza, când vom împlini cu sfințenie și neabătut toate poruncile dumnezeiești.

De aceea îl vom ruga pe Domnul nostru Iisus Hristos cel Înviat să ne ajute să înfăptuim întotdeauna voința Lui cea Sfântă și mântuitoare pentru noi și niciodată să nu facem ceva ce nu îi este plăcut Lui și Sfintei Lui Biserici.

De aceea, Domnul, într-o măsură sau alta, ne va împărtăși și pe noi veșnicei veselii a Împărăției Lui celei cerești, încă din timpul acestei vieți pământești, iar după moartea noastră se vor împlini pentru noi cuvintele rugăciunii pe care atât de des o auzim după Sfânta Împărtășanie și în care se exprimă această nădejde: „Și așa ieșind dintru această viață întru nădejdea vieții celei veșnice, să ajungem la odihna ceea ce este de-a pururea, unde este glasul lăudătorilor cel neîncetat și dulceața cea fără de sfârșit a celor ce văd frumusețea cea nespusă a feței Tale". Amin.

CUVÂNT LA INTRAREA ÎN BISERICĂ A PREASFINTEI NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

MAREA ÎNDRĂZNEALĂ ÎN RUGĂCIUNE A MAICII DOMNULUI - MĂRTURIA ÎNALTEI SALE SLAVE CEREȘTI

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din orașul Sofia, la 21 noiembrie/4 decembrie 1948

În condacul acestui mare praznic de astăzi, al Intrării în Biserică a Preacuratei Fecioare Maria, Sfânta noastră Biserică o numește pe Preacurata Născătoare de Dumnezeu *sfințită vistierie a Slavei lui Dumnezeu*. Sfânta Biserică o numește astfel pe Maica lui Dumnezeu, pentru a ne arăta întreaga măreție a slavei Ei cerești, exprimată prin îndrăzneala Sa plină de Har, cu care Dumnezeu a dăruit-o într-o măsură mult mai mare decât a făcut-o cu toți îngerii și sfinții.

Pentru a avea o imagine despre acest mare Har al Maicii Domnului, trebuie să ne aducem aminte întotdeauna cuvintele pe care le-a rostit părintele Ioan din Kronstadt despre Ea. În una din predicile sale, el spunea că, dacă s-ar uni îndrăzneala în rugăciunile înălțate de toți îngerii și sfinții pentru noi păcătoșii, spre tronul dumnezeiesc, luate împreună, n-ar întrece îndrăzneala pe care o are Una Singură, Preacurata Născătoare de Dumnezeu. Îngerii și sfinții sunt o reflectare a slavei dumnezeiești pe care aceștia o manifestă într-o măsură sau alta, și numai Maicii Domnului Singure îi este caracteristică

toată slava dumnezeiască. Nu degeaba Sfânta Biserică o numește pe Ea Împărăteasa Cerului. Ea salvează de la pieire oameni care au pierdut orice speranță de îndreptare, orice nădejde de mântuire. Iată de ce Ea este denumită de Biserică *Nădejdea celor fără de nădejde*. Ea îi face curați și sfinți pe cei desfrânați, cuprinși cu totul de patimile trupești, căzuți în întregime sub puterea diavolului. Ea poate salva chiar și pe cei care s-au lepădat de credința în Hristos, care au lăsat pe Dumnezeu, Biserica Lui cea Sfântă, toate Tainele acesteia și se află cu totul cuprinși în brațele diavolești.

Puterea dumnezeiască a Preacuratei Maicii lui Dumnezeu se manifestă, nu doar în cutezanța fără asemănare a rugăciunilor Ei, dar și în revărsarea necontenită și nesecată asupra noastră a înaltei Ei milostiviri, nedespărțită de această cutezanță. Ne putem da seama cât de mari sunt aceste rugăciuni, dacă facem următoarea comparație: îndurările care izvorăsc de la sfinți, ca urmare a rugăciunilor noastre, pot fi asemănate curgerilor unui râu, iar îndurările ce se revarsă asupra noastră de la Maica Domnului trebuie asemănate cu mările și oceanele. Și care dintre noi nu a simțit apărarea ei, ca urmare a rugăciunilor neîngrădite către Ea? Această apărare este cunoscută de credincioși din toate veacurile, de când există Biserica Ortodoxă. Această apărare a Preacuratei Maicii Domnului; această minunată acoperire maternă, va sta deasupra noastră totdeauna, până la sfârșitul veacului, legământ lăsat de Ea apostolilor, după Preaslăvita sa Adormire.

De unde izvorăsc înalta cutezanță a rugăciunilor Maicii Domnului și înaltele Ei milostiviri pentru noi? Se înțelege - din dragostea Ei de mamă pentru noi. Din viața Sfântului Andrei, cel nebun pentru Hristos, se vede că Maica Domnului nu se află întotdeauna acolo, în ceruri, ci părăsește fericirea înaltelor locașuri și se pogoară pe pământ, să ne mângâie în

necazurile noastre. Ea este aici, în mijlocul marilor suferințe. Ea este acolo unde curg lacrimi fierbinți din cauza necazurilor. Ea este acolo unde Ei i se aduc calde rugăciuni în grele suferințe și situații fără ieșire. Ea este acolo unde oamenii se află chiar pe marginea prăpastiei primejdioase.

Se pune întrebarea: ce concluzie mântuitoare trebuie să tragem din toate aceasta? Dacă această cutezanță a rugăciunilor Maicii Domnului este neegalată în ceea ce privește puterea ei; dacă atât de bogat este izvorul milostivirii Ei pentru noi; dacă atât de necuprinsă este iubirea Ei de mamă pentru noi, păcătoșii suferinzii și necăjiții, atunci să alergăm întotdeauna la Ea, prin rugăciunile noastre.

Sfinții Părinți ai Bisericii mărturisesc că asupra noastră mereu se oștesc și ne atacă neîntrerupt legiuni întregi de diavoli, având ca scop să ne piardă. Ei realizează acest scop insuflându-ne gânduri pătimașe, stârnind în noi porniri rele și înclinând voința noastră spre tot răul, spre fapte imorale, păgubitoare atât pentru noi, cât și pentru cei apropiați nouă. Dar diavolii, vinovați pentru toate necazurile noastre, de nimeni nu se tem atât de mult ca de Preacurata Fecioara Maria, pricinuitoarea Întrupării Mântuitorului, Adevăratului Dumnezeu. Chiar și pronunțarea numelui Ei este ucigătoare pentru demoni și îi silește să fugă de la noi.

Este clar ce trebuie să facem în scopul mântuirii noastre. Trebuie să alergăm întotdeauna la Ea, în rugăciunile noastre, la Atotputernica noastră Apărătoare. Fie ca numele Ei să rămână mereu pe buzele noastre, cel puțin în această scurtă rugăciune: *Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuiește-ne pe noi*. Să îndrăgim și acele rugăciuni cu care Sfânta Biserică se adresează zilnic Maicii Domnului: *Nu avem alt ajutor, nu avem altă nădejde, fără numai pe Tine, prea Curată Fecioară; Tu ne ajută nouă, că spre Tine nădăjduim și cu Tine ne*

lăudăm, ca să nu ne rușinăm, că suntem robii Tăi. Nici odinioară nu vom tăcea, noi nevrednicii, a vesti puterile Tale, Născătoare de Dumnezeu, că de nu ai fi stătut Tu să Te rogi pentru noi, cine ne-ar fi izbăvit dintru atâtea nevoi sau cine ne-ar fi păzit până acum slobozi? Nu ne vom depărta de la Tine, Stăpână, că Tu mântuiești pe robii tăi de toate nevoile. Amin.

INTRAREA MAICII DOMNULUI ÎN BISERICĂ

CUVÂNT LA BUNA VESTIRE

ROLUL MAICII DOMNULUI ÎN MÂNTUIREA NOASTRĂ. BUCURIA HARULUI SFÂNTULUI DUH

Ținut în biserica rusă Sf. Nicolae din orașul Sofia, la 25 martie/7 aprilie 1949

În sedelna marelui praznic al Bunei Vestiri, se spune: *Trimis a fost Gavriil către Fecioara și Curata, și I-a tâlcuit ei bucuria cea de negrăit.*(Sedealna după polieleu) Această nespusă bucurie a simțit-o Fecioara Maria, imediat după vestirea Arhanghelului, atunci când L-a zămislit pe Mântuitorul nostru, Adevăratul Dumnezeu, al Doilea Ipostas al Dumnezeirii. Această bucurie a fost atât de mare, încât Fecioara Maria nu putea să o cuprindă în inima Ei, din care cauză S-a îndreptat în grabă să o împărtășească și rudeniei Sale, dreptei Elisabeta.

Desigur, această bucurie negrăită Preacurata Fecioară Maria nu putea să o împărtășească în toată puterea, după ce Fiul ei dumnezeiesc Și-a început slujirea Lui mesianică pentru mântuirea lumii, când El a început să sufere din cauza invidiei și răutății cărturarilor și fariseilor. Împreună cu El a suferit și Preacurata Maica Domnului în inima Sa de mamă. De altfel, Ea își amintea mereu de proorocia dreptului Simeon despre momentul din viața lui Hristos, când prin inima Ei va pătrunde sabia. Aceasta s-a și întâmplat atunci când Ea stătea lângă Crucea pe care era răstignit Fiul ei dumnezeiesc, inima fiindu-i pătrunsă de o durere inexprimabilă. Dar, o dată cu proslăvirea Domnului, după Învierea Lui, și Preacurata Maica Domnului a început să fie proslăvită, mai ales după pogorârea Duhului Sfânt. Din viața Sfântului Ignatie Teoforul, aflăm că Ea era întru totul cuprinsă de o lumină dumnezeiască. Această lumină, sub forma unui stâlp de foc, se înălța până la cer din casa în care locuia în Ierusalim. După acest semn

luminos se putea afla unde locuiește Preacurata. De la Ea emana o mireasmă minunată, care se simțea chiar și în apropierea casei în care locuia. Astfel, Sfântul Ignatie Teoforul ne face cunoscut că foarte mulți credincioși și femei evlavioase veneau de departe și din multe țări la Ierusalim, pentru a se desfăta de vederea Maicii Domnului, pentru a se atinge de Cea din care s-a născut Domnul, Mântuitorul lumii.

Și cum ar fi putut credincioșii să nu caute apropierea de Preacurata Fecioara Maria, Care a primit de la Dumnezeu un asemenea Har dumnezeiesc deosebit, în lucrarea mântuirii noastre?! Pentru aceasta a fost nevoie ca Dumnezeu, al Doilea Ipostas dumnezeiesc, să se îmbrace în trup omenesc. De unde a luat Domnul acest trup? Din pântecele Preacuratei Fecioare Maria. Prin urmare, Ea, în cel mai nemijlocit mod, a participat la mântuirea noastră, în timp ce îngerii conlucrează la această mântuire din exterior, numai prin rugăciunile și prin Harul lor. De aceea Preacurata este mai cinstită decât toți Heruvimii și Serafimii.

Dar acest lucru este puțin. Noi știm că fără Sfânta Împărtășanie nu putem să ne mântuim. *Dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului,* - spune Domnul, - *și nu veși bea sângele Lui, nu veți avea viață întru voi* (Ioan 6, 53). Dar de unde este acest trup al lui Hristos, pe care îl mâncăm în Sfânta Euharistie? Din Același pântece preacurat al Fecioarei Maria.

Din acest motiv, Harul ei, cutezanța rugăciunilor ei sunt mai puternice decât rugăciunile tuturor îngerilor și ale tuturor sfinților, luate la un loc, așa cum mărturisește despre aceasta părintele Ioan din Kronstadt, în jurnalul său „Viața mea întru Hristos".

Slava dumnezeiască a Maicii Domnului și bucuria nespusă ce izvorăște de aici, vestită ei de Arhanghelul Gavriil, s-au manifestat cu atât mai mult după Adormirea Ei. Aceasta o deducem din vedeniile și descoperirile minunate ale sfinților

CUVÂNT LA BUNA VESTIRE

ROLUL MAICII DOMNULUI ÎN MÂNTUIREA NOASTRĂ. BUCURIA HARULUI SFÂNTULUI DUH

Ținut în biserica rusă Sf. Nicolae din orașul Sofia, la 25 martie/7 aprilie 1949

În sedelna marelui praznic al Bunei Vestiri, se spune: *Trimis a fost Gavriil către Fecioara și Curata, și I-a tâlcuit ei bucuria cea de negrăit.*(Sedealna după polieleu) Această nespusă bucurie a simțit-o Fecioara Maria, imediat după vestirea Arhanghelului, atunci când L-a zămislit pe Mântuitorul nostru, Adevăratul Dumnezeu, al Doilea Ipostas al Dumnezeirii. Această bucurie a fost atât de mare, încât Fecioara Maria nu putea să o cuprindă în inima Ei, din care cauză S-a îndreptat în grabă să o împărtășească și rudeniei Sale, dreptei Elisabeta.

Desigur, această bucurie negrăită Preacurata Fecioară Maria nu putea să o împărtășească în toată puterea, după ce Fiul ei dumnezeiesc Și-a început slujirea Lui mesianică pentru mântuirea lumii, când El a început să sufere din cauza invidiei și răutății cărturarilor și fariseilor. Împreună cu El a suferit și Preacurata Maica Domnului în inima Sa de mamă. De altfel, Ea își amintea mereu de proorocia dreptului Simeon despre momentul din viața lui Hristos, când prin inima Ei va pătrunde sabia. Aceasta s-a și întâmplat atunci când Ea stătea lângă Crucea pe care era răstignit Fiul ei dumnezeiesc, inima fiindu-i pătrunsă de o durere inexprimabilă. Dar, o dată cu proslăvirea Domnului, după Învierea Lui, și Preacurata Maica Domnului a început să fie proslăvită, mai ales după pogorârea Duhului Sfânt. Din viața Sfântului Ignatie Teoforul, aflăm că Ea era întru totul cuprinsă de o lumină dumnezeiască. Această lumină, sub forma unui stâlp de foc, se înălța până la cer din casa în care locuia în Ierusalim. După acest semn

luminos se putea afla unde locuiește Preacurata. De la Ea emana o mireasmă minunată, care se simțea chiar și în apropierea casei în care locuia. Astfel, Sfântul Ignatie Teoforul ne face cunoscut că foarte mulți credincioși și femei evlavioase veneau de departe și din multe țări la Ierusalim, pentru a se desfăta de vederea Maicii Domnului, pentru a se atinge de Cea din care s-a născut Domnul, Mântuitorul lumii.

Și cum ar fi putut credincioșii să nu caute apropierea de Preacurata Fecioara Maria, Care a primit de la Dumnezeu un asemenea Har dumnezeiesc deosebit, în lucrarea mântuirii noastre?! Pentru aceasta a fost nevoie ca Dumnezeu, al Doilea Ipostas dumnezeiesc, să se îmbrace în trup omenesc. De unde a luat Domnul acest trup? Din pântecele Preacuratei Fecioare Maria. Prin urmare, Ea, în cel mai nemijlocit mod, a participat la mântuirea noastră, în timp ce îngerii conlucrează la această mântuire din exterior, numai prin rugăciunile și prin Harul lor. De aceea Preacurata este mai cinstită decât toți Heruvimii și Serafimii.

Dar acest lucru este puțin. Noi știm că fără Sfânta Împărtășanie nu putem să ne mântuim. *Dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului,* - spune Domnul, - *și nu veși bea sângele Lui, nu veți avea viață întru voi* (Ioan 6, 53). Dar de unde este acest trup al lui Hristos, pe care îl mâncăm în Sfânta Euharistie? Din Același pântece preacurat al Fecioarei Maria.

Din acest motiv, Harul ei, cutezanța rugăciunilor ei sunt mai puternice decât rugăciunile tuturor îngerilor și ale tuturor sfinților, luate la un loc, așa cum mărturisește despre aceasta părintele Ioan din Kronstadt, în jurnalul său „Viața mea întru Hristos".

Slava dumnezeiască a Maicii Domnului și bucuria nespusă ce izvorăște de aici, vestită ei de Arhanghelul Gavriil, s-au manifestat cu atât mai mult după Adormirea Ei. Aceasta o deducem din vedeniile și descoperirile minunate ale sfinților

bineplăcuți ai lui Dumnezeu. Din viața Sfântului Serafim de Sarov se vede cu ce mare slavă dumnezeiască, la praznicul Buneivestiri, Ea i-a apărut lui și cuvioasei monahii Evpraxia din mănăstirea Diveevo, înconjurată de îngeri, de Sfântul Ioan Înaintemergătorul, de marele Apostol Ioan Teologul și de sfintele fecioare. Monahia Evpraxia nu a putut suporta măreția acestei slave dumnezeiești a Preacuratei și a căzut ca moartă la pământ. Maica Domnului s-a apropiat de ea , s-a atins de ea, a ridicat-o în picioare, cu dragoste, discutând cu ea și comparând toate monahiile, care se nevoiesc cu râvnă și curăție în iubirea lor pentru Hristos, cu sfintele mucenițe.

Înțelegem de aici, iubiților, cu câtă străduință trebuie să căutăm mijlocirea rugăciunilor Ei pentru noi,.la tronul Dumnezeiesc. Căci după Hristos, Ea este cea dintâi Mijlocitoare a noastră. De frica Ei tremură demonii, cei mai mari vinovați de toate necazurile noastre. Ei nu suportă nu numai prezența Ei, dar fug chiar și de pomenirea numelui Ei. Ea este prima noastră ajutătoare în lupta cu duhurile necurate, cu păcatele și cu patimile. Ea este prima tămăduitoare a tuturor bolilor noastre și izbăvitoare din toate necazurile noastre.

Să fim întotdeauna alături de Preacurata, prin rugăciunile noastre stăruitoare către Ea. Să năzuim intotdeauna spre acoperemântul Ei matern, cu credință tare, că nici una din rugăciunile noastre, nici una din lacrimile noastre, nici unul din suspinele noastre nu vor pieri fără urmă. Și atunci Ea, nu numai că ne va mântui mereu de orice rău în toată viața noastră, dar va fi cu noi și la trecerea noastră în viața de dincolo, ca să se împlinească asupra noastră cuvintele din Acatistul în cinstea Icoanei Maicii Domnului Bogoliubskaia: *În ceasul morții arată-Te nouă, Preacurată* (Acatistul Icoanei Maicii Domnului Bogoliubskaia, condacul al 13-lea). Ea va alunga de la noi, după moarte, toți demonii, ne va îngrădi de toate vămile diavolești ale văzduhului, ne va închina ca pe niște

copii iubiți ai Ei la tronul Fiului Său și Îl va ruga să ducă sufletele noastre în cerești le Lui locașuri ale Raiului.

Iată, așadar, la ce trebuie să fim atenți. Nespusa bucurie vestită de Arhanghelul Gavriil Fecioarei Maria, este și moștenirea noastră. Preacurata Fecioara Maria a primit Harul Sfântului Duh, pentru ca Ea să fie Maica Domnului, iar noi am primit Harul Sfântului Duh, să fim copiii Domnului nostru. De aceea, și noi putem să simțim, într-o măsură sau alta, aceeași nespusă bucurie, atunci când ne sârguim spre acest Har cu toată inima noastră, atunci când acest Har ne ajută să păzim neabătut toate poruncile Domnului. Prin această împlinire a poruncilor dumnezeiești, prin mijlocirea Harului, ne facem moștenitorii nespusei bucurii sau, ceea ce este același lucru, ai bucuriei dumnezeiești, potrivit cuvintelor lui Hristos: *Dacă păziți poruncile Mele,... bucuria Mea să fie în voi și ca bucuria voastră să fie deplină* (adică va fi desăvârșită) (Ioan 15, 10-11). Această bucurie pentru viața lor cucernică a fost simțită de toți sfinții, încă aici pe pământ. Unii dintre ei, cum ar fi Andrei cel nebun pentru Hristos și preacuviosul Serafim de Sarov, au fost învredniciți de Dumnezeu, încă din viața aceasta, să guste din toate frumusețile Raiului și să simtă această bucurie negrăită. Preacuviosul Serafim, împărtășind-o, atunci când a fost ridicat până la cel de-al treilea cer, spunea că această bucurie nu poate fi descrisă prin nici un cuvânt omenesc și că, pentru această fericire, trebuie să fim gata să suportăm aici tot felul de necazuri.

Să ținem minte că această bucurie negrăită ne este pregătită de Dumnezeu și nouă. De aceea, fie ca atingerea acestei bucurii să fie singurul și cel mai de seamă scop al nevoințelor noastre în această viața creștinească, pentru ca Domnul, pentru rugăciunile Preacuratei Fecioare Maria, să ne învrednicească acestei fericiri veșnice în Rai. Amin.

CUVÂNT A DOUA ZI DE PAȘTI

CURĂȚIREA INIMII DE PATIMI ESTE CONDIȚIA OBLIGATORIE PENTRU A VEDEA CHIPUL LUI DUMNEZEU

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din orașul Sofia, la 12/25 aprilie 1949

Hristos a înviat!

Aș vrea ca în această mare zi a Luminatei Învieri a lui Hristos să vă urez, iubiților întru Hristos fiii mei, ceea ce ne urează Sfânta Biserică, în următoarele cuvinte ale canonului pascal: *Să ne curățim simțirile, și să vedem pe Hristos strălucind, cu neapropiată lumină a Învierii.*

Prin aceste cuvinte Biserica Ortodoxă arătă întreaga esență a creștinătății. Și, în primul rând, cuvintele: *să ne curățim simțirile* ne spun nouă că viața creștină nu este altceva decât marea noastră nevoință în lupta cu patimile și cu păcatele, nevoință în păzirea neabătută și permanentă a tuturor poruncilor dumnezeiești. Este evident că pentru mântuirea noastră nu este suficientă numai credința în Hristos cel Înviat, ci trebuie, de asemenea, să urmăm calea cea îngustă, îndurerată și spinoasă, de care ne-a vorbit Însuși Hristos: *Și strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt care o află* (Matei 7, 14).

Greutatea acestei mari nevoințe creștinești o conștientizau bine cei care cu sârguință se luptau cu patimile lor, fără să-L trădeze pe Mântuitorul nici în gânduri, nici în sentimente și nici în fapte. La fel de mult o simțeau și cei ce răbdau în tăcere supărările și iertau pe vrăjmașii lor din toată inima; cei care își petreceau întreaga lor viață în înfrânare și nevinovăție, străduinsu-se a fi neadormiți în rugăciunile lor către Dumnezeu, zi și noapte, alungând de la ei săgețile duhurilor viclene.

Pentru asemenea nevoință Harul purtător de lumină al Duhului dumnezeiesc, ceea ce este același lucru cu *neapropiată lumină a Învierii* lui Hristos, îi ilumina pe adevărații creștini și ei săvârșeau mari semne și minuni în viața lor.

Acestea au avut și au loc în viața bineplăcuților lui Dumnezeu prin Harul Sfântului Duh. Domnul le-a trimis lor darul vederii dumnezeiești. Prin puterea acestui Har ei tămăduiau tot felul de boli și suferințe la oameni, izgoneau din ei diavolii și chiar obligau fiarele sălbatice să li se supună, ceea ce însemnă minune a minunilor.

Așa s-a supus leul, ca o făptură rațională a lui Dumnezeu, preacuviosului Gherasim de la Iordan. Așa asculta un urs de Preacuviosul Serafim de Sarov, înțelegându-i cuvintele și mișcările mâinii. Așa s-au supus lupii marii nevoitoare a Bisericii Ruse, egumena mănăstirii Staroladojsk, Epraksia, și chiar au apărat-o. Unei alte mari nevoitoare din Rusia, și anume Eufrosina, nebuna pentru Hristos, i se supuneau păsările. Iar când s-a îmbolnăvit grav și a fost lăsată de oameni fără nici un ajutor, un corb îi aducea zilnic hrană, asemenea celui care altădată făcea același lucru pentru proorocul Ilie.

În cartea „Lavsaicon", această culegere de istorii din viețile Sfinților Părinți, se povestește cum odată, în chilia marelui nevoitor și făcător de minuni Macarie din Alexandria, a intrat o hienă, aruncându-i la picioare puiul ei orb. Sfântul Macarie l-a luat și scuipându-l în ochi, a săvârșit o minune. Puiul a văzut de îndată, iar mama, hrănindu-l, a plecat cu el. În ziua următoare, hiena i-a adus fericitului Macarie o piele mare de oaie, s-a lăsat în genunchi, și-a lăsat capul la pământ și, dându-i această piele, părea că-l roagă să o primească în dar, pentru tămăduirea puiului ei. Marele făcător de minuni a primit darul hienei, dar i-a interzis acesteia să mai mănânce oi de la oamenii săraci. Pielea sfântul Macarie i-a lăsat-o fericitului și marelui Atanasie.

În toate aceste minuni neobișnuite oamenii sfinți îl *vedeau pe Hristos strălucind* prin manifestările minunate ale Harului. Dar pentru faptul că își curățeau întotdeauna toate simțirile lor de tot ce era pătimaș și păcătos, pentru nevinovăția lor sufletească, bineplăcuții lui Dumnezeu îl vedeau pe Însuși Hristos în strălucirea întregii Lui Slave Dumnezeiești și de la această vedere se umpleau de fericirea Raiului, încă aici pe pământ.

La această vedere minunată și fericită ne cheamă pe noi, pe toți și pe fiecare în parte Sfânta Biserică, prin cuvintele arătate din canonul pascal. Ea ne cheamă *să vedem pe Hristos* strălucind, atât în manifestările minunate ale Harului Său, cât și în însăși înfățișarea Lui. Fie ca nimeni să nu caute acest din urmă mare bine - vederea lui Hristos Însuși, chiar aici pe pământ - imposibilă pentru noi, întrucât Domnul a vrut să ne dăruiască această moștenire prin cuvintele: *Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acelea este care Mă iubește; iar cel ce Mă iubește pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu și-l voi iubi și Eu și Mă voi arăta lui* (Ioan 14, 21).

Și să nu fie această mare chemare a Maicii Bisericii noastre zadarnică pentru noi. Ca niște copii ascultători ai ei, să răspundem la această chemare din toată inima. Să urmăm, cât nu este prea târziu, calea îngustă și îndurerată, calea curățirii neabătute a inimii noastre de patimi și a împlinirii tuturor poruncilor lui Hristos, în scopul dobândirii mântuirii noastre și a adevăratei fericiri veșnice.

Atunci Domnul va împlini asupra noastră, în toată puterea lor, cuvintele canonului pascal: *Să ne curățim simțirile, și să vedem pe Hristos strălucind, cu neapropiată lumină a Învierii,* care cuvinte sunt în esență cuvintele lui Hristos: *Fericiți cei cu inima curată, că aceia vor vedea pe Dumnezeu* (Matei 5, 8). Amin.

CUVÂNT DE ZIUA SFINTEI TREIMI

ÎNDEPĂRTAREA DE ORICE PĂCAT ESTE CONDIȚIA ESENȚIALĂ PENTRU A PĂSTRA HARUL SFÂNTULUI DUH, CEL MAI PREȚIOS BUN AL NOSTRU

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din orașul Sofia, la 30 mai/12 iunie 1949

Astăzi, Sfânta Biserică prăznuiește Pogorârea Sfântului Duh asupra apostolilor. Din acest moment a început să existe pe pământ Sfânta Biserică, deoarece Harul este temelia acesteia. Dacă nu ar fi avut loc pogorârea Harului Sfântului Duh, atunci nu ar fi existat pe pământ nici Sfânta Biserică a lui Hristos. Atunci nu ar fi existat nici Tainele prin care Biserica transmite credincioșilor acest Har. Atunci mântuirea de păcat, blestem și de moarte nu s-ar fi putut înfăptui în viața noastră, noi nu am fi putut să ne unim cu Hristos, deoarece acest mijloc de mântuire și de unire cu Hristos este tocmai Harul Sfântului Duh, iar noi am fi fost condamnați mai departe la chinurile veșnice. Iată de ce Apostolul Pavel a spus: *Căci în Har sunteți mântuiți, prin credință* (Efeseni 2, 8).

Dacă peste apostoli nu s-ar fi pogorât Harul Duhului Sfânt, atunci nu ar fi strălucit în inimile credincioșilor Împărăția lui Dumnezeu, cu sfințenia ei și fericirea Raiului, deoarece Harul este și temelia Împărăției lui Dumnezeu. Nu în zadar, același Apostol Pavel, a spus că *Împărăția lui Dumnezeu este dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfânt* (Romani 14, 17). Altfel spus, apostolul, prin aceste cuvinte, ne zice că Împărăția lui Dumnezeu este Harul Sfântului Duh, manifestându-se

minunat prin dreptate, pace și bucurie. Și cum ar putea să fie altfel, dacă Domnul Însuși, în pildele Sale, a comparat Împărăția lui Dumnezeu cu un *mărgăritar de mult preț* (Matei 13, 46-47), cu *o comoară ascunsă în țarină* (Matei 13, 44) și cu *talanții* (Matei 25, 14-30). Așa cum mărturisesc Sfinții Părinți ai Bisericii, prin Împărăția lui Dumnezeu se înțelege tocmai acest Har renăscător al Sfântului Duh, care a coborât asupra apostolilor în cea de-a cincizecea zi după Învierea lui Hristos, iar apoi a început să fie transmis credincioșilor prin Tainele Bisericii. De aici se înțelege de ce Sfântul Simeon Noul Teolog ne învață că Harul renăscător al Sfântului Duh este Împărăția lui Dumnezeu, este Împărăția cerurilor.

Este clar că acest Har reprezintă cel mai mare, cel mai prețios bun al nostru. El a fost cununa și țelul întregii lucrări dumnezeiești pentru mântuirea noastră. Pentru a ne dărui nouă acest Har, Domnul Și-a vărsat Sângele pe Cruce. De aceea El a și spus ucenicilor Săi: *Vă este de folos ca să Mă duc Eu (chiar și la moarte). Căci dacă nu Mă voi duce, Mângâietorul nu va veni la voi, iar dacă Mă voi duce, Îl voi trimite la voi* (Ioan 16, 7).

Ce poate fi mai prețios decât Sângele Mântuitorului nostru?! Nimic pe lume! Prin urmare, și Harul Sfântului Duh, dăruit nouă prin Sângele lui Hristos este cel mai prețios bun pentru noi.

Se pune întrebarea: ce concluzie mântuitoare putem trage, iubiților întru Hristos fiii mei, din cele spuse mai sus? Dacă Harul Sfântului Duh este comoara cea mai de preț, atunci să prețuim cum se cuvine această comoară! Dacă am primit de la Dumnezeu acest Har prin Tainele Bisericii, să ne străduim să nu-l pierdem și să nu ne lipsim de el. Spre aceasta ne îndeamnă și Sfântul apostol Pavel, când spune: *Veghind, cu luare aminte ca nimeni să nu rămână lipsit de Harul lui Dumnezeu* (Evrei 12, 15). *De aceea, fiindcă am primit o*

împărăție neclintită, să fim mulțumitori (în textul slavon: *să păstrăm harul*) *și așa să-I aducem lui Dumnezeu închinare plăcută, cu evlavie și cu sfială* (Evrei 12, 28).

Dar trebuie nu numai să ne temem să nu pierdem Harul, această comoară măreață. Noi trebuie să ne străduim să înmulțim acest Har, ca el să se descopere în noi prin păzirea poruncilor dumnezeiești, iar în viața noastră să se arate roadele Duhului: *dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția...*, roade despre care vorbește apostolul Pavel, în Epistola lui către Galateni (Galateni 5, 22-23).

Desigur că nu ne vom asemăna cu acea slugă vicleană, care, primind de la Stăpânul său talantul dumnezeiesc, l-a îngropat în pământ (Matei 25, 18); noi vom înmulți Harul primit de la Dumnezeu, dacă vom fugi de orice păcat. Săvârșind păcate, Harul Duhului Sfânt se îndepărtează de la noi, deoarece Harul și păcatele sunt incompatibile, așa cum sunt incompatibile lumina și întunericul. Același apostol Pavel spune: *Ce însoțire are dreptatea cu fărădelege? Sau ce împărtășire are lumina cu întunericul?* (II Corinteni 6, 14).

Mai ales, iubiților, să fugim de mândrie. Ea este mama tuturor păcatelor, patimilor și viciilor. Ea ne orbește și ne face mereu să rătăcim, să greșim, mereu să ne întristăm, să ne descurajăm, să ne mâhnim și încă aici să gustăm chinurile veșnice ale iadului. De aceea să ne îndepărtăm de mândrie și de roadele ei, dintre care cel mai păgubitor este judecarea aproapelui. Pentru mândrie și judecarea aproapelui, Domnul ne pedepsește cu necazuri groaznice. El chiar ne lasă să cădem în patimi rușinoase și nu se oprește să ne pedepsească, până nu ne smerim.

Dacă mândria este atât de păgubitoare pentru noi, să ne străduim din toate puterile sufletului nostru să ne smerim și,

ca urmare, să ne judecăm pe noi înșine. Pentru această smerenie Domnul ne izbăvește de toate nenorocirile și relele, ne dăruiește Harul, pentru împlinirea neabătută a poruncilor Lui, revarsă asupra noastră toate milostivirile negrăite și ne unește pe veci cu Sine, pentru a gusta încă de aici bucuriile Lui dumnezeiești.

Să îi imităm în smerenie pe sfinți! Neluând în seamă desăvârșirea lor morală, toate darurile lor pline de Har, ei se considerau cei mai păcătoși, iar nu alții, ci ei înșiși erau primii vinovați pentru toate necazurile ce se abăteau asupra lor. Ce sfințenie înaltă și ce Har măreț a dobândit Sfântul apostol Pavel! Cu toate acestea, el spunea despre sine că *este primul dintre toți păcătoșii* (I Timotei 1, 15). Ce desăvârșire morală a atins Sf. Serafim de Sarov și de ce arătări și descoperiri uimitoare l-a învrednicit Dumnezeu! Lui i s-au arătat, de nenumărate ori, în întreaga slavă dumnezeiască, Mântuitorul și Preacurata Maica Domnului. Asemenea apostolului Pavel, el a fost înălțat până la al treilea cer și a contemplat lăcașurile Raiului. Cu toate acestea, nu cu mult înainte de moartea sa, el se ducea la mormântul pregătit lui și plângea cu amar. La întrebarea de ce plânge, Sf. Serafim răspundea: „Cât de imperfect mi-am trăit viața!" Iată de ce, din toată inima și cu adâncă întristare, el își zicea păcătosul și umilul Serafim și îi iubea mai ales pe cei care niciodată nu judecau pe nimeni.

Fie ca primii învățători pentru dobândirea smereniei să ne fie nebunii pentru Hristos. Ei s-au luptat toată viața cu mândria. Acele laude, care sunt rodul păgubitor al îngâmfării și al mândriei și pe care atât le căutăm, ei le urau și chiar le considerau rușinoase. Cu treizeci de ani în urmă, pe când eram arhimandrit și rector al Seminarului Teologic din Voronej, călătoream în fiecare an la mănăstirea din Zadonsk, pentru a mă închina la moaștele Sfântului Tihon. Tot atunci

vizitam și mănăstirea de maici din Skorbiașcensk, situată în apropierea mănăstirii din Zadonsk, în care viețuia și se nevoia roaba lui Dumnezeu, Liza, nebună pentru Hristos. Pentru minunata ei smerenie, Domnul a dăruit-o cu mari daruri ale tămăduirii și înainte-vederii, al căror martor ocular am fost chiar eu. Odată, aflându-mă în această mănăstire, am văzut-o pe Liza în mijlocul curții mănăstirești, înconjurată de mai multe țărănci. M-am apropiat de grup. Femeile, întorcându-se spre mine și arătând-o pe Liza, mi-au spus: „Ea ghicește", adică are darul vederii. La aceste cuvinte, Liza s-a emoționat, a început să ocărască, și-a apucat coșul plin cu pietre, sticluțe și tot felul de alte mărunțișuri și repede a fugit la egumenă, să se plângă de femei. Egumena m-a informat că Liza s-a plâns că femeile au făcut-o de rușine în fața părintelui arhimandrit, adică au spus că ea este clarvăzătoare. Pentru această smerenie, Harul Sfântului Duh strălucea în viața acestei nebune pentru Hristos, prin manifestările sale minunate.

Așa și în viața noastră, iubiților întru Hristos fiii mei, Harul primit de noi în momentul Botezului se va descoperi în manifestările sale, dacă ne vom smeri. Atunci acest Har, izvorând de la Duhul Sfânt, Duhul Adevărului, ne va apăra de rătăcirile păgubitoare, ne va arăta calea cea adevărată a vieții mântuitoare, căci ne va îmbogăți prin îndrumarea sa dumnezeiască. Atunci, datorită smereniei noastre, acest Har, izvorând de la Duhul Sfânt, pe care Domnul L-a numit *putere*, (Fapte 1, 8), nevăzut, va revărsa întotdeauna peste noi putere dumnezeiască, pentru a lupta cu păcatul și patimile, pentru împlinirea neabătută a tuturor poruncilor mântuitoare. Atunci Harul dumnezeiesc, izvorând de la Duhul Sfânt, Duhul Mângâietor, va fi pentru noi izvor de mângâiere în necazuri, va alunga departe negura diavolească a tristeții, mâhnirii, plictiselii și deznădejdii, ne va uni pe veci cu Domnul și noi, încă de aici, vom

simți unirea cu Hristos, iar după moartea noastră acest Har, ca o îmbrăcăminte întru Hristos, ne va acoperi de toate vămile diavolești și ne va duce în cămara lui Hristos, în Împărăția Lui cea cerească, pentru fericire veșnică. Să ne învrednicească de acestea Domnul prin Harul Său, ca pe unii care s-au împărtășit cu Sfântul Duh, ca urmare a iubirii nespuse a Părintelui Său Dumnezeiesc și a Sfintei Treimi - Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. *Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți!* (II Corinteni 13, 13). Amin.

CUVÂNT LA ÎNĂLȚAREA CINSTITEI ȘI DE VIAȚĂ FĂCĂTOAREI CRUCI A DOMNULUI

SMERENIA ESTE SINGURA CALE PENTRU DOBÂNDIREA DARURILOR CRUCII DOMNULUI

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din orașul Sofia, la 14/27 septembrie 1949

Toți trebuie să știm, iubiților întru Hristos fiii mei, însemnătatea mare și mântuitoare a Crucii Domnului. Despre această însemnătate sau mai bine zis despre darurile negrăite pe care le dobândim de pe urma Crucii, Sfânta Biserică a vorbit și ieri, și astăzi, prin slujbele acestui mare praznic.

Despre aceasta vorbește Sfânta Biserică și în stihira de la *Doamne strigat-am...*, ce se cântă la Vecernie. Aici se spune: *Crucea înălțându-se, toată făptura îndeamnă a lăuda preacurată Patima Celui ce S-a înălțat pe dânsa; căci întru aceasta, ucigând pe cel ce ne-a ucis pe noi, pe cei omorâți i-a înviat și i-a înfrumusețat, și în ceruri a locui i-a învrednicit ca un milostiv, pentru mulțimea bunătății Sale.*

Aceste spuse cuprind pe scurt, dar substanțial, toate evenimentele lucrării dumnezeiești pentru noi, în centrul căreia se înalță Crucea Domnului. Prin Crucea Sa și Sângele Său Dumnezeiesc, care s-a vărsat pe Cruce, Domnul a răscumpărat păcatul strămoșesc al lui Adam, a distrus toate lucrările diavolului, orientate spre pierderea întregii omeniri, a distrus moartea, făcându-se începătorul învierii morților, a distrus blestemul - această despărțire dintre oameni și Dumnezeu. De aceea, porțile Raiului sunt deschise acum pentru oamenii sfinți și pentru noi, urmând după tâlharul cel credincios care s-a pocăit. După moartea lor, sfinții îl moștenesc fără a trece prin vămile diavolești ale văzduhului, potrivit cuvintelor lui

Hristos: *Adevărat, adevărat zic vouă: cel ce ascultă cuvântul Meu și crede în Cel ce M-a trimis are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte în viață* (Ioan 5, 24). Datorită Cruciii Lui, Domnul ne dăruiește Harul Său dumnezeiesc, care ne ajută să păzim neabătut toate poruncile mântuitoare. Prin păzirea lor, precum și prin Sfânta Împărtășanie, ne este dăruită posibilitatea să intrăm în cea mai apropiată unire afectivă și harică cu Hristos, încă de aici, pentru a fi părtași marii slave și negrăitei fericiri în Împărăția Lui cea cerească.

Dobândirea acestor daruri ale Crucii Domnului trebuie să fie scopul întregii noastre vieți. Iar noi vom obține toate aceste daruri și le vom moșteni, dacă vom înțelege ce ne învață această Cruce a lui Hristos. Ea ne învață smerenia lui Hristos, despre care Apostolul Pavel a spus: *Ci s-a deșertat pe Sine, chip de rob luând... S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe Cruce. Pentru aceea, și Dumnezeu L-a preaînălțat și I-a dăruit Lui nume, care este mai presus de orice nume* (Filipeni 2, 7-9).

Să nu uităm, iubiților! Crucea acestei smerenii minunate, până și scuipările, bătăile, lovirile și moartea Domnul Le-a primit de bunăvoie. Asemănându-se cu Hristos, sfinții, începând cu apostolii, au luat asupra lor Crucea smereniei, cu toate umilințele și chinurile, știind că, dacă Domnul prin smerenie a lucrat mântuirea noastră, tot așa și noi, nu putem cu nimic altceva să dobândim mântuirea noastră, decât prin smerenie.

Noi, însă, iubiților întru Hristos fiii mei, Să-L rugăm pe Domnul, pentru Crucea Sa, să ne dăruiască puteri harice. Să ne smerim atât în fața lui Dumnezeu, cât și în fața oamenilor, măcar la gândul de a nu fi certați de Domnul cu acele mari suferințe, nenorociri și necazuri, pe care ni le trimite Domnul, cu singurul scop de a ne smeri pentru mântuirea noastră. Acest adevăr dumnezeiesc și nemincinos ni L-a

descoperit Domnul încă din Vechiul Testament, prin proorocii Săi. Așa, Domnul a vorbit odată oamenilor prin Moise, spunând că, dacă ei Îl vor asculta și Îi vor păzi poruncile, atunci toate bogățiile pământului și toată bunăstarea vor deveni ale lor. Dacă însă nu-L vor asculta și nu vor îndeplini toate poruncile Lui, atunci El va trimite asupra lor tot felul de boli și necazuri. Dacă nici după toate acestea, ei nu se vor smeri și nu-L vor asculta, atunci va înmulți peste măsură toate nenorocirile și îi va pedepsi, până când va înfrânge împotrivirea lor mândră (vezi Leviticul 26, 3-46).

La fel, și în Noul Testament au descoperit acest adevăr dumnezeiesc Sfinții Părinți ai Bisericii. Ei mărturiseau că toate necazurile Domnul Le trimite peste noi, pentru a ne smeri; cu atât mai mult, Domnul lasă ca însuși satana, cu toți demonii lui, să ne încerce cu boli și necazuri, până nu ne vom smeri și până când, prin smerenie, nu vom urma calea cea mântuitoare și ne vom uni cu Dumnezeu.

O, dacă am cunoaște adevăratul sens și însemnătatea tuturor acestor necazuri! Din nefericire, printre noi se află mulți oameni care nu doresc să cunoască adevărata însemnătate mântuitoare a propriilor suferințe. Neluând în seamă învățăturile pe care le trimite Dumnezeu prin necazuri, acești oameni continuă să rămână mândri și îngâmfați. Ei doresc să fie în continuare lăudați, proslăviți, să fie considerați cei dintâi între semeni pentru mintea lor, pentru faptele lor bune. Asemenea creștini nu vor să știe de cuvintele Apostolului Pavel, care, fiind înzestrat cu multă înțelepciune, cu toate darurile Sfântului Duh și cu desăvârșire morală, spunea despre sine că *este cel dintâi dintre toți păcătoșii din lume* (I Timotei 1, 15). Acești creștini nu vor să știe nici de cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos Însuși, care, mai mult decât orice și mai înainte de orice, ne cere smerenie, atunci când spune: *Veniți la Mine... și învățați-vă de la Mine, că sunt*

blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre (Matei 11, 28-29).

Ce fel de *odihnă* este aceasta pe care Domnul o promite celor smeriți? Este vorba de odihna față de păcate, odihna față de patimi, este bucuria dumnezeiască, fericirea Raiului în Împărăția lui Hristos cea cerească. Această odihnă o cere prin rugăciunile ei Sfânta Biserică în slujbele de înmormântare, pentru toți creștinii ortodocși adormiți, spunând: *Odihnește, Doamne, sufletul adormitului robului Tău,* sau: *Odihnește, Doamne, sufletul adormitei ...,* sau: *Cu sfinții odihnește.*

Dar cum să ne dăruiască Domnul odihnă de la toate suferințele și necazurile noastre, dacă noi nu ne smerim? O, dacă noi am înțelege adevărata și cea mai înaltă filozofie a Crucii Domnului, și anume smerenia lui Hristos! Nu degeaba marele Sfânt părinte al Bisericii, Macarie Egipteanul, spune că smerenia este esența întregii creștinătăți. Noi trebuie, nu numai să înțelegem cu mintea această filozofie mântuitoare, ci să o pătrundem cu toată inima, cu toată ființa și cu toată viața noastră. Atunci Domnul va face în așa fel, încât darurile Crucii Domnului să fie ale noastre. Atunci Domnul nu ne va lipsi pe noi de bucuria Sa dumnezeiască, ne va face să simțim în viața noastră puterea Crucii și a semnului Crucii în lupta cu păcatul, cu patimile și cu toate necazurile.

Această putere a Crucii a arătat-o Domnul, încă în Vechiul Testament, nu o dată, prin mari minuni săvârșite de drepții Săi. Așa, marele conducător al poporului israelit, proorocul Moise, a însemnat cu toiagul în chipul Crucii Marea Roșie și a săvârșit o mare minune: apa s-a despicat și poporul evreu a trecut prin fundul mării ca și pe uscat, iar egiptenii cu faraonul lor, ispitindu-se, au pierit în valurile acelei mări.

Nu se pot enumera toate minunile Crucii și ale semnului Crucii în viața poporului ales al Noului Israel. Din viața

Sfântului Ioan Teologul știm, iubiții mei copii, că unul dintre bunii creștini a ajuns în sărăcie și, neputând să-și plătească datoriile, a vrut să-și pună capăt zilelor. În acest scop, a mers de mai multe ori la un vrăjitor evreu, să ia de la el otravă. Dar de fiecare dată când ajungea acasă, mai înainte s-o bea, o însemna cu semnul Crucii, după care bea otrava. Și puterea semnului Crucii îl menținea în viață și nevătămat. Când acest lucru a ajuns la cunoștința vrăjitorului evreu, pe acesta l-a cuprins o frică sfântă, a venit la marele Apostol Ioan Teologul, s-a lepădat de păgânătate, a primit credința creștină și s-a botezat. Iar creștinului sărac Sfântul Apostol Ioan i-a cerut să-i aducă un braț de fân, a însemnat acest fân cu semnul Crucii, l-a transformat într-o grămăjoară de aur, pe care i-a dat-o săracului să-și plătească datoriile și să se întrețină.

Am cunoscut un tânăr de douăzeci și trei de ani, care nu era departe de nepătimire. Dar el se sârguia sincer spre Hristos din toată inima și avea o credință simplă, copilărească. Odată, a fost chemat să se roage pentru o femeie, care se afla pe moarte, din cauză unei puternice hemoragii nazale. Deja al doilea lighean se umplea cu sânge. Femeia începuse să-și piardă cunoștința și fața ei devenise albă ca zăpada. Tânărul s-a apropiat de femeia muribundă, i-a însemnat fața cu semnul Crucii și în același moment hemoragie s-a oprit, iar femeia s-a însănătoșit imediat.

Așadar, să ne smerim, iubiților întru Hristos fiii mei, și cât mai des să alergăm la puterea Crucii și a semnului Crucii în rugăciunile noastre. Atunci, în viața noastră ,se vor împlini cuvintele Canonului Sfântului Andrei Criteanul, pe care îl auzim în prima și în a cincea săptămână a Postului Mare, în care despre semnul Crucii se spune: Prin acest semn vei *putea și tu să săvârșești lucruri mari* (Canonul cel Mare al Sf. Andrei Criteanul, cântarea a 5-a). Amin

CUVÂNT LA ACOPERĂMÂNTUL MAICII DOMNULUI

SUFERINȚA MAICII DOMNULUI PENTRU PĂCATELE NOASTRE ȘI ÎNDEOSEBI PENTRU PĂCATUL DESFRÂNĂRII. PENTRU CURĂȚIA FECIORELNICĂ DOMNUL NE ÎNVREDNICEȘTE DESCOPERILOR DUMNEZEIEȘTI

Ținut în biserica rusă "Sf. Nicolae" din orașul Sofia, la 1/14 octombrie 1949

Motivul marii sărbători de astăzi a Acoperământului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu a fost minunata descoperire făcută Sfântului Andrei, cel nebun pentru Hristos, când a fost înălțat până la al treilea cer. Aici el a văzut îngeri și numeroși sfinți, dar nu a văzut-o pe Preacurata Maica Domnului, pentru care s-a tânguit mult. I s-a spus că în acel moment Ea nu se găsește acolo, deoarece Ea se află pe pământ, mângâind pe cei necăjiți, oamenii suferinzi, și că el o va vedea în curând.

Într-adevăr, la scurt timp după această nemaipomenită vedenie, Sfântul Andrei a văzut-o pe Maica Domnului, în Biserica Vlaherne din orașul Constantinopol, în timpul privegherii de toată noaptea. Preasfânta Născătoare de Dumnezeu i-a apărut Sfântului Andrei și ucenicului său, Epifanie, în văzduh, în fața altarului, înconjurată de locuitori ai cerului. Ea se ruga osârduitor în genunchi, apoi s-a ridicat și i-a acoperit cu omoforul Ei strălucitor pe cei ce se rugau.

Dar iată la ce vreau eu, iubiților întru Hristos fiii mei, să vă atrag atenția. Sfântul Andrei a văzut-o pe Maica Domnului înlăcrimată. Ne-am întreba: cum se poate împăca marea Ei suferință pentru noi cu bucuria Ei neîntreruptă, dumnezeiască și cu necurmata Ei fericire? Desigur, dacă această amestecare n-ar fi fost posibilă, Sfântul Andrei nu ar fi

văzut-o pe Maica Domnului înlăcrimată. Însemnă că această amestecare este posibilă. Dar pentru a fi pe înțelesul nostru, trebuie, iubiților, să ne aducem întotdeauna aminte cuvintele apostolului Pavel: *Ca niștre întristați, dar pururea bucurându-ne* (II Corinteni 6, 10). *Căci precum prisosesc pătimirile lui Hristos întru noi, așa prisosește prin Hristos și mângâierea noastră* (II Corinteni 1, 5).

Odată, la preacuviosul Serafim a venit o femeie bolnavă, foarte evlavioasă. Slujitorul lui Dumnezeu i-a spus acesteia: „Pentru tine suferă, roabă a lui Dumnezeu, întemeietoarea mănăstirii Diveevo, răposata monahie Alexandra. Du-te la mormântul ei din Diveevo, roagă să i se facă un parastas și tu te vei însănătoși". Femeia a făcut așa cum i-a poruncit Sf. Serafim și și-a căpătat tămăduirea. Dar, dacă cuvioasa monahie Aleksandra suferea pentru această femeie din cauza bolii ei, atunci cum să nu sufere și să nu plângă pentru noi Maica Domnului? Pentru că Ea ne iubește mai mult chiar decât mama noastră; pentru că Ea ne este aproape în timpul când noi suntem bolnavi, atunci când asupra noastră se abat tot felul de necazuri și suferințe, atunci când ne adresăm Ei, rugând-o să ne ajute.

Și, totuși, ce concluzie mântuitoare trebuie să tragem din faptul că Sfântul Andrei a văzut-o pe Preacurata Maică a Domnului înlăcrimată? Concluzia este una singură: noi nu trebuie s-o întristăm pe Preacurata Maica Domnului și s-o facem să verse lacrimi pentru multele noastre păcate și, mai ales, pentru cel mai răspândit păcat, al poftelor noastre trupești sau al desfrânării. Din nefericire, acest păcat se întâlnește, fiind specific și caracteristic, nu numai la păgâni și la heterodocși, ci adesea și la creștinii ortodocși. Aici, printre ortodocși, se observă în ultima vreme o oarecare întunecare a minții în ceea ce privește acest păcat trupesc; deoarece mulți îl socotesc

o manifestare de-a dreptul naturală și permisă. Asemenea creștini spun: „Toți trăiesc în desfrânare, o să trăim și noi astfel". Ca și când ar fi tot una: vom pieri numai noi singuri sau vom pieri cu toții. *Dar dacă nu vă veți pocăi, toți veți pieri la fel* - a zis Domnul, atunci când I s-a spus că Pilat a amestecat sângele unor galileeni cu jertfele lor (Luca 13, 1-3).

Ar trebui ca acești creștini ortodocși să-și amintească mereu că Sfânta Biserică pedepsește greu păcatul desfrânării, chiar dacă există pocăință, deoarece îi îndepărtează pe cei căzuți în acest păcat de la Sfânta Împărtășanie, pentru șapte ani din momentul pocăinței, adică de la încetarea săvârșirii lui.

Dar acest lucru este puțin. Deoarece păcatul trupesc capătă dimensiuni gigantice și cuprinde în mrejele lui întreaga lume, se apropie vremea când Domnul va rosti din nou groaznica sentință, pe care cândva a rostit-o față de tot neamul omenesc, înaintea Potopului Universal: *Nu va rămâne Duhul Meu pururea în oamenii aceștia, pentru că sunt numai trup* (Geneza 6, 3). Numai că lumea dinainte, Domnul a distrus-o cu apă, iar lumea de acum va pieri de foc, la semnul Domnului, în ziua celei de-a Doua Veniri, așa cum a proorocit despre aceasta Sfântul apostol Petru, spunând: *Iar ziua Domnului va veni ca un fur, când cerurile vor pieri cu vuiet mare, stihiile, arzând, se vor desface, și pământul și lucrurile de pe el se vor mistui* (II Petru 3, 10).

Desigur, nu doar păcatul desfrânării va determina această pieire universală, dar și alt păcat mare și greu, al lepădării oamenilor de la dreapta credință. *Dar Fiul Omului, când va veni, va găsi, oare, credință pe pământ?* (Luca 18, 8). Această lepădare generală de la dreapta credință are loc nu numai din pricina mândriei diavolești. Una din cauzele acestui greu păcat constă tot în păcatul desfrânării, din cauza căruia ni se întunecă mintea, făcându-se posibilă orice rătăcire și mai

ales rătăcirile eretice. De altfel, păcatul desfrânării nu este numai o crimă morală, el este în același timp și un păcat împotriva dreptei credințe. Căci credință noastră ortodoxă constă nu numai în dogme, ci și în sfintele canoane. Este clar că renunțarea la sfintele canoane, care interzic desfrânarea, reprezintă un izvor al celor mai mari necazuri ale noastre, și anume lepădarea de dreapta credință și, prin urmare, cauza pieirii noastre veșnice. Iată de ce, Apostolul Pavel a spus: *Nu vă amăgiți: ...desfrânații... nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu* (I Corinteni 6, 9-10).

De aceea, iubiților, să n-o întristăm pe Preacurata Maică a Domnului prin păcatele desfrânării; să ne pocăim; nu numai pentru faptele desfrânate, dar și pentru cugetele, dorințele și gândurile noastre necurate. Nu se știe cât ne-a mai rămas de trăit și dacă vom mai avea timp de pocăință, ca să îndepărtăm de la noi cuvintele înspăimântătoare ale Domnului: *În ce te voi găsi, în aceea te voi judeca* (vezi Iezechiel 3, 20; 18, 20-22).

Se poate desprinde, iubiților întru Hristos fiii mei, și o a doua concluzie mântuitoare din această vedere a Sfântului Andrei a lacrimilor Maicii Domnului. Noi, nu numai că nu trebuie s-o mâhnim pe Preacurata Maică a Domnului, prin desfrânarea noastră necurată, dar trebuie s-o bucurăm prin fecioria noastră. Să ținem minte că fecioria Preacuratei *Născătoare* de Dumnezeu L-a coborât din ceruri pe Dumnezeu care s-a întrupat pentru mântuirea noastră. Iar curăția noastră și fecioria ne înalță la ceruri, în sensul că Domnul, pentru aceasta, ne dăruiește descoperirea adevărurilor dumnezeiești și a tainelor cerești, în măsura în care suntem noi înșine curați. Iată de ce marele Sfânt părinte, preacuviosul Ioan Cassian, spune că apostolul Pavel se evidențiază dintre toți apostolii prin curăția sa virtuoasă. De aceea el, mai mult decât alți apostoli, a fost înzestrat de la Dumnezeu cu înțelepciune dum-

nezeiască, cu descoperirea adevărurilor dumnezeiești și a tainelor cerești, iar această descoperire continua în contemplarea unor revelații extraordinare, pentru care lui i se arăta Mântuitorul de nenumărate ori și chiar a fost înălțat până la al treilea cer.

Acest apostol a acordat o atât de mare însemnătate mântuitoare curăției noastre, încât o privea ca pe scopul suprem al întregii noastre vieți creștinești. *Aveți roada voastră, - zice el, - spre sfințire, iar sfârșitul, viața veșnică* (Romani 6, 22) *Căci Dumnezeu nu ne-a chemat la necurăție, ci la sfințire* (I Tesaloniceni 4, 7)

De aceea, să năzuim, iubiților întru Hristos fiii mei, spre curăția feciorelnică, spre această chemare dumnezeiască a noastră, spre acest scop al vieții noastre creștinești. Să fim curați nu numai în ceea ce privește patimile exterioare! O asemenea curăție, cum ar fi abținerea chinuitoare de la desfrânare, le este caracteristică și păgânilor, și ereticilor. Să năzuim spre atingerea unei curății interioare, în simțiri și în gânduri. O asemenea stare așteaptă de la noi Preacurata Maică a Domnului. Cu asemenea curăție o vom și bucura. Iar Ea, la rândul Său, ne va bucura cu milostivirile Sale negrăite, în împlinirea cuvintelor lui Hristos: *Cu măsura cu care măsurați, vi se va măsura* (Matei 7, 2). Pentru această curăție ne vom afla întotdeauna sub Acoperământul Maicii Domnului. Ea ne va acoperi întotdeauna și ne va izbăvi de toate păcatele și patimile, de toate relele și necazurile și ne va uni pe veci cu Fiul Său, cu Domnul nostru Iisus Hristos, pentru a primi bucuria dumnezeiască veșnică și nesfârșită, în Împărăția Lui cea cerească. Amin.

Bunului Dumnezeu slavă în veci, Amin!

CUPRINS

Prefață 5

1945 - Cuvânt de răspuns - La scrisoarea de felicitare citită după liturghie de parohul bisericii ruse „Sfânta Parascheva" din Sofia, protoiereul Gheorghe Golubțov, cu ocazia aniversării a 25 de ani de slujire episcopală a arhiepiscopului Serafim (Sobolev) 8

Cuvânt la prăznuirea icoanei Maicii Domnului „Kazanskaia" Smerenia este temelia și esența creștinismului. Maica Domnului îi iubește pe cei smeriți 11

1946 - Cuvânt la Nașterea Domnului - Domnul s-a născut, ca în locul blestemului, să ne întoarcă Darul Sfântului Duh pierdut. Să nu ne mâhnim când suntem nedreptățiți 15

Cuvânt la Anul Nou - Pentru credință în păstrarea dogmelor Bisericii Ortodoxe, Donmnul revarsă peste noi milele Sale 19

Cuvânt în Duminica Iertării - Despre pocăință ca scop al vieții noastre . 23

Cuvânt în sâmbăta din prima săptămână a Postului Mare - Despre trebuința postului și a înfrânării 29

Cuvânt la Buna Vestire - Buna vestire este izbăvirea neamului omenesc de „blestemul cel dintâi" 33

Cuvânt în Joia Mare - Despre cum trebuie să ne împărtășim și despre roadele acestei mari Taine când ne împărtășim întru dragostea lui Hristos 38

Cuvânt în Sâmbăta Mare - Despre bucuriile creștine ce curg din Învierea lui Hristos 43

Cuvânt la Adormirea Maicii Domnului - Despre mijlocirea neadormită a Maicii Domnului 48

Cuvânt la pomenirea Sfântului Ioan Făcătorul de minuni de la Rila Să ținem cu sfințenie învățăturile Sfântului Ioan dela Rila 52

Cuvânt la Intrarea în Biserică a Preacuratei Fecioare Maria - Smerenia Preacuratei Fecioare Maria a stat la baza Întregii lucrări dumnezeiești. Fără smerenie, virtuțile nu au valoare mântuitoare ... 59

Cuvânt la praznicul Sfântului Ierarh Nicolae, făcătorul de minuni Încrederea în învățătura sfinților părinți este garanția adevăratei cunoașteri duhovnicești. Urmările dezastruoase ale modernismului bisericesc 67

Cuvânt în Duminica a douăzeci și patra după Rusalii - Despre dobândirea celui mai înalt dar al Sfântului Duh - dragostea desăvârșită și blândețea 73

Cuvânt de Anul Nou - Împărăția lui Dumnezeu este bunul nostru cel mai important și mai înalt 80

Cuvânt la pomenirea sfântului Serafim făcătorul de minuni din Sarov Despre atitudinea îngăduitoare față de neajunsurile aproapelui 82

Cuvânt la Botezul Domnului - Descoperirea harului Botezului ca primul scop al vieții credinciosului 86

Cuvânt la Întâmpinarea Domnului - Despre slava harică a drepților Noului Testament 92

Cuvânt la Duminica iertării - Marea dragoste a lui Dumnezeu ni se dăruiește pentru iertarea aproapelui 97

Cuvânt în prima sâmbătă a Postului Mare - Despre primirea cu vrednicie a sfintelor Taine 102

Cuvânt la Buna Vestire - Taina Dumnezeieștii Întrupări. Paguba ereziilor și valoarea adevăratei credințe ortodoxe 105

Cuvânt în Joia cea Mare - Despre „calea mai bună spre smerenie" 110

Cuvânt în Sâmbăta cea Mare - Despre bucuria Învierii și pentru împlinirea poruncilor lui Hristos 113

Cuvânt a doua zi de Paști - Despre roadele Învierii lui Hristos și cel mai important dar - harul Sfântului Duh, a cărui dobândire este scopul vieții creștine 116

Cuvânt la Înălțarea Domnului - Îndurarea necazurilor este mântuitoare. Realitatea existenței chinurilor veșnice ale iadului 121

Cuvânt de ziua Sfintei Treimi - Lupta cu patimile - condiția dobândirii și păstrării Harului Sfântului Duh 126

Cuvânt la pomenirea verhovnicilor apostoli Petru și Pavel - Despre dragostea pentru Hristos și hotărârea de a urma poruncilor Lui 130

Cuvânt la Schimbarea la față - Despre schimbarea oamenilor prin puterea harului Sfântului Duh 136

Cuvânt la Intrarea în Biserică a Preasfintei Fecioare Maria - Maica Domnului răbdătoare, smerită și necârtitoare în necazuri 139

Cuvânt la pomenirea sfântului ierarh Nicolae, făcătorul de minune - Smerenia, însoțită de virtutea ascunsă, este un semn al dragostei desăvârșite pentru Dumnezeu 146

Cuvânt în duminica a douăzeci și doua după Cincizecime - Despre iubirea aproapelui și răbdarea necazurilor 153

1948 - Cuvânt în Duminica Iertării - Despre iertarea sinceră și nejudecarea aproapelui 160

Cuvânt la Buna Vestire - Minunata smerenie a Fiului lui Dumnezeu, care s-a Întrupat pentru noi, este „începutul mântuirii noastre“ 167

Cuvânt a doua zi de Paști - Despre harul Sf. Duh ca izvor al veșnicei bucurii a sfinților 172

Cuvânt la Intrarea în biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu Marea îndrăzneală în rugăciune a Maicii Domnului - mărturia înaltei Sale slave cerești 179

1949 - Cuvânt la Buna Vestire - Rolul Maicii Domnului în mântuirea noastră. Bucuria harului Sfântului Duh 182

Cuvânt a doua zi de Paști - Curățirea inimii de patimi este condiția obligatorie pentru a vedea chipul lui Dumnezeu 186

Cuvânt de ziua sfintei Treimi - Îndepărtarea de orice păcat este condiția esențială pentru a păstra harul Sfântului Duh, cel mai prețios bun al nostru 189

Cuvânt la Înălțarea Cinstitei și de viață făcătoarei Cruci a Domnului Smerenia este singura cale pentru dobândirea darurilor Crucii Domnului 195

Cuvânt la Acoperământul Maicii Domnului - Suferința Maicii Domnului pentru păcatele noastre și îndeosebi pentru păcatul desfrânării. Pentru curăția feciorelnică Domnul ne învrednicește descoperilor Dumnezeiești 200

Cuprins 205

PREDICI - Sfântul Ierarh Serafim (Sobolev) - 208 p.

FORMAT 16/61X86, CD nr. 25

ISBN 973-87301-3-9

Tradusă din limba rusă, tehoredactată și tipărită în:

Mănăstirea Adormirea Maicii Domnului

Str. Televiziunii, Nr. 13, Sector 6

București - 2007

Tel. 021/4342336

sau 0318053263

"Pentru aceea, fraților, mai vârtos nevoiți-vă, ca să faceți adeverită chemarea și alegerea voastră; că acestea făcând, nu veți greși niciodată. Că așa, din destul, se va da vouă intrarea întru veșnica împărăție a Domnului nostru și Mântuitorului Iisus Hristos" (II Petru 1, 10).

În orice neam, cel ce se teme de Dumnezeu și lucrează dreptatea, este primit de El. Biserica Ortodoxă de stil vechi s-a arătat încă o dată înfrumusețată și îmbogățită, în duhovnicești-le-i daruri, prin treimea arhiereilor Săi: Sfinții Ierarhi Serafim de Sofia, Glicherie Mărturisitorul și Ioan Maximovici, episcop de Shanghai și San Francisco.

O, prealuminat sobor și triptic, bărbați ai dumnezeieștilor doriri, ce v-ați lăsat, după cum grăiește Sfântul Maxim Mărturisitorul, *"scrișI cu condeiul Duhului"!* Având în cuget și suflet glasul lui Dumnezeu, Cel ce spune: *"Paște oile Mele"* (Ioan 21, 17), v-ați făcut vrednici *"începători ai turmei"* luminând precum făcliile în întuneric, purtând grijă de sufletele încredințate vouă, după spusa Apostolului, *"nu cu sila, ci de voie; nu cu agoniseli urâte, ci cu osârdie"* (I Petru 5, 2), fiind, în tot locul și în toată vremea, pilde vii de sfințenie, prin cuvânt sau faptă.

Virtuțile și celelalte roade ale faptelor bune v-au deschis vouă Împărăția lui Dumnezeu, iar cuvântul vostru s-a făcut sămânță de mântuire, tuturor celor ce-l ascultă și îl lucrează pe dânsul!

Citind cuvintele Sf. Ierarh Serafim, ne împărtășim cu bucurie de același șuvoi de apă vie al Duhului Sfânt, din care s-au adăpat toți Sfinții Ortodoxiei, din veac și până în veac, pentru a-l revărsa în inimile celor doritori de a găsi drumul nerătăcit și sigur, care duce la patria cerească. Cuvintele sale, deși simple, sunt, în același timp, pline de acel "adânc mare de judecăți", parfumate cu slova dumnezeiască a Sfintelor Scripturi, în care își au obârșia. Ele se fac o necontenită chemare spre adevărata viețuire creștinească.

Împotriva tuturor înnoirilor eretice și pierzătoare care, de sute de ani, voiesc a surpa și nimici Ortodoxia, Sfântul grăiește clar, răspicat și neîndoielnic, că temelia pe care se lucrează toată fapta cea bună, de trebuință pentru agonisirea mântuirii și dobândirea raiului pierdut este viețuirea în dreapta credință, singura mântuitoare, propovăduită și păstrată numai în Biserica Ortodoxă, credință primită din mâinile cele apostolești, ca pe Însuși Adevărul, și dusă până în zilele noastre, cu sfințenie, prin jertfă de sânge, lacrimă și sudoare, însă neprihănită, neabătută și neîmputinată, prin Sfânta Tradiție, canoane și învățăturile Sfinților Părinți.

Fericită adunare, bucurați-vă! Voi, cei ce ați fost dascăli ai monahilor și mirenilor și propovăduitori ai dreptei credințe; voi, părinți ai celor năpăstuiți, ce bine v-ați nevoit în lupta cea bună și v-ați proslăvit în acest veac apocaliptic, în care dragostea și credința multora s-a răcit, fiți pururea rugători către Dumnezeu, pentru sufletele noastre!

Fie ca și noi, cei din veacul acesta, ologiți de patimi și slăbănogiți de trândăvie, să punem început de mântuire, mergând neabătut pe calea cea împărătească a Sfinților Părinți, pentru rugăciunile Stăpânei noastre, Născătoarea de Dumnezeu și pururea-Fecioarei Maria și ale Sfinților Ierarhi Serafim de Sofia, Glicherie Mărturisitorul și Ioan Maximovici, făcându-ne moștenitori ai bunătăților celor veșnice, lăudând pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh. Amin.

Editura Adormirea Maicii Domnului
București - 2007